

**Felelőséggel
önmagunkért**

16-17. oldal

**A klímavédelem
forrásai**

32-33. oldal

**Európai Területi
Társulások**

34-36. oldal

www.onkormanyzas.sk

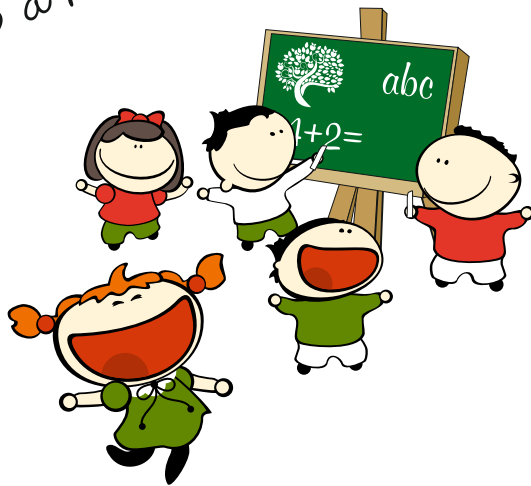
III. ÉVFOLYAM, 1. SZÁM, 2013.

ÖNKORMÁNYZATI SZEMLE

Önkormányzat és oktatásügy 4-9

2013 a külföldi magyar kisiskolások éve

A megoldás a közösségekben van! Pályázzon!

„Részvétel közösségépítő továbbképzésen”

Fontos Önnek a közössége?

Szeretne tenni érte?

Örömmel szervez családi programokat?

Kíváncsi hogyan teheti ezt még jobban?

Jelentkezzen továbbképzésünkre!

„Ringató program módszertani továbbképzés”

Pedagógusként hogyan ismerhetem meg a gyerekeket és szüleiket még az óvodai-iskolai beiratkozás előtt?

Íme a módszer!

Jelentkezzen továbbképzésünkre!

„Non-formális pedagógiai módszertani együttműködés”

Óvónőként hogyan fűzzem szorosabbra a kapcsolatomat a tanítónővel?

Tanítóként hogyan tudom elérni az óvodás gyermekeket és szüleiket?

Vannak ötleteim, de nincs anyagi forrásom?

Jelentkezzen, és mi biztosítjuk a forrást!

További információkért látogasson el honlapunkra!

www.kisiskolasok.hu

Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium
Nemzetpolitikai Államtitkárság

Tartalom

Önkormányzat és oktatásügy	4
Az önkormányzatok képesek ellátni iskolaalapítói feladataikat	10
Tégláról téglára építkezünk	15
Felelősek vagyunk önmagunkért	16
A kultúra oszlopai	18
Önkormányzatok és kultúra a Bodroghözben és az Ung-vidéken	21
Múzeum már van, pénz semmire sincs	23
Önkormányzatok a régió kulturális együttműködésében	25
Betekintés a kultúra városába	27
Az önkormányzatok gazdasági feladatai a második negyedévben	30
Az energiatakarékosság és klímavédelem forrásai	32
Az Európai Területi Társulások	34
Új lehetőség a Sajó-Rima EGTC	36
ETT/EGTC Egyezmény és Alapszabály	38
Törvény az önkormányzati kerületi szervek megválasztásáról	53

tisztelet és becsület

Jómagam nem éltem még egyszer sem annak a lehetőségével, hogy polgármesterként részt vegyek a Szlovákiai Városok és Falvak Társulásának kongresszusán, bevallom, nem tudom, miért. Voltak ugyan olyan polgármestertársaim, akik általában csak legyintve tudtak beszélni az eseményről, de ez nem lehet számomra sem kapaszkodó, se kibeszélési alap, mert legalább ugyanannyian mondták el azt is, mennyire fontos már a küldöttek pusztája jelenléte is e tanácskozáson, hiszen így megmutathatjuk erőnket a mindenkor kormányzó hatalomnak, amely nagy előszereettel jár közénk szépeket mondani, hogy tenni értünk ne kelljen semmit.

Ilyen előzmények és beismerés után talán sokan furcsállni fogják, ha most mégis én szólítok fel minden polgármestertársamat a részvételre a társulás május utolsó hétvégéjére tervezett kongresszusán. Előrebocsátom: az időpontot magam is bejegyeztem naptáramba, én is megyek. Mert nem kevesebbről lesz szó a tanácskozáson, mint az önkormányzatok jog- és hatásköreinek megvédéséről – minimum az oktatásügy kapcsán. És ez esetben valóban megérdemlik a Szlovákiai Városok és Falvak Társulásának vezetői a legnagyobb támogatást – a pusztája jelenlét sugallta erődemonstrációt -, mert tisztelet és becsület nekik, ahogy kiálltak iskoláink mellett – na meg mellettünk, önkormányzatok mellett is, amikor egyértelműsítették az oktatásügyi kormányzásnak: készek és képesek vagyunk ezen a területen is ellátni feladatainkat.

Ritka eset az is, hogy országos konferenciát szervezve készüljenek arra, hogy a kongresszuson szakmailag pártfüggetlen és ideológiamentes állásfoglalást terjeszthessenek a küldöttek elé, illetve ilyen érvekkel felvértezve mutathassanak rá az oktatási minisztériummal készülő egyeztetésen arra: az oktatásügy problémáit – a nemzetközi összehasonlításban gyöngének bizonyuló eredmények, az alkalmazottak megalázóan alacsony bérszintje, a folyamatos pénzhiány és az ebből adódóan elmaradó modernizálás – nem a kialakult jog- és hatásköri megosztás okozza. (A konferencia előadásairól és ajánlásairól egyébként bővebben olvashatnak lapunk jelen kiadásában.)

Külön tisztelet és becsület a társulás vezetőinek azért, hogy a tárca által már-már betegesen hangoztatott „ésszerűsítés kényszere” (értsd: kisiskolák bezárása vagy körzetesítése) kapcsán a nemzetiségileg vegyesen lakott területek specifikus helyzetére is felhívták a tárca figyelmét. Arra tudniillik, a kevés gyerek esetében sem szabad megengedni, hogy pénzhiányra hivatkozva megvonják az anyanyelvi oktatás jogát a kisebbségektől. Minthogy az elkövetkező időszakban vélhetően ennek a veszélyeivel is számolni kell, nem árt, ha önkormányzataink – és anyanyelvi iskoláink – olyan erős támaszt találnak jogaink és igényeink támogatásához, amilyen a Szlovákiai Városok és Falvak Társulása tud lenni. Ezért is készülök ezúttal a kongresszusra és biztatok mindenkit a részvételre – noha eddig még sosem voltam ilyen tanácskozáson.

Öry Péter

Önkormányzat és oktatásügy

Több mint 260 polgármester, oktatásügyi hivatalnok és szakember, gyakorló pedagógus vett részt a Szlovákiai Városok és Falvak Társulásának március 7-ei tanácskozásán Zsolnán, a mely az „Önkormányzat és iskola – tegnap, ma, holnap” címet viselte. A résztvevők a közigazgatási reform óta eltelt idő tapasztalatait vitatták meg és értékelték a helyi önkormányzatok eredeti és átruházott jogköreinek tükrében, különös tekintettel arra, hogy a regionális oktatási hálózat működésében milyen, megoldásra váró kérdésekre kell sürgősen hatékony választ adni.

Vendégként jelen volt a tanácskozáson Zdenko Krajčír, az oktatási minisztérium regionális oktatásügyi főosztályának vezérigazgatója is, aki helyesnek nevezte a hatáskörök tíz évvel ezelőtti megosztását az államigazgatás és az önkormányzatok közt, bár nem tartja lezártnak a folyamatot ő sem. A jövő trendjeit most kell kialakítani. Ötleteket, javaslatokat az önkormányzatoktól vár a kormányzat, s a tanácskozáson elhangzottak szerint ebben nem is lesz hiány.

Az oktatásügy decentralizációjáról a kezdetektől napjainkig, a reform városi és községi önkormányzatok hatásköreinek gyakorlására tett hatásairól, a hatékony iskolahálózat-működtetés rendszerének szükségességéről Jozef Dvonč, a Társulás elnöke tartott bevezető vázlatos előadást, átfogó értékelést pedig Jozef Turčány és Vladimír Baján alelnökök adtak.

Tíz év, dióhéjban

Jozef Turčány elemzésében rámutatott, hogy a regionális oktatásügy decentralizációjára azért került sor, mert az állam részéről fenntarthatatlanná vált az az oktatási intézményrendszer, amely az ezredfordulóig működött. A legfőbb ok az iskolarendszer irányításának és

finanszírozásának fenntarthatatlansága volt, szögezte le. Az önkormányzat akkor kapta meg az iskolákat, amikor a rendszer nem kívánt vagy nem tudott reagálni a demográfiai változásokra, a gazdasági és szociális kockázati tényezőkre, de a politikaiakra sem, amivel az iskolabezárások és az elbocsátások jártak volna. A rendszer akkor a számlafizetéseket mindig a következő évre toltta át, többeberuházásokra alig fordított pénzt, az iskolák korszerűsítésére és javítására pedig szinte egyetlen fillér sem jutott. Az alulfinanszírozott iskolarendszerben a pedagógusok bérezése is alacsony színvonalon mozgott, igaz, az állam inkább a minőségi elvárásokat és az igény szintet meg a kötelező tanóraszámot csökkentette, nem a béreket emelte. A községi önkormányzatok 2002-ben kemény, de korrekt viták után vették át a felelősséget az oktatásügy irányításáért, tisztázva: mi lesz eredeti hatáskörükben és mi lesz átruházott államigazgatási hatáskör. „Komoly viták folytak, hogy csak gazdasági igazgatást látunk-e el az iskolák és oktatási intézmények vonatkozásában – vagyis amolyan karbantartók leszünk –, vagy az alkalmazottak is részét képezik majd a folyamatnak” – fogalmazott Turčány, hozzátéve: vita tárgyát képezte a nem állami iskolák finanszírozásának a kérdése is.

Probléma volt bőven. Számszerűsíteni kellett a tartozásokat, az elmaradt javításokat és karbantartásokat, a rendezetlen vagyoni kérdéseket. Ehhez jött még az iskolahálózat kialakításában létező sok aránytalanság, a túlfoglaltság, az alulfinanszírozottság, a magas üzemeltetési költségszint. 2002. július 1-jén 620 millió szlovák koronát tett ki a kifizetetlen számlák értéke, több mint 6 milliárdra rúgott az ún. modernizációs tartozás. A gyermekintézményekben nagy mértékben csökkent a gyermekek száma, mert akkor éppen nem volt divatban az óvoda.

A decentralizáció idején az állam és az önkormányzati szféra azzal számolt, hogy a versenyhelyzet megteremtése érdekében a regionális oktatásügyben az intézmények több mint a 20 százaléka nem állami intézmény lesz. Az önkormányzatok ettől függetlenül, tehát az intézményfenntartó személyétől függetlenül, meghatározói az iskolarendszernek. Az első két év útkereséssel, finanszírozási vitákkal, érdekütközésekkel, igazgatók és fenntartók csatározásaival telt. Az ún. decentralizációs támogatásokkal kísérleteztünk, de ezeknek az állami pénzeszközöknek egy részét az új alapítású nem állami (magán és egyházi) iskolák kapták meg. Aztán jött a normatív finanszírozási rendszer, ami a tanulói létszám alapján osztott fejkvótákat, és egy 250 tanuló intézményt alapul véve szabta meg az egy főre szabott juttatást. Ennek egyenes következménye volt, hogy az önkormányzatoknak hozzá kellett látniuk az iskolahálózat racionalizálásához. Iskolákat kellett összevonni és bezárni, új elveket bevezetni az irányításban és költségvetésekben, átláthatóvá kellett tenni a pénzek felhasználását, ki kellett alakítani a községi tanügyi hatóságokat, a községek közti együttműködést az oktatásügyben. (A nem állami iskolákat 2008-ig az oktatási minisztérium közvetlenül finanszírozta.) Közben tartalmi reform is zajlott, és az oktatási-nevelési intézmények hálózatába kerültek át a szakköri és szabadidős tevékenységekre szakosodott intézmények is. Bevezették az állami és nem állami oktatási intézmények fenntartási költségeinek egyenrangú finanszírozását a községek forrásaiból, ennek következtében ugrásszerűen megnőtt a nem állami oktatási-nevelési intézményekben tanuló gyermekek száma. A Szlovákiai Városok és Falvak Társulása ellenezte

a gombamód elszaporodott szabadidő-központokban kínált szakköri tevékenységek és részben a művészeti iskolákban kínált képzések torzulnak tartott finanszírozását, ezt azonban csak mostanra sikerült orvosoltnia.

A finanszírozás szempontjából a pedagógusi életpálya-modell bevezetése is komoly változás volt, ám az iskola-rendszer még sem szenvedett hátrányt a gazdasági válság idején sem. Turčány hangsúlyozta: pénzt a rendszerből az önkormányzatok soha nem vontak ki, sőt, a községi költségvetésekből tették hozzá a szükséges összeget, ha valahol forráshiány volt. Ezért is nem értik, miért került sor a minisztérium részéről olyan változtatásra, hogy a továbbiakban fenntartóként nincs beleszólásuk a leosztott normatívák elosztásába. A közigazgatási decentralizáció kezdetén ugyanis egyértelmű alapelveket tisztázott az állami és az önkormányzati szféra, az oktatásügy területén azt, hogy:

- a rendszer stabilitása jelenti annak a fenntarthatóságát,
- az optimális fejlesztéssel párosuló működőképesség zárja ki a pazarlást és rossz hatásfokot,
- a partneri viszony nyújt teret az együttműködésre,
- a szubszidiaritás a végrehajthatóság előfeltétele,
- a felelősség a helyes döntések előfeltétele, s ennek során a közpolitika szereplőinek tudatosítaniuk kell döntések jó vagy rossz következményeit.

„Abban a pillanatban, ha ezen elvek valamelyike sérül, a saját bőrünkön érezzük a negatív következményeket és kockázatokat, mert vagy a megvalósíthatóságra nincs esély, vagy – s a leg-többször – a pénz nincs meg hozzá. A

www.zmos.sk foto: www.municipalia.sk

felelősségből így hirtelen felelőtlenség lesz, melyhez gyakran társul más érdek, nem a közérdek” – mondta az alelnök, leszögezve: nincs ez másként az oktatásügyben sem. A rendszer jó beállítás és működőképességének fenntartása ott is a község feladata. Mert: „a közoktatás közszolgáltatás, mértékének és minőségének biztosítása a fenntartó törvényi kötelessége”.

Nem kívánatos változási irányvonalak

A Szlovákiai Városok és Falvak Társulása jelenleg vitatja és a decentralizáció alapelveivel ellentétesnek tartja az oktatásügy területén a törvényi szabályozást magát. Az egyik oldalon eredeti önkormányzati hatáskörrel van szó, a másik oldalon viszont törvények, hirtelmények és rendeletek sora határozza meg azokat a kötelességeket, melyeket az önkormányzatoknak teljesíteniük kell, így **az önkormányzat saját eredeti hatáskörrel területén nem tud önkormányzatként működni**. Annak ellenére, hogy nagyrészt eredeti községi hatáskörrel van szó, a törvényalkotó és az

oktatási tárca jogszabályaival folyamatosan beavatkozik nem csupán az átruházott hatáskörök irányításába és finanszírozási kérdésekbe, hanem az eredeti községi hatáskörökbe is. Ilyen például az iskolatanácsok összetételének kérdése, az igazgatók kötelező kinevezése, az osztálylétszámok központi megszabása, a költségterítések összegének központi meghatározása, az iskolákra és oktatási intézményekre meghatározott (finanszírozási) együtthatók megszabása, a kreditek és utalványok rendszere, az iskolai étkeztetések aprólékos szabályozása, az egészségügyi normarendszer, mely még a térigényeket is központilag írja elő. Az iskola a község költségvetési egysége, de alapításának, ellenőrzésének, az igazgatók kinevezésének és leváltásának a mechanizmusa, a működtetéséért viselt felelősség nem ennek az elvnek felel meg. Ez az alapvető oka annak, hogy kockázatok és viták keletkeznek az önkormányzati szférában. El akarják szakítani az iskolát a fenntartójától, annak költségvetésétől, ellenőrzésétől, valamiféle önálló életet, döntési szabadságot akarnak adni neki, pedig – paradox módon ez a centralizáció kezdete, hiszen minden központi előírásban kerül szabályozásra. Ennek a legutóbbi példája a 630/2008. sz. kormányrendelet, mely előírja, hogy a bérnormatíva 100 százalékát át kell utalni az iskoláknak. Nekünk ez azt jelenti – mondta Turčány -, hogy minden pénzt az iskolákban akarnak tartani, függetlenül attól, hogy ezen a területen eredeti jogköröket is gyakorolni, működtetni kell. A tornaterem bérleti díja, az iskolakonyha bevétele is az iskola bevétele, bár a vagyon a község tulajdona, s a község kötelessége az hasznosítani. Az iskolák felújítására, hőszigetelésére hitelt a község vesz fel, a település összes lakója törleszti azt,

Milan Muška, Michal Sýkora, Jozef Dvonč, Vladimír Bajan
www.zmos.sk foto: www.municipalia.sk

Jozef Turčány
www.zmos.sk foto: www.municipalia.sk

de az energián megtakarított rezsiköltségek az iskolánál maradnak, azokat nem korszerűsítésre fordítják, hanem bért fizetnek belőle. Ezek az összegek szándékosan kerültek kivételre a fenntartó költségvetéséből. A fenntartó és a polgárok elképzelései így számításba sem jöhetnek. **Tartós, sőt egyre erősödik az a törekvés, hogy az alkalmazottak összes jövedelemigénye a bérezési törvényben nyerjen megfogalmazást,** még azok a tételek is, amelyek az eredeti jogkörökhöz kapcsolódnak. Ezzel azonban kiveszik a juttatásokból és értékelésekből a motivációs elem, vagyis a jó minőségű munkát és az elért kiváló eredményeket semmilyen formában nem lehetne jutalmazni. Különböznek az értelmezések a heti óráktelelezettségen túl teljesített túlórák és a Munka törvénykönyvében meghatározott jogok és köteleességek vonatkozásában is.

Folytatódik az iskolarendszeren belül a fenntartókkal – az önkormányzatokkal – szembeni bizalmatlanság erősítése is. Sokáig tartott, amíg a társulás elfogadta azt a követelményét, hogy csak az önkormányzat képviselőtestülete (két-harmadának) egyetértésével lehessen intézményt felvenni az iskolahálózatba, vagy törölni onnan. Ezt a jogkört a megyei önkormányzatok – a középiskolák vonatkozásában – csak tavaly kapták meg. De ez sem működik hibátlanul. Sok esetben a község vagy a megye racionalizál, intézményeket von össze vagy szüntet meg, az oktatási minisztérium pedig szinte azonnal engedélyezi, hogy a megszüntetett iskola helyett ugyanolyan magán vagy más fenntartású intézmény nyíljon. Turčány szerint világos választ kell adni arra a kérdésre, hogy jó-e a hatáskörök jelenlegi megosztása, illetve mit kell rajta változtatni. Kifejtette: arra is világos választ kell adnia az oktatási kormányzatnak, milyen minőségi kritériumai vannak az intézmények értékelésének, és ponto-

Jozef Turčány kitért arra is: összhangot kellene teremteni a szabad iskolaválasztás joga és munkaerő-piac igényei között, mert valami nagyon nincs rendben, ha a fiatalok 34 százaléka munkanélküliként kezdi életét, a hosszú távon munkanélkülieknek pedig az 50 százalékat ők teszik ki.

Jelenleg a **középiskolákban kapacitásfelesleg van,** demográfiai okokból sokkal kevesebb gyermek végzi el az alapiskolát, mint amennyi középiskolában tanulhatna. Az oktatási minisztérium mégis az alapiskolák hálózatát akarja szűkíteni, rajtuk kíván spórolni, a kisiskolák ellen hangolja a társadalmat. Turčány szerint **az oktatási kormányzatnak talán épp a középiskolákkal kellene keresnie a racionalizálási lehetőséget, és akkor lenne elég forrása a kisiskolák finanszírozására.** Senki nem bizonyította még, hogy jó iskola csak a nagy iskola lehet, ahogyan azt sem tisztázták, mit tartanak „kis iskolának”, vagy hogy mi legyen a kis osztálylétszámokkal működő alapiskolákkal.

Az ilyen döntések meghozásához alapos tanulmányra van szükség. Egyelőre nem láthatók elemzések arról, hogy

egy-egy régióban az iskoláknak és oktatási intézményeknek mekkora tényleges kapacitásuk van, és az előrejelzések arról, hogy 5 – 10 év múlva mire lesz szükség, szintén nem léteznek. És: hogyan és hol akarja biztosítani alkotmányos köteleességét az állam az alapiskolák terén, ha az iskolák befogadó képessége már ma is kevés?

Intézménybezárások, iskolanyitások

Vladimír Baján, a SZVFT másik alelnöke, Pozsony – Ligetfalu polgármestere saját települése példáján vezette végig, milyen problémákkal szembesül az önkormányzati szféra az oktatási hálózat fenntartása során.

Elmondta, 2003 és 2007 között Ligetfalu 17 alapiskolájából hatot szüntettek meg abban bízva, hogy a drasztikusan lecsökkent gyermeklétszám ellenére, a tanulói normatív finanszírozás keretében is korszerű intézményeket lesznek képesek fenntartani. Válaszul azonban – hathatós állami támogatás mellett – magániskolák sora létesült, köztük több nyolcosztályos gimnázium, amely a létező állami iskolákból szippantotta el a gyermekek egy részét, az összes intézmény finanszírozhatóságát rontva. A Pozsony területén működő magán és egyházi iskolák fele 2005-2006-ban létesült, azt követően, hogy bevezetésre került a normatív támogatás.

Baján elmondta, hogy a Pozsonyi kerületben 2012-ben működő 156 alapiskolából 24 volt nem állami iskola (11 egyházi, 13 magán). Pozsony városban 63 alapiskola működik, közülük 21 nem ál-

www.zmos.sk foto: www.municipalia.sk

lami, s a fővárosban található az önkormányzati kerület összes magán iskolája (13). Kifejtette: miközben a sajtóban az oktatási miniszter a magán iskolák eltűzött mennyiségére panaszkodott, további magán alapiskola megnyitását engedélyezte, csökkentve így a normatív finanszírozásból befolyó összegeket minden intézményben. Kifogásolta, hogy az oktatási kormányzat nem számol olyan költségekkel, amelyek az iskolaműködtetés természetes velejárói. Az alapiskolában – mindegy, hogy aki a fenntartója – legalább iskolai gyermekklubot kell nyitni, s ezt is finanszírozni kell, de már az önkormányzatoknak visszaosztott jövedelemadó-hányadból. Baján visszautasította azt a vádat, hogy az önkormányzatok felelőtlenek az oktatási rendszer finanszírozása és az iskolahálózat racionalizálása terén. Kijelentette: most már az oktatási minisztériumon és a megyei önkormányzatokon a sor. A pillanatnyi helyzet ugyanis az, hogy az ország alapiskoláiban idén 47 000 kilencedikes végez, a középiskolákon viszont több mint 80 000 szabad hely vár rájuk. „Racionalizálni tehát nem az alapiskolák hálózatát kell, hanem a középiskolákét” – szögezte le. Ezért sem támogathatják a helyi önkormányzatok a megyei önkormányzati vezetők és az oktatási miniszter megállapodását, hogy a minisztérium a fenntartókon keresztül folyósítsa az iskoláknak a központi támogatás összegét, s azok garantálják minden iskolának a normatíva 100 százalékát, melyet csak az érintett iskola szakszervezeti tagjainak hozzájárulását követően lehessen átcsoportosítani. „Elutasítjuk, hogy az önkormányzat fenntartói hatáskörébe beavatkozzanak a szakszervezetek” – szögezte le Baján. Az intézmények üzemeltetésének fenntartói feladatai nem függhetnek a szakszervezetekkel kötött megállapodásoktól. A szakszervezetek nem viselnek felelősséget az iskolák irányításáért, működtetéséért, nem kötelesek megoldani a felmerülő napi problémákat. Milyen alapon lenne joguk beleszólni a finanszírozási és irányítási feladatokba?

Több gyerek, több pénz

Vladimír Baján a normatív finanszírozás hátulütőire is kitért. Bevezetése (2004/2005) után elharapózott az a filozófia, hogy „több gyerek, több pénz”. Ezt elsősorban a gimnáziumok használ-

www.zmos.sk foto: www.municipalia.sk

ták ki. Pozsony város 39 gimnáziumából 28-ban indult nyolcosztályos képzési forma. A 2007/2008-as tanévben pl. a 2874 negyedik osztályos tanulóból 953-an (a tanulók 33,16 %-a) léptek át nyolcosztályos gimnáziumba. A romló demográfiai mutatók ellenére történt mindez, s mára már világos, hogy az „elitképzőnek” tervezett oktatási formára hármas-négyes osztályzatokkal is felvették a tanulókat, ami egyrészt csökkentette a középiskolák színvonalát, másrészt kedvezőtlenül befolyásolta az alapiskolák helyzetét és finanszírozását. A középiskoláknak a finanszírozásban persze segített, mert ott éveken át a tankötelezettségüket teljesítő gyerekek is középiskolai normatívát kaptak. Mára ugyan változott a helyzet, a nyolcosztályos gimnázium első négy évfolyamában az alapiskola II. ciklusára hatályos normatívát folyósítják, de az iskolahálózat változásai következtében a helyi önkormányzati szférának egyre kevesebb pénze van az intézmények működtetésére. Az átruházott államigazgatási jogkörökre látszólag több pénzt kap az önkormányzat, de a szaporodó magán óvodák, iskolák, oktatási intézmények miatt ténylegesen egyre kevesebb pénz jut mindegyikre. A most bevezetett bérezési rendszerrel pedig az a legfőbb probléma, hogy nem veszi figyelembe a pedagógiai és egyéb alkalmazottak sajátosságait. A helyi iskolafenntartó önkormányzati hatáskörben át tudja tekinteni, melyik iskola melyik alkalmazottjának hány év gyakorlata van, hány szakvizsgát tett le, mekkora bér jár neki, s meg kell oldani az óvodapedagógusok és iskolai gyerekklubok alkalmazottainak, a megszerzett kreditjeik szerinti nem normatív jutalmazását is, mert arról a törvény megfeledezett. Tarthatatlan az

a helyzet, ilyen kérdésekről évről évre külön egyeztetéseket kelljen folytatnia az önkormányzatnak a minisztériummal, jelentette ki Baján, aki szerint lépni kell az óvodák esetében is, hiszen az iskola-előkészítő kötelezővé tételével az óvodák is az iskolahálózat részévé váltak. Az iskola-előkészítő évfolyamnak nyújtott központi támogatás viszont tételesen szabályozott, fenntartási-üzemeltetési kiadásokra forrást nem tartalmaz. Az önkormányzatoknak komoly gondokat okoz, hogy az eredeti hatáskörébe besorolt oktatási létesítmények alkalmazottainak esetében maga köteles kigazdálkodni a bérköltségeket, a béremelést is beleértve. Idén, amikor az önkormányzatoknak 5 százalékkal le kell faragniuk költségvetésüket, ezt a legtöbb bérbefagyasztással tudják elérni. Rossz vért szül, ha ennek ellenére „kivétel” kell tenniük központi utasításra.

A pedagógusbérek emelésével kapcsolatosan Baján arra is kitért, hogy annak a forrását a tanulói normatíva 50 centes emelésével oldotta meg a kormány. Ez az összeg azonban nem elég arra, hogy a béremelés járulékkerthét is fedezze. A pedagógusok 5 százalékos béremelését követően a 35 százalékos járulékteher helyett csak 14 százalékosra jut belőle. A különbséget fedezését a kormány az önkormányzatoktól várja el – anélkül, hogy bármilyen formában forrást biztosítana hozzá.

Van tehát mit tisztázni az oktatásügyi államigazgatás és önkormányzatok területén.

A konferencia vitafelszólalásait a helyzetértékelés, az átruházott és eredeti

hatáskörök biztosításának feltételei, a decentralizáció és a központi irányítási területek szimbiózisának problémái, a reform ellentmondásai, a fenntartó – igazgató – pedagógus viszony buktatói jellemezték. Szó volt a tanügyi hivatalok helyzetéről és szerepéről, melyek az önkormányzatoknak segítenek eligazodni az oktatásügyi kérdésekben, az iskolatanácsok és a községek együttműködéséről. Többen foglalkoztak az a kérdéssel, hogy egyre több a szociálisan hátrányos környezetből

kikerülő gyermek az iskolákban, amit mindenképpen kezelni kellene mind az államigazgatás, mind az önkormányzatok szintjén.

A konferencián elfogadott ajánlások és javaslatok a Szlovákiai Városok és Falvak Társulása májusi kongresszusa elő kerülnek, amely ennek alapján határozatban tüzi ki a regionális oktatásügyben követendő további fő irányvonalakat.

www.zmos.sk foto: www.municipalia.sk

Az oktatásügyi programalkotó tanácskozás ajánlái:

1. A hatáskörök jelenlegi megosztása az állam, a regionális önkormányzatok és a községek között helyes, azt fenn kell tartani, a regionális iskoláigyre fordított pénzüsszeg fokozatos növelése mellett.

2. Elvetünk minden olyan javaslatot, amely az eredeti oktatásügyi kompetenciák finanszírozását célirányossá alakítaná át. Elvi alapon elutasítjuk azokat az állításokat, hogy az alapiskolák bérköltégeinek elosztása során a városok és falvak önkormányzatai nem jártak el törvényesen, és hogy a bérekre átutalt pénzeszközöket nem továbbították az iskolák költségvetésébe.

3. Megállapítjuk, hogy az SZK Kormány a 630/2008. sz. rendeletmódosítása, amely megakadályozta, hogy egy adott városon belül a bérekre fordítható pénzeszközöket az iskolák között átcsoportosíthassák, komoly problémákat okoz az iskolák finanszírozásában. Sürgős szükség van rá, hogy változás következzen be, visszaállítva a 2012-

es állapotot, vagy olyan eljárást bevezetve, hogy tiszteletben legyen tartva a fenntartók alapvető joga és felelőssége a területén található iskolák működésének biztosítására. Nem látunk okot arra, hogy a közforrásokról mások (pl. a szakszervezetek) döntsenek, ne azok, akik a törvény szerint felelősek érte, vagyis a fenntartók, a városok és falvak közvetlenül megválasztott elöljárói, a kerületi önkormányzatok és az igazgatók. Tiszteletben tartjuk a kerületi önkormányzatok javaslatának azt a részét, amely kimondja, hogy az oktatás finanszírozásának eszközeit a fenntartónak

kell megkapnia, nem az egyes iskoláknak.

4. Támogatjuk és hangsúlyozzuk azt az igyekezetet, hogy az oktatásügyet szabályozó törvényekben erősödjen a fenntartók szerepe azon elv értelmében, hogy aki a felelősséget viseli, az irányít. Sürgetjük annak egyértelmű meghatározását, hogyan oszlanak meg a hatáskörök az oktatásügy területén az önkormányzat, az államigazgatás és az oktatási minisztérium által közvetlenül irányított intézmények között. A fenntartónak jogot kell adni a felelőség viselésére nem csupán az iskola vagy oktatási intézmény igazgatójának kinevezéséért, hanem lehetőséget és megfelelő eszköztárat biztosítani az üzemeltetés irányítására és szabályozására, a bérfejlesztésre, az iskolák és oktatási intézmények korszerűsítésére. Lehetőséget kell kapniuk, hogy a fenntartó pénzügyi kereteit a kollektív szerződésekkel összhangba hozzák, abból az ellentmondásokat kiküszöböljék, a túlórázás és az otthoni munkavégzés feltételeit stb. szabályozzák. A fenntartónak eszközt kell biztosítani, hogy motiválni vagy szabályozni tudja az iskolarendszert olyan esetekben, amikor az iskola mint a község költségvetési egysége nem teljesíti minden feladatát.

5. Komplex, felelős és gyors elemzést kérünk a Szlovákia területén létező alapiskolai és középiskolai kapacitások területi elhelyezkedéséről és tényleges tanulói létszámairól. Mivel átruházott államigazgatási hatáskörként az SZK OTKSM költségvetési fejezetéhez tartoznak, elengedhetetlen, hogy szükségleteiket pontosan meghatározzák, elhelyezkedésüket és kihasználásukat optimalizálják, racionalizálják és a régiók szerint fejlesszék. A normatív támogatás osztályok szerinti leosztására való esetleges áttérést kizárólag

www.zmos.sk foto: www.municipalia.sk

www.zmos.sk foto: www.municipalia.sk

ennek az elemzésnek az alapján lehet megvalósítani.

6. Az iskolarendszer finanszírozása a regionális önkormányzatokkal is összekapcsolódik. A középiskolát és főiskolát végzettek kedvezőtlen foglalkoztatási mutatóira való tekintettel is kérjük gazdasági szabályozó eszközrendszer létrehozását főként a gimnáziumok és azon szakközépiskola-típusok létszámainak és minőségének szabályozására, amelyek elveszítették létjogosultságukat, és aránytalanul sok eszközött vannak el az állam alapiskolákkal szembeni alkotmányos kötelességeinek teljesítésétől.

7. Az oktatásügyi törvények csak a közigazgatási kompetenciák átvilágítását követően változzanak. Újra meg kell nyitni a vitát arról, mely iskolák és oktatási intézmények tekinthetők képzést nyújtóknak, és melyeknek van nevelő és szabadidős jellegük. Az oktatásügyben bekövetkező minden, az önkormányzatokat érintő változást előzetesen konzultálni kelljen az SZVFT-vel.

8. Meg kell határozni az iskolák és oktatási intézmények minőségi értékelésének mutatóit, az alapiskolák működtetésének feltételeit. Ki kell alakítani az iskolák és oktatási intézmények minőségértékelésének rendszerét és mechanizmusát, az iskolák sikeres projektjei eredményeinek beépítését a szlovákiai nevelési-oktatási folyamatokba.

9. Meg kell erősíteni az állami iskolák és oktatási intézmények helyzetét, jelentőségét és felelősségét, mert ezek biztosítják a népesség 95 %-ának művelődését.

10. Az SZVFT támogatja azokat az intézkedéseket, amelyek a szabadidős tevékenységek finanszírozásában bekövetkeztek, és amelyek megszüntették a centralizációs törekvéseket, valamint lehetővé tették a visszaéléseket. A jelenlegi rendszert jónak tartja a polgárok szabadidős tevékenysége támogatására.

11. Javasoljuk megőrizni és bővíteni a községi tanügyi hivatalok hatásköreit, az iskolai öngazgatás elemének tekintjük, melynek jogköreit erősíteni kell a regionális oktatásügyben. Bizto-

sítani kell állami költségvetésből történő finanszírozásukat.

12. Az iskolák és oktatási intézmények hálózatának optimalizálásával és az oktatási reformmal együtt folytatni kell a pedagógusok társadalmi megbecsülésének és bérezésének javítását, valamint a nem pedagógiai dolgozók bérezésének javítását. A béremelésekre elkülönített összeget bértarifán kívüli juttatásként kell kezelni, és az iskolaigazgatókra kell bízni annak elosztását, hiszen ők felelnek az oktatás minőségéért.

13. A pedagógusok folyamatos továbbképzését és életpályamodelljét mentesíteni kell a formalizmustól, a képzési programokat az oktatási gyakorlat valós igényeihez és követelményeihez kell igazítani. (A jelenlegi rendszer kredithajszolásra készíti a pedagógusokat, nem motiválja őket arra, hogy a tartalmi, minőségi és használhatósági kritériumok alapján válasszanak képzési programot. Hiányoznak az új ismereteket, oktatási trendeket, innovatív módszereket kínáló, jó minőségű képzések.) Meg kell oldani az SZVFT közreműködésével az iskolai információs rendszerek működtetését, mivel a községek törvényi köteletségéről van szó.

14. Rendezni a községi fenntartású iskolák és oktatási intézmények többletadói finanszírozásának rendszerét, a gyerekek és fiatalok testnevelési és sporttevékenységének finanszírozását, támogatni az iskolai étkeztetést.

15. Ki kell dolgozni a sportlétesítmények javításainak és karbantartásának finanszírozási modelljét az SZK OTKSM költségvetéséből.

Feldolgozta: ngyr

Az önkormányzatok képesek ellátni iskolaalapítói és -fenntartói feladataikat

Vannak olyan vetületei és területei egy ország és társadalom életének, amelyek alapvető sikere az állandóságban és a kiszámíthatóságban rejlik. Mindenképpen ilyen az oktatásügy, amelynek a koncepcióját - formai és tartalmi rendszerét – úgy kell megalkotni, hogy legalább egy nemzedék nőjön fel a rendszerben, igazolva életképességét vagy bizonyítva a változtatás szükségességét. Normális körülmények között tehát a politika feladata olyan iskolarendszer kialakítása, amely legalább húsz-húszöt éven át nem szorul alapvető módosításra.

A mi kis országunk s annak politikája, sajnos, nem ilyen távlatokban gondolkodik. Megmagyarázhatatlan, miért akar minden hatalom elsődlegesen éppen az oktatásügy reformján keresztül „valamit gyorsan felmutatni”, de tény: Szlovákia rövidke történelmében az eddig hatalmat gyakorló minden garnitúra megejtette saját oktatási reformját, vagyis egy-egy oktatási rendszer legfeljebb hat-nyolc évig „bírt”. Ennek megfelelően csúcsnak számít, hogy a rendszer egyik eleme, az iskolaalapítói és fenntartói jogkörök decentralizációja megélte tizedik évfordulóját. Én ugyan azt mondom, még csak tízéves, de ennek se jelentősége, se súlya, mert az éppen regnáló illetékes miniszter meg „márnak” tartja az időtávot, s az önkormányzati jogkörök megnyirbálásával újra a „pozsonyi vízfejet” hatalmazná fel annak eldöntésére, mi jó a sárosi vagy árvai, esetleg csallóközi vagy gömöri embereknek.

Az önkormányzatok reprezentatív szervezete, a Szlovákiai Városok és Falvak

Társulása országos konferenciát hívott össze, hogy szakmai alapon tudja bizonyítani a tervezett döntés helytelenségét, illetve rámutasson azokra a fogyatékosokra, amelyek valós alapját jelentik az oktatásügyben minden kétséget kizáróan meglévő hiányosságoknak. (A tanácskozáson elhangzott előadások tartalmával és a konferencia következtetéseivel önálló írásban foglalkozunk.) Lapunk körlevélben kérte ki a magyarok által is lakott dél-szlovákiai régió több polgármesterének a véleményét a településtükön kialakult helyzetről, illetve a tervezett minisztériumi szándékokról. **Felkérésünknek Zachariáš István Szepsi, Seres Lajos Alsószelei, Kopasz József Nagytárkány, György Péter Ragyolc, Balkó Róbert Kolon és Polák László Ekecs polgármestere tett eleget**, írásban megfogalmazott válaszaikat teljes terjedelemben közöljük.

- Milyen iskolák működnek az Önök településén, hogyan teljesítik Ön szerint az oktatói-nevelői küldetésüket?

Zachariáš István: Szepsi város területén az önkormányzat több oktatási-nevelési intézményt működtet. Van három alapiskolánk, ebből egy magyar tannyelvű, amelyik közös igazgatóság

alatt működik a magyar gimnáziummal, öt óvodánk közül egy magyar nevelési nyelvű, van még művészeti alapiskolánk és egy szabadidő központunk is. A szlovák gimnázium és a kétnyelvű szakközépiskola megyei irányítás alá tartoznak. A helyi önkormányzat alá tartozó iskolák 2002 óta önálló jogi személyek. Minden intézmény a saját oktatási-nevelési programját teljesíti, ezt az iskolatanácsok is jóváhagyják. Önkormányzati szinten az intézményekkel a képviselőtestület által létrehozott városi iskolatanács és az önkormányzat iskolai bizottsága foglalkozik. Az iskolaprogramok teljesítését az érdeklődők az iskolák honlapjain is megtalálhatják.

Seres Lajos: Községünkben két kisiskola működik, a magyar négyosztályos, jelenleg negyvenhat tanulóval, és a szlovák két összevont osztályban tizenhat tanulóval. A felső tagozatosok számára közös iskolai körzetet hoztunk létre a felsőszelei teljes szervezettségű magyar, illetve szlovák iskolával. Ez a rendszer tíz éve működik, méghozzá jól, és ezt nem csupán a mindennapi életének védelmében mondom, hanem annak alapján, hogy alig van alsószelei gyerek, aki nem a mi iskolánkba jár. Az

igazsághoz az is hozzátartozik, hogy a magyar iskola mindig is kiválóan működött, a szlovák iskola életben tartása rengeteg erőfeszítésünkbe került, de meggyőződésem, hogy megérte. Az iskoláink nyitottak, igyekeznek a szülők és a fenntartó elvárásainak megfelelni. Olyan szolgáltatást kínálnak/nyújtanak a szülőknek, amellyel elégedettek, ezért bizalommal adják ide gyermekeiket. Természetesen nem egy beállt, statikus állapotról, hanem az iskola, a szülők és a fenntartó közti változó egyensúlyi helyzetről beszélünk. Csak egy példa a sok közül: a minőségi oktatás érdekében, és a szülők elvárása alapján a magyar iskola négy önálló osztállyal működik még akkor is, ha a fenntartónak ez többlet kiadásába kerül. A szlovák iskolában a jelenlegi létszám mellett erre nincs mód.

Kopasz József: A Bodrogekben kilenc településen működik kilencosztályos alapiskola. Három településen - Bélyben, Bolyban és Nagytárkányban - csak magyar iskola van, Leleszen pedig csak szlovák. Nagytárkányban 2005. szeptember 4-én szűnt meg a négyosztályos összevont szlovák iskola. Azóta Tiszacsernyőbe járnak azok a gyerekek, akiket szüleik szlovák iskolába íratnak. A helyi iskolába csak Nagy- és Kistárkányból járnak gyerekek, ellentétben a többi iskolával, amelyekbe négy-öt, esetenként hat faluból utaznak a gyerekek. Szeptembertől 20 elsőosztályos gyerekünk lesz, így már 12 éve tartjuk a 198-210 közötti létszámot. Négy éve működik az iskolában a királyhelmeci művészeti iskola kihegelyezett tagozata. Ezzel is hozzájárulnak ahhoz, hogy az iskola tanulói helyben képezhessék magukat a művészetek terén. Ezen kívül jól felszerelt számítógépes osztály, nyelvi laboratórium és könyvtár is a gyerekek rendelkezésére áll.

Az iskola nagyon jó eredményeket ér

el az oktatás terén. A központi felmérések eredményei iskolánkban jobbak az országos átlagnál. Iskolánk diákjainak óriási többsége folytatja tanulmányait a különböző középiskolákban, sokan végeznek egyetemet.

György Péter: 2002. július 1-jén a község alapiskolája és óvodája közös jogalanyiságot kapott,

Ez az új változás új lehetőségeket hozott az oktatási-nevelési folyamat terén. Megszűnt a központilag irányított iskolarendszer-szerkezet, az iskolák rangsorolás nélkül egyenlő eséllyel kapcsolódhatnak be a különböző pályázatokba, készíthetik el saját iskolai programjukat, saját profiljukat adottságaikhoz, lehetőségeikhez mérten.

Az oktató-nevelői munka az alapiskola kilenc évfolyamában és az óvodában is szlovák és magyar nyelven folyik. Az iskolában összesen huszonegy osztályban folyik oktatás, nyolc osztályban szlovák nyelven, tizenháromban pedig magyar nyelven, az utóbbiak közül kettő speciális osztály. Ezekben biztosítja az iskola – és az önkormányzat - a tanulászavaros és mentálisan sérült diákok hozzáférését az oktatásban való részvétel alkotmányos jogához, és lehetőséget ad a különleges oktatóprogramot igénylő gyerekek számára az egyéni oktatási program szerinti tanulásra is. Az iskola általános oktatási programja a természettudományi tantárgyakra és a regionális ismeretekre helyezi a hangsúlyt, a modern interaktív oktatást a 2 jól felszerelt számítógépes szakterem biztosítja.

A napközi szolgáltatásait 67 gyerek veszi igénybe, az óvodát átlagban 40 gyermek látogatja. Iskolánk tanulóinak a száma – örömmünkre – folyamatosan emelkedik, míg 2011-ben 251 diákunk volt, tavaly már 269, jelen tanévben pedig már 277 gyermek tanul intézményünkben.

Gazdag szakköri és iskolán kívüli nevelés is zajlik az iskola falai között, modern és népi táncot, színjátszást is tanulnak, gyakorolnak a gyerekek, énekkar is működik, de természetvédelmi és íjászcapatunk is van, sport- és rajzkörök is működnek.

Balkó Róbert: Kolon község egy teljes szervezetszerű iskola fenntartója. A magyar részlegen 1-4. osztályok, a szlovákon pedig 1-9. osztályok vannak. Meggyőződésem, hogy az iskola vezetésének és a tanárok szakmai rátermettségének köszönhetően az intézményünk kiválóan ellátja nevelési és oktatói küldetését.

Egy lélegzetvétellel azonban el kell mondani, hogy az iskolánk „fenntarthatóságát” az aránylag kiegyensúlyozott diáklétszám adja, amely hála Istennek 2008-tól napjainkig látványosan nem ingadozott. E mellett az intézmény igazgatója saját hatáskörében már régebben meglépett bizonyos „ővintézkedéseket” (évfolyamok összevonása, bizonyos tantárgyak közös oktatása...). Ezen két fő tényezőnek köszönhetően az államtól érkező pénzösszeg elegendő az intézmény fenntartására.

Polák László: Ekecsen működik az Arany János Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskola, amelynek alapítója a község, illetve a Magyar Tanítási Nyelvű Egyesített Iskola, amely a speciális alapiskola és a bentlakásos középiskola

egyesítésével jött létre. Az egyesített iskola állami alapítású, így a Nagyszombati Kerületi Önkormányzat oktatási ügyosztálya a fenntartója és működtetője.

Az önkormányzat megítélése szerint, de a lakosság véleménye alapján is egyértelmű, hogy mindkét intézmény teljesíti a küldetését, mind az oktatás, mind az általános nevelés szempontjából.

Milyen helye és szerepe van Ön szerint az iskolának a települések társadalmi, kulturális-szellemi életében, ezt a szerepet miként töltik be az Önök iskolái?

Zachariaš István: Iskoláink a város társadalmi és kulturális életének rendkívül aktív részesei. Programjaikban szerepel, hogy bekapcsolódnak a város rendezvényeibe. Kulturális műsoraik a város részére is készülnek. Ilyenek a márciusi ünnepség, az anyák napi műsor, a Szepsi Városi Napokon a fellépés, a karácsonyi műsor, a Mobilitás Hete, a Kiszehajtás hagyománya, az adventi gyertyagyújtás, a májusfaállítás, a szlovák, illetve a magyar kultúra napja. Együttműködnek a város többi oktatási és kulturális intézményeivel, a Tücsök Szabadidő Központtal, a Szepsi Városi Művelődési Központtal, a Csemadokkal, a történelmi egyházakkal, a Városi Könyvtárral, a Nyugdíjas Otthonnal, a Bódvavölgyi és Érchegegyégi Kulturális Központtal. De a különböző projektek megvalósítása esetén együttműködnek az állami rendőrséggel, a tűzoltókkal, a különböző polgári társulásokkal is. Nagyon fontosnak tartjuk iskoláink nemzetközi kapcsolatainak fejlődését, és a régió belüli kapcsolatokat is. Ezek hozzájárulnak a környék hagyományainak tudatos ápolásához, az összetartozás tudatának erősítéséhez, a többnyelvű városi környezetben való toleranciára való neveléshez.

Seres Lajos: A falusi rendezvényeken rendszeresen szerepelnek tanulóink, és saját műsorokkal is jelentkeznek különböző jeles napokon és ünnepeken. Ezek nélkül szegényebb lenne a falu kulturális élete. A pedagógusok iskolán kívüli szerepvállalását nagyban visszavetette a pedagógusi státus általánosan tapasztalt leértékelődése, ez, sajnos, nálunk is tapasztalható.

Kopasz József: Azokon a településeken, ahol nincs iskola, egyre nagyobb

az elvándorlás. Nagytárkányban a népszámlálási eredmények is emelkedést mutatnak. Ez részben köszönhető az iskoláknak. A Csemadok mellett az iskola és az óvoda is fontos szerepet tölt be a község kulturális, társadalmi életében. Nemzeti ünnepeinkről rendszeresen megemlékeznek az iskolában és a község által rendezett ünnepségeken. Részt vesznek a társadalmi ünnepségeken, köszöntik az édesanyákat, nyugdíjasokat. A község könyvtárát is sok tanuló látogatja.

György Péter: A falu társadalmi és kulturális életéből az iskola teljes mértékben kiveszi a részét. Az iskola és az óvoda diákjainak műsora a község minden jelentős kulturális eseményének a része.

Balkó Róbert: Az iskoláinknak fontos szerepe van községünk életében. Sok esetben az iskola és az óvoda diákjai készítik a műsort az egyes kulturális rendezvényekre, közös aktivitásokat, társadalmi munkákat szervezünk. A tanárok csoportvezetéssel, hagyományápolással (villőzés, karácsonyi és új évi szerencsőzés) foglalkoznak, közös projekteket írunk, nyári foglalkozásokat szervezünk, tehát egy esetleges iskolabezárás elképzelhetetlen szellemi károkat okozna községünkben. De mert tudom, hasonlóan van ez más községekben is – vagyis az iskola másutt sem „csak” oktatási intézmény -, bármely település életében súlyos veszteség lenne az iskola megszüntetése.

Polák László: Az iskoláink maximálisan kiveszik részüket a község kulturális életének fejlesztéséből, gazdagításából, de általánosabban fogalmazva azt is mondhatom, hogy a társadalom fejlesztéséből. Ez utóbbit azért tudom hangsúlyozni és kiemelni, mert a megyei fenntartású egyesített iskola jóvoltából az egyébként speciális képzést igénylő tanulóink konkrét szakmát is tanulhatnak, tehát nem túlzás, ha azt mondom, abban az iskolánkban „az életre nevelés” zajlik. Ami az alapiskolát illeti, meghatározónak tartom, hogy anyanyelvi oktatás keretén belül sajátíthatják el az itt tanuló diákok a tananyagot, ezen belül – nyilvánvaló következtetés - azokat is, amelyek a nemzeti kultúra és kötődés hordozói, mint a magyar irodalom, a történelem vagy éppen az ének-zene, s ez meg is látszik nyilvános szerepléseiken.

Miként értékeli az oktatásügyi miniszter azon szándékát, hogy a jövőben megvonják az önkormányzatoktól az iskolaalapítói és –fenntartói jogot, amelyet a központi szervek vennének át, és ők dönthetnének többek között az iskolák bezárásáról, összevonásáról, körzetesítéséről is?

Zachariaš István: Ha az oktatásügyi minisztérium megvonná az önkormányzatoktól az iskolaalapítói és –fenntartói jogot, ez elsősorban visszalépés lenne a rosszemlékű centralizáció felé, a város elveszítené befolyását a saját iskolái működtetése felett, a döntések nem a helyi közösségek érdekében születnének, hanem esetleg a nagyobb politikai befolyás mentén. A helyi önkormányzatok tudják legjobban felmérni a helyi igényeket, ők tudják, mennyi és milyen iskolai intézmény szükséges a községben a minőségi oktatási tevékenység biztosításához. 2002-től, amióta az önkormányzat gyakorolja az iskolaalapítói és –fenntartói jogot, intézményeink látványos fejlődésen mentek keresztül. Az iskoláink önkormányzati segítséggel, pályázati támogatással, európai uniós pályázatokból teljesen felújultak, új fűtőrendszerrel és belső világítási rendszerekkel gazdagodtak, új tetőrendszer és hőszigetelés biztosítja a modern energetikai előírások teljesítését. Létrehoztunk több multifunkcionális sportpályát is. Semmiképpen nem tartanám jónak, ha a jövőben megvonják az önkormányzatoktól az iskolaalapítói és –fenntartói jogot. A sok éves gyakorlat mondatja ezt, mivel volt tapasztalatunk a központi szervek működésével és hozzáállásával kapcsolatosan. Évtizedeken keresztül az állam nem törődött az iskolák állagával. Most, amikor az önkormányzatok modernizálták, energiatakarékossá tették az iskolákat, amikor az iskola épületek állagának 50-70 éves műszaki lemaradását az önkormányzatok tíz év alatt helyrehozták, most az állam újra azon gondolkodik, hogy átvegye azokat, hiszen újra van lehetőség, alacsony költségek mellett 40-50 évig hagyni tönkremenni azokat. Rendkívül tisztességtelen, nyereszkes és az iskolai oktatás fejlesztését ignoráló hozzáállás, elképzelés. Nem szabad megengedni!

Seres Lajos: Nem hallgathatom el, hogy a mi önkormányzatunkban is voltak olyan vélemények, hogy nem gazdaságos két kisiskolát fenntartani.

Könnyen belátható, hogy osztályösszevonással, intézmények összeköltöztetésével lehetne némi bér- és rezsiköltséget megtakarítani, azonban az ezekhez szükséges beruházások jócskán meghaladják községünk pénzügyi lehetőségeit. Egyértelmű, hogy az önkormányzat ismeri legjobban a lehetőségeit, fel tudja mérni a tanulók létszámának csökkenéséből adódó nehézségeket, és meg tudja adni rájuk a megfelelő válaszokat még akkor is, ha azok nem népszerű intézkedések. Az a véleményem, hogy nem az oktatásügyi vagy a pénzügyminisztérium tudja, mire van szükség az oktatás területén, hanem a helyi ügyek ismerője és felelőse, vagyis az önkormányzat.

Kopasz József: Az elmúlt 10 év alatt, amióta a község az iskola fenntartója, nagyon sokat változott a helyzet, pozitív értelemben. Fiatal, jól képzett pedagógusok végzik az oktatói-nevelői munkát. A község igyekezett az oktatáson túl is biztosítani lehetőségeket a gyerekeknek, ezért alakítottuk ki a lehetőségét falunkban a művészeti iskola működésének, és teremtettük meg a feltételét annak, hogy a járási bajnokságban szerepelhessen a diákok futballcsapata. Az iskola hat épületben működik, ebből négyet teljesen felújítottunk, kettőt részlegesen rekonstruáltunk. Egyébként régióinkban nagyon sok önkormányzat felújította oktatási intézményei épületeit, legyen az kis- vagy teljes szervezettségű iskola. Én ebben veszélyeket láttam, és már négy évvel ezelőtt megmondtam, hogy ha a fenntartók rendbe teszik az épületeket, az állam visszaveszi az iskolákat. Viszont: ha ez megvalósul, az a kis létszámú iskoláink végét fogja jelenteni. Az önkormányzatok a jelenlegi támogatási szint mellett is vállalják az iskolák fenntartását, még akkor is, ha az épületek javítá-

sához, felújításához hozzá kell járulni. Az állam nem fogja fenntartani a 15-20 gyerekkel működő iskolákat. Ez főleg a magyar iskolákra fog veszélyt jelenteni, illetve magyarságunk egészére.

Sok szülő úgy fog gondolkodni, hogy a szlovák iskola helyben van, vagy közelebb van, ezért oda fogja íratni gyereket, s ez a magyar iskolában járó gyerekek létszámának csökkenéséhez vezet majd, ami miatt kevesebb pedagógusra lesz szükség, végeredményben pedig – s ez a legfontosabb – a gyerekek nemzeti öntudata fog megváltozni. Én ezért sem értek egyet a tárca elképzeléseivel.

György Péter: Községünk önkormányzata, élve az iskolaalapítói és -fenntartói jogokkal, az elmúlt években, az aktuális pályázati forrásokból, valamint saját erőből sikeresen felújította oktatási intézményünk valamennyi épületét, és modernizálta belső berendezését. Ilyen szintű fejlesztésre központi irányítás alatt nem lett volna lehetőség, ezért nagyon fontosnak tartom az alapítói és fenntartói jogok megtartását.

Balkó Róbert: Ez a lépés mindenféleképpen az előző (1989 előtti) társadalmi rendszer hangulatát idézi. Egy állami központosítás sok esetben a magyar anyanyelvi oktatást biztosító intézmények megszűnését is jelentheti. Egy ilyen döntés rendkívül hátrányosan érintené, szinte lehetetlen helyzetbe hozná a nyelvhatáron működő iskolákat, és - sajnos - ebbe a kategóriába tartozik a Zoboralja és községünk is. Egyértelműen rossznak, elfogadhatatlannak tartom a tárca vezetőjének szándékait. Egy másik tényező viszont az állami vezetők rövid az emlékezetéről tanuskodik, de lehet, csupán cinizmusról van szó. Hiszen 2004-2005-ben ők „csapták” az önkormányzathoz az iskolahálózatot, amely teljes felújítást igénylő épületeket jelentett, sok esetben tisztázatlan jogtulajdonú ingatlanokat tartalmazott, és az iskolai intézmények közötti rendezetlen kapcsolatokat hordozott. S mindezen problémahalmazt mára az önkormányzatok rendezték és tisztázták. Vagy éppen ezért akarja most újra visszaszerezni a hatalom iskolahálózatunkat?

Polák László: Az önkormányzatok ezelőtt tíz évvel kapták meg az oktatási intézmények fenntartói jogát, amellyel kapcsolatban akkoriban sok kétely fel-

merült. Elsősorban azért, mert köztudott volt, jelentős anyagi ráfordításra lesz szükség, hogy az egyébként rossz állapotban átvett intézményeket működtetni lehessen. Az önkormányzatok azonban megoldották ezt a problémát, általában hatékonyan tudtak pályázni az iskolák felújítására. A mi alapiskolánkról is elmondható, hogy megszüpült, hogy fel tudtuk újítani az épületegyüttest, még úgy is, hogy igen jelentős önerő-ráfordításra volt ehhez szükség. A sajnálatosan fogyó gyermeklétszám miatt megnövekedtek a költségek az iskolafenntartásra és bizony, gondot okoz a szükséges anyagiak kigazdálkodás, az én véleményem mégis az, hogy helyi szinten kell meghagyni az iskolákról való döntés jogát.

Mi a véleménye arról, hogy a minisztérium szándéka az iskolák finanszírozásának megváltoztatása, ami azt jelenti, hogy az intézmények nem normatív (gyerekszám szerinti „fejkvóta”) támogatást kapnának, hanem az elért eredmények alapján, valamilyen értékelés után, központilag meghatározott összeget juttatnának működésükre? Milyen finanszírozási módszert tartana Ön a legigazságosabbnak?

Zachariaš István: A normatív támogatás idáig megfelelt nekünk. A mi iskoláink esetében teljesen fedezte működésüket. Egy nagy iskola jól tudott ezzel gazdálkodni. Azonban, ha csökken a gyermeklétszám, például a kisiskolák esetében, a normatív támogatás vezethet az iskolák bezárásához is. Ilyen esetben a helyi önkormányzat rálátása, helyzetértékelése, döntése, esetleges segítsége kell, hogy mérvadó legyen. Az iskolák eredmények alapján történő finanszírozását nem támogatjuk, mert ez ugyan egy elit iskolának jó lehet, de ott, ahol sok a hátrányos helyzetű tanuló, semmiképpen sem támogatható elképzelés. Minden iskola végez tehetséggondozást, eredményekre törekszik, de ha sok a hátrányos helyzetű tanuló, akkor nem tud olyan látványos eredményeket elérni, mint az az iskola, ahol nincs ilyen probléma. Az iskolák eredmények szerinti finanszírozása utópia. Lehetőséget nyújt az iskolák szubjektív megítélésére, nem veszi figyelembe az iskolák működési feltételei közötti különbségeket. Ez a javaslat Szlovákia számára nem felel meg, rossz. Amennyiben a jó megoldás keresése lenne a vezérelv (és nem a minden áron való pénzmege-

takarítás valós, ám mindenféleképpen ferde és rossz útra vezető eszméje), talán érdemes lenne elgondolkodni egy kombinált finanszírozási módszeren. A normatív finanszírozást meghagynánk az oktatási-nevelési tevékenységekre (beleértve a bérek biztosítását is), míg az iskolai épületek működtetését (fűtés, világítás, energiaellátás, karbantartás stb.) az állam biztosítaná, figyelembe véve az egyes iskolák energiaigényének, állagának különbségeit. Természetesen fenntartva a helyi és a megyei önkormányzatok számára az iskolaalapítói és –fenntartói jogot.

Általában érvényes, hogy a jelenlegi iskolaügyi gyakorlat - a helyi és a megyei önkormányzatok iskolaalapítói és fenntartói jogait is beleértve - jól működik. Nagyon sok problémát tudtunk az elmúlt tíz év alatt orvosolni, stabilizálni tudtuk az iskolák, az oktatási intézmények működését. A probléma ott mutatkozik, hogy a tanárok bérére az államnak több pénzt kellene biztosítania. Mert tény, hogy a pedagógusokat, az iskolai alkalmazottakat az állam nem becsüli meg eléggé. Ennek kapcsán azon spekulálni, hogy hogyan alakítsuk át gyökerestül a hazai iskolaügyi rendszert, csak porhintés, a valós probléma előli bujkálás. Most, amikor már végre megtaláltuk a jó megoldást, iskoláink fejlődni tudnak, az esetek magasan túlnyomó többségében elégedettség uralkodik az iskola-iskolaalapító viszonyban, nem szabad ezt az egyensúlyt felrúgni. Biztos, hogy minden reform, és főleg az, amelyik csak a probléma szőnyeg alá söprése okán, a valós probléma elkendőzése miatt születik, végső soron sokkal drágább lesz, és csak ront a helyzeten!

Seres Lajos: A normatív támogatási rendszer „kemény dolog”, főleg a kisiskolák esetében, mert versenyhelyzetet teremt és ebben a versenyben a nagyobb településeknek – és iskoláknak - jobb, nagyobb lehetőségeik vannak. Mégis azt mondom, hogy valahol igazságos, persze lehetne rajta finomítani. Mondjuk visszaadni a magyar iskoláknak a százalékos plusz kvótát. Nem szabadna a kisiskolákkal mostohán bánni, mert – ésszerű határokon belül - minden közösségnek joga kell, hogy legyen saját iskolájára, továbbá a kisiskola családias légköre lehetőséget nyújt a hatékonyabb nevelésre, a tehetséges, illetve speciális odafigyelést igénylő

tanulókkal való személyes foglalkozásra is. Az iskolafenntartás feltételül lehetne szabni egy alsó határt, például egy bizonyos tanulói létszám alatt nem lehetne iskolát nyitni és fenntartani - most van négygyerekes is osztályonként - viszont 8 – 10 gyerek esetében már plusztámogatást kellene adni, hogy életben maradjon, fejlődhesen az iskola. Ennek eldöntését szakemberekre kellene bízni, nem a sztrájkolni merészülő pedagógusokat gatyába rázni készülő politikára.

Kopasz József: Amint már említettem, a jelenlegi finanszírozással fenn tudják tartani az iskolákat az önkormányzatok. Olyan iskolát, mint a nagytárkányi, ahol 200 gyerek van, gond nélkül lehet működtetni még úgy is, hogy az úgynevezett tengerszint feletti magasságra hivatkozva az északabbra fekvő „hegyi vidékekre” több pénz kerül. Jut a támogatásból bérekre, működtetésre és megfelújításra is. Az elért eredmények alapján nem lenne igazságos a finanszírozás. Az eredmények nem csak a pedagógusok munkájától függenek. Különbség van gyerek és gyerek között, mások a viszonyok a falvakban és a városokban, és különbségek vannak régiók között is. Olyan régiókban például, ahol magas a munkanélküliségi arány, ahol a szülők nem tudják megadni gyerekeiknek az alapvető szükségleteket sem, nehéz elsődleges szempontként tekinteni a minőségre. Az ilyen körülmények között élő gyerekekkel sokkal nehezebb kiváló eredményeket elérni.

Sok esetben más az értéke a „jól tanulásnak” és a „jó eredményeket elérő” iskoláknak. A kassai Lunik IX lakótelepen is vannak jó tanulók, miközben az

úgynevezett jól működő iskolákban is vannak gyenge tanulók. A kettő között mégis nagy különbség van.

György Péter: Az iskola tanulóinak összetétele nagyon szerteágazó (óvoda, alapfok, felsőfok, speciális osztályok, szlovák tagozat, magyar tagozat). Ezt a sokszínűséget a gyerekszám szerinti finanszírozás tudja legoptimálisabban tükrözni. Az eredmények és a versenyek szerinti értékelés sokszor szubjektív és nem reális, valamint nem tud azonosulni a helyi értékekkel és igényekkel.

A tavalyi iskolai évben összesen a tíz hónap alatt az iskola diákjai 86 eseményen és rendezvényen vettek részt. Eből 34-en különféle versenyeken. Vajon ez mire lenne elég? Ez kevés vagy sok? Mekkora támogatásra lennének elégségesek ezek a versenyek, tevékenységek, mit jelentének a minisztérium számára? Mert az iskolánk, községünk számára fontosak, a szülők számára is. Igazából az ilyen visszaigazolások éltetik iskolánkat és jelentik közösségünk jövőjét.

Balkó Róbert: Véleményem szerint a rendszerben van elegendő pénz, csak az elosztással van baj. Alapvető kérdés viszont az, hogy a központi büdzséből hány százalék jut az oktatásra. Összehasonlíthatók a mi „adataink” a Németországban, Franciaországban, Svédországban vagy Lengyelországban elért mutatókkal? Mert ha fel akarunk zárkózni, akkor azoktól kell példát vennünk, akikre felnézünk, illetve felnézhetünk. S azt sem szabad elfelejtenünk, hogy a szlovákiai oktatást mindegyik regnáló kormány és annak minisztere a saját arculatára szeretné szabni, és ez zsákutcába vezet.

Összeállította: N.S.

Az *Önkormányzati Szemle* legutóbbi, tavaly decemberi számában a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Nemzetpolitikai Államtitkárságának 2012. évi tematikus programjáról olvashattak összefoglalót: a külhoni magyar óvodák éve programról.

Most örömmel szeretném bemutatni 2013. évi tematikus programunkat, a 2013 a külhoni magyar kisiskolások évét. Rugalmas, tégláról téglára való építkezést kezdünk el 2011-ben: kiválasztottuk azt a területet, amely segítségével a külhoni magyarság legszelebb rétegét szólíthatjuk meg, valamint amely az egyik legmeghatározóbb az identitás megőrzésében: az oktatást.

A magyar oktatási intézmények biztosítják, hogy az oda járó gyermekek magyar közösségben szocializálódjanak, a későbbiekben várhatóan magyar társat válasszanak, majd gyermekeiket is magyarként neveljék fel.

A jó minőségű oktatás által olyan szellemi tőkével rendelkezhetünk, amely által a magyar nemzet tagjai versenyképesek lesznek, megfelelő válaszokat adnak a kor kihívásaira. Továbbá azt is világosan látjuk és nemzetközi kutatások is alátámasztják, hogy a kisgyermek a benne rejlő tehetséget leginkább anyanyelvén tudja kibontakoztatni.

A gazdasági gyarapodás és oktatás viszonyát nemzetközi kutatások vizsgálják. Egy, a Nemzetpolitikai Kutatóintézet kutatásaiban is felhasznált közgazdasági modell alapján szintén világosan kimutatható, hogy az iskolaválasztás kihat egy ország gazdasági teljesítményére. Ez alapján az oktatás teljesítménye közvetett módon befolyásolja egy ország GDP-jét. A kisgyermekbe-gyermekbe történő befektetés

Tégláról téglára építkezünk

térül meg leginkább a későbbiek folyamán.

Az anyanyelvi oktatás választása egyértelműen kihat arra, hogy egy közösség tisztában legyen jogaival, éljen is azokkal, valamint képessé váljon arra, hogy kisebbségi jogait megvédje, és azok kiterjesztésére is lépéseket tegyen. 2012 októberében a Magyar Állandó Értekezlet plenáris ülése zárónyilatkozatában rögzítette, hogy 2013-ban kiemelten a kisiskolás korosztállyal foglalkozunk.

2012 őszén egyeztetéseket kezdtünk külhoni magyar szakemberekkel: pedagógusokkal, iskolapszichológusokkal, oktatási szakemberekkel. 2013. évi programunk újdonsága, hogy a program előkészítése során valamennyi külhoni régióból szülővel is találkoztunk, hogy a beiratkozásnál a döntés közvetlen birtokosait is meghallgassuk. A 2013 a külhoni magyar kisiskolások éve programunk célja meggyőzni a szülőket arról, hogy anyanyelvi iskolai intézménybe írássák gyermekeiket. Úgy látjuk, hogy egy ilyen döntés megszületésénél kiemelkedő szerepet játszanak a közösségek. Sokkal nagyobb az esély, hogy az egyik közösségben megtartja identitását, mintha egyedül kíván boldogulni. Számunkra fontos ezért, hogy a külhoni magyarság tagjai közösségekhez tartozzanak, valamint hogy ezek a közösségek a magyarság megőrzése mellett elkötelezettek legyenek. Programunkban ezért kiemelten a közösségépítésre koncentrálnak, programelemeink közül valamennyi ehhez kíván hozzájárulni.

Programunk célcsoportjának nemcsak a gyermekeket, a szülőket és a pedagógusokat tekintjük, hanem mindazokat, akik meghatározó szerepet töltenek be egy közösség életében, mint például a lelkészek, az iskolapszichológusok, a gyermekorvosok, illetve a jövőben közösségépítő szerepet felvállaló, az ehhez szükséges készségekkel rendelkezőket, például az óvo- és tanítóképzőt végző fiatal diákokat.

Programunkban ezért – a 2012 a külhoni magyar óvodák évéhez hasonlóan – újabb oktatási módszertani csomag elkészítését, eljuttatását tervezzük az is-

kolákba. A módszertani csomag a pedagógusszövetségekkel való egyeztetések alapján olyan pedagógiai módszereket tartalmaz majd, amelyek általánosan valamennyi régióban, vagy az egyes régiókban hiányoznak.

2013-ban is tervezünk továbbképzéseket. Egyrészt régióspecifikus pedagógus-továbbképzéseket, amelyeket az adott régiók választanak ki az elkészített módszertani csomag alapján. Másrészt két magyarországi továbbképzést is tervezünk Kárpát-medencei szintű részvétellel. Közösségépítő továbbképzésünkre nemcsak pedagógusokat, hanem az egyes kisközösségekben meghatározó szerepet vállaló személyeket is várunk majd, akiket ebben a munkájukban kívánunk folyamatos szakmai támasszal is segíteni. Másik továbbképzésünkkel a Ringató programot kívánjuk megismertetni. A Ringató program eljuttatásával az óvodai beiratkozás előtti korosztályt lehet megszólítani. A foglalkozások módszerét óvónőknek és tanítónőknek kívánjuk átadni, akik általa már az intézményválasztás előtt kapcsolatba kerülhetnek a szülővel, a foglalkozások keretében pedig már kialakulhat egy olyan jövőző szülői közösség, amelynek tagjai a magyar nevelési nyelvű oktatási intézménybe íratják gyermekeiket, annak munkájában aktív részt kívánnak vállalni.

Programunkhoz egy honlapot is létrehoztunk, ahol a külhoni kisiskolásokkal kapcsolatos hírekről, eseményekről tájékozódhatnak az odalátogatók. Április elején kisiskolások számára játékot indítunk, amellyel értékes nyereményeket nyerhetnek majd osztályuknak a feladatokat ügyesen teljesítő kisiskolások. Három pályázati kiírásunk már megjelent az alábbi témakörökben: részvétel közösségépítő továbbképzésen, részvétel a Ringató továbbképzésen, óvodai-iskolai programok támogatása. Idén is útnak indulunk, és 2013 áprilisában és májusában külhoni magyar kisiskolásokat látogatunk meg körutunk során. Első állomásunk március 11-én Galántán volt, ahol pedagógusok, szülők és gyermekek énekelve, játszva a Ringató programot ismerhették meg.

Répás Zsuzsanna
helyettes államtitkár

Felelősek vagyunk önmagunkért

A községi önkormányzatokról szóló törvény sok egyéb mellett a kultúra és közművelődés terén is konkrét jog- és hatáskörökkel ruházza fel a települések választott szerveit. A 369/1990. számú jogszabály negyedik paragrafusa például kimondja, hogy a községi önkormányzat biztosítja a községi kulturális létesítmények, kulturális műemlékek, emlékhelyek és egyéb emlékhelyek építését, karbantartását és az ezekkel kapcsolatos igazgatási-kezelési tevékenységet /f) pont/, illetve azt, hogy kialakítja a művelődés, a kultúra, a népművelés, a kulturális műkedvelői tevékenység végzésének feltételeit /h) pont/.

Bár az elmúlt két évtizedben a helyi kultúrák ápolására sok polgári társulás alakult, a felvidéki magyarság azonosság-tudatának alappilléret jelentő közművelődési és műkedvelő művészeti munka fő szervezője és fejlesztésének hordozója helyi szinten is, de még inkább regionális és országos viszonylatban a Csemadok, vagyis a Szlovákiai Magyar Társadalmi és Közművelődési Szövetség maradt.

- Néhány évvel a rendszerváltás után, még a múlt század kilencvenes éveinek elején hallottam egy neves magyarországi közéleti személyiségtől, hogy a szlovákiai magyarok számára a Csemadok olyan, mint a hívőknek a templom. Jelen van minden településen, hogy támasza legyen a magyarnak, és erőt adjon nemzeti tudata megőrzéséhez. Elmondható-e, igaz-e ugyanez napjainkban is? – kérdeztem Bárdos Gyulától, a Szlovákiai Magyar Társadalmi és Közművelődési Szövetség, a Csemadok országos elnökétől.

- Magam is hallottam ilyen értékelést, napjainkra vonatkozóan is, s ha a rendszerváltás óta eltelt évek sok keserőséggel jártak is nemzetrészünket illetően, nagy csalódásokat éltünk is meg, és jelentősen csökkent a magyarság társadalmi aktivitása, a Csemadok még mindig az a szervezet, amely jelen van minden olyan dél-szlovákiai településen, ahol nagyobb számban élnek a magyarok. Se pártok, se polgári társulások nem kínálnak lehetőséget a közösségi élethez, az összefogás, az összetartozás élményének megéléséhez. Több tucat ilyen település van, s bizony a Csemadok ott nemcsak az anyanyelv őrzője és ápolója, a nemzeti kultúra hordozója és fejlesztője, hanem a közösség teljes társadalmi életének a szervezője is, ennek köszönhetően pedig polgármesterek és a helyi önkormányzatok egyedüli támasza a településfejlesztési szándékok megvalósításában. Az, persze, rányomja a bélyegét szövetségünkre is, hogy túlpolitizáltak hétköznapjaink, hogy a pártoskodás olykor még a családi harmóniát is képes megzavarni, de az utóbbi

időben azt tapasztalom, kezd változni a helyzet, mintha az emberek belefáradtak volna az állandó pártesetározásokba, sokkal inkább olyan közösségépítő tevékenységekre és szervezetekre tartanak igényt, ahol szakmai vagy társadalmi igényeiket, érdeklődési köreiket élhetik ki. Ehhez pedig mindig partner volt és az is lesz a Csemadok. Hogy az utóbb említett folyamat mennyire tartós és erős, szerintem a közeljövőben ki fog derülni.

- Érzik-e ugyanezt a polgármesterek, az önkormányzatok? Van-e részükről fogadókészség a kulturális és közművelődési kezdeményezések iránt, netán segítőszándék az ötletek megvalósításához? Komolyan veszik-e a polgármesterek és az önkormányzatok, hogy törvény adta felelősségük a települési közösségek, az egészséges társadalmi közeg formálása, a polgárok által igényelt kulturális tevékenységek feltételeinek biztosítása?

- Ha azt állítanám, hogy a Csemadok valamennyi alapszervezete egyként tesz eleget az alapszabályunkban lefektetett célokknak, és a szövetség különböző szervei által megfogalmazott szándékoknak megfelelően dolgozik, és maradéktalanul teljesíti küldetését, nyilvánvalóan komoly túlzásokba esnék. Vannak nagyszerű szervezeteink, tele ötletgazdag és cselekvőkész emberekkel, de olyanok is, amelyek külső ösztönzésre várnak és kevés embernek nyújtanak munkájukkal közösségi élményt. Ugyanez mondható el a polgármesterekről, az önkormányzatokról, vagyis nem lehet általánosítani. Általánosítva legfeljebb annyit mondhatok el, hogy meghatározó a polgármester személye és hozzáállása, főként a falusi közösségek esetében, illetve az is fontos, hogy az önkormányzatban milyen többségre támaszkodhat a polgármester, s az őt támogató képviselők között van-e olyan, aki elkötelezett híve a kultúrának, a közösségépítő munkának.

Abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy a különböző problémákkal nem most, a Csemadok országos elnökéként találkozom, hiszen évtizedek óta vagyok a Csemadok szenci járási elnöke, ugyanakkor éveken át voltam Szenc városában tagja a képviselőtestületnek, illetve szoros a kapcsolatom a Pozsony megyei önkormányzattal, vagyis – fogalmazzunk így – az érem mindkét oldalát ismerem. De visszatérve a kérdéshez: azt kell mondanom, hogy sokkal több a pozitív tapasztalatum, mint a negatív, azt tapasztaljuk, hogy amennyiben segíteni nem is tud a polgármester vagy az önkormányzat, külön akadályokat nem gördít munkánk elé. Vannak, persze, csalódásaink is, amikor a Csemadok-tagság támogatásának köszönhetően szerzett mandátumot a jelölt, legyen az polgármester vagy képviselő, mindegy, a pozíció megszerzése után könnyed lazasággal megfélekedett ígéreteiről. Minthogy a Csemadok nemcsak kulturális szervezet, hanem társadalmi is, ezekkel a kérdésekkel komolyan foglalkozni kívánunk a jövőben.

- Segítené-e az együttműködést, illetve a működő kapcsolatokat hatékonyságát az, ha lenne önálló törvény a kisebbsé-

gi kultúrák támogatásáról? Kérdezem ezt azért is, mert a tapasztalatai kapcsán említett érem két oldalának van még egy harmadik is, a parlamenti képviselőiség.

- Azt hiszem, a szlovákiai kisebbségi nemzetrészek, így a magyarság szempontjából is az elmúlt húsz év legnagyobb csalódása, egyszersmind legnagyobb vesztesége, hogy nem született meg az a jogszabály, amely kiszámítható és alanyi jogon járó támogatást biztosított volna a kisebbségi kultúrák fejlesztéséhez. És, persze, a szlovákiai magyar politika talán legnagyobb mulasztása az ország területi elrendezése mellett az, hogy kormányzati felelősségvállalással sem volt képes rákényszeríteni partnereit egy ilyen szabályozás kidolgozására és elfogadására. Amennyiben azonban kérdése arra is vonatkozik, hogy most kellene-e szorgalmazni a kérdés rendezését, azt mondom, nem. Ismerjük a kormányzó többség véleményét a kisebbségekről, sokszor szenvedtem végig a parlamentben olyan ülést, amelyen egyenesen megalázó módon beszéltek rólunk, és semmi nem utal arra, hogy az önmagukat szociáldemokratának nevező hatalom képviselői megváltoztak volna. Sőt, újabban maga a kormányfő ragadtatta magát teljességgel elfogadhatatlan kijelentésekre, amikor a Matica slovenská ünnepi ülésén egyértelművé tette, hogy ez az ország a szlovákoké, mi, kisebbségiek csak megtűrtük vagyunk, de attól sem riadt vissza, hogy a többséget hergelje ellenünk, mondván, csak a kezünket tudjuk tartani, kötelességeinket viszont nem teljesítjük. Kizártnak tartom, hogy ilyen politikai nézetek hordozói olyan kisebbségi kultúrákat támogató törvényt fogadnának el, amely valóban segítene, amely megfelelné a kisebbségek igényeinek.

- A Csemadok azonban nemcsak helyi és regionális szinten fejt ki aktív kultúraápoló és –fejlesztő munkát, nemzetközi hírű országos rendezvényei is vannak, amelyek az ország különböző részeihez kötődnek. Szepsi, Buzita, Rimaszombat, Komárom és Dunaszerdahely ad otthont a szép szó különböző fesztiváljainak, Érsekújvár, Galánta az énekarok versengésének a fellelővára, s hadd ne soroljam. Ezeknek a rendezvényeknek az esetében milyen az érintett önkormányzatok részéről a fogadtatás?

- Ezekben az esetekben már nyugodt szívvel általánosíthatok, mert mindenütt nagy becsben tartják rendezvényeinket, sőt, hozzá kell tennem, hogy nemcsak a konkrétan említett települések figyelik és támogatják a rendezvényt, hanem a környékbeli polgármesterek, önkormányzatok is, illetve a területileg érintett megyei önkormányzatok is. Mindenütt a magukénak érzik ezeket a rendezvényeinket, és még a helyi vállalkozók is szívesen segítenek. Örülök ennek a széleskörű támogatásnak, s talán nem túlzok, ha azt mondom, az önkormányzatok és a szponzorok segítségével, pozitív hozzáállása nélkül képtelenek lettünk volna megtartani ezeket a rendezvényeinket. Biztosan sokan emlékeznek rá, hogy a szervezési változtatásokra 1996-ban került sor. Akkor, amikor a kormányzó hatalom megvont mindennemű támogatást a Csemadoktól – egyébként a többi kisebbségi szövetségtől is –, és bevezette azt a pályázati rendszert, amely ellehetlenítette a pozsonyi központi irodát, nem maradt egyetlen alkalmazott sem, aki a versenyek és fesztiválok szervezését, előkészületeit tudta volna biztosítani. Persze, a pályázati támogatásokat is megnyírbálták, vagyis „külső” segítség nélkül meg kellett volna szüntetni rendezvényeinket. Az akkor kényszerből hozott döntés ma – utólag - rendkívül sikeresnek bizonyult, hiszen a Csemadok regionális szervei és szervezetei is jobban magukénak érzik a rendezvényeket, mint korábban, az önkormányzatok aktív bekapcsolódása és segítsége pedig olyan együttműködést eredményezett, amely példa értékű.

- Beszélgetésünk elején említett, hogy egyre gyakrabban találkozik olyan emberekkel, akiket zavar, hogy túlpolitikáltak hétköznapjaink, viszont a társadalmi és a kulturális élet iránt fogékonyak maradtak. És szó volt csalódásokról is, amikor az önkormányzati vezetők megválasztásukat követően elfordultak támogatóiktól, érzéketleneknek mutatkoztak a közügyek és a kultúra iránt. Milyen következtetéseket tud ebből levonni a Csemadok, mi olyat tud tenni, aminek közvetlen és pozitív hatása lehet a hétköznapok forogtatásában?

- Parlamentáris demokráciában élünk, nyilvánvaló, hogy a pártok szerepe meghatározó a hatalomgyakorlásban, központi, megyei és helyi szinten

egyaránt. Viszont a pártok csak akkor tudják megvalósítani szándékaikat és céljaikat, csak akkor tudják jelöltjeiket mandátumhoz juttatni, amennyiben elnyerik a választók bizalmát – az viszont már inkább társadalompolitikai kérdés, semmint pártpolitikai. Az érettebb nyugati demokráciákban ezért működnek olyan intézmények, amelyek a lakosság hangulatát, közérzetét és közígényét vizsgálják, és azért erősek, befolyásosak a civil szervezetek, mert ők a hordozói a közakaratnak. A kilencvenes években az volt a jellemző Szlovákiában, hogy a magyarok az országos átlagnál nagyobb arányban vettek részt például a választásokon, számos esetben születtek ennek következtében olyan eredmények, amelyek alapján megnyugvással állapíthattuk meg, hogy közösségünknek erős képviselője van – s ez érvényes a szlovák törvényhozás összetételére, a megyei önkormányzatokban szerzett pozícióinkra vagy éppenséggel az Európai Parlamentre is. Ez a helyzet viszont a század- és ezredfordulót követően megváltozott, sok esetben annak vagyunk tanúi, hogy olyan településeken is kiszorulnak a magyar jelöltek a képviselőtestületekből, ahol arányunk meghaladja az ötven-hatvan százalékot is. És aztán jönnek a csalódások, amikor azzal kell szembesülniük közösségeinknek, hogy nincs érdeklődés kezdeményezéseik iránt, nem tartanak igényt munkájukra, közömbös a falu vagy a megye vezetése számára, él-e kultúránk, megvannak-e fejlődésének a feltételei.

Arra van tehát szükség, hogy összedugjuk fejünket, hogy megbeszéljessük, mit akarunk elérni közösségként, mi az, ami elengedhetetlen megmaradásunk, fejlődésünk szempontjából és milyen összefogással tudjuk ezt elérni. Olyan életképes közösségek kialakítására van tehát szükség, olyan összefogásra, amely szükség esetén képes egy emberként kiállni közösen megfogalmazott céljainkért, és mindent elkövetni azért, hogy érdekeinket az általunk elismert, s velünk minden körülmények között sorsközösséget vállalni tudó emberek képviseljék minden szinten. A különböző választások egész sora vár ránk, az idén a megyei önkormányzatoké, lesz hát lehetőségünk arra, hogy megmutassuk, életképes közösség vagyunk.

Neszméri Sándor

Ínséges időket élünk. Olyanokat, amikor Václav Klaus szavaival élve (még valamikor a kilencvenes évek elején, pénzügyminiszterként mondta): ha festik a lakást, a könyvespolcot kiteszik az erkélyre. Magyarán: ahol átalakulás, pénzügyhiány, gazdasági válság köti le minden nagyobb és kisebb közösség energiáit, ott a kultúra mellőzhető. Természetesen „átmenetileg”, akárcsak a pedagógusok. Pedig hol volt még akkor a válság!? Valahol a tervezők és a kirobbantók trezorjaiban porosodott. Napjainkban azonban másról sem hallani, mint forráshiányról, pénztelenségről, ami kétségtelenül nehéz helyzetbe kényszeríti az amúgy is ezer sebtől vérző, az állam által tucatnyi teherrel megrakott önkormányzatokat. Hogy akadnak mégis falvak, települések, ahol nem használják alibiként a kényszer erejét, kész csodaként hat. Pedig vannak ilyenek, s ha jobban körülnéznénk, többet is találunk. Az alábbiakban négy község egy-egy szép kezdeményezését szeretnénk kiemelni, amelyekről mások is példát vehetnének (már ha tehetik, természetesen).

Szímő: Jedlik-kultusz, felső fokon

Szímő, ha jól számolom, az idén éppen 900 éves település, s talán már ennek okán is kijárna a főhajtás neki. De, mint mondani szokás, a kor nem érdem, hanem adottság, s ennél lényegesebb az a főhajtás, amely a nagy elődnek dukál. A Vág, a Kis-Duna és a Nyitra árterében fekvő falu ugyanis nem kisebb szülöttel dicsekedhet, mint Jedlik Ányos Istvánnal, korának híres szerzetes-tudósával, akit az egész magyarság a legnagyobbjai közt tart számon. Az önkormányzat már 1993-ban felállította Jedlik Ányos mellszobrát a templomkertben, két évvel később pedig emlékszobát is berendeztek – akkor még a parókián.

Bób János polgármester, aki másfél évtizede élvezi a lakosok bizalmát, elmondja, hogy már hivatalba kerülésekor megfogalmazták, mik a prioritások egy ilyen nagyságú (a legutóbbi népszámlálás adatai szerint közel 2300 lakosú) községben. Mint mondja, első-

Jedlik-ház

A kultúra oszlopai Négy község, négy példa

sorban az infrastruktúra, a szolgáltatások, a kultúra és a sport lehetőségei kerültek előtérbe.

A Jedlik-kultusz ápolása azonban továbblépésre ösztönözte, és kisebb csodára sarkallta a szímőieket. 2010-ben adták át a pazarul felújított kultúrházat, amelyet a Jedlik-díjas építész, Litomericzky Nándor tervezett, s amelyben az egykori Jedlik-emlékszoba is méltó helyre került. Afféle minimúzeumról van szó, ahol a korabeli dokumentumok mellett látható Jedlik három legfontosabb találmánya: a dinamó, a forgony és az elektromos kocs. Ez egyébként csak egy terme a szép épületnek (homlokzata Ferdics Béla művészetét dicséri), amely mögött tágas szabadtéri színpadot is építettek. Az egykori emlékszoba a régi népiélet használati tárgyaival lett berendezve. Utóbbi a Csemadok helyi szervezete istápolja, amely Kantár Éva vezetésével működik. A szímői csemadokosoknak egyébként sem kell a szomszédba menniük ötletért és hagyományápolásra fordítandó energiáért, ugyanis messze földön híresek a Vág parti folklórtalálkozók (idén immár 24 éve), de a Rozmaring éneklőcsoportnak is jól cseng a neve.

De sok egyéb fontos dolog is megvalósult a településen. A Jedlik-ház előtt az uniós forrásból szépen felújított főtér áll Szent Márton szobra, aki ennek a településnek is a védőszentje, s mi sem természetesebb, mint hogy a római katolikus templom, de a helyi cserkészcsapat is az ő nevét viseli. A templommal szemben nemrég takaros parókiát

is építettek, amely a szímői egyházközségé, de a temető is csinosodott: új tetőszerkezet került a ravatalozó elé.

S ha Jedlik, akkor legyen fröccs! Az sem akármilyen, gondolták a szímőiek tavaly, amikor úgy döntöttek, hogy a hagyományápolás jegyében a szokásos falunapot is a kiváló fizikus alakja és emléke köré szervezik. S hogy bukéja is legyen a dolognak, megtartják az I. Szímői Fröccsnapokat. Szeptember elsején így egybekel mellett a Magyarországi Szikvízgyártók Jedlik Ányos Lovagrendjének „poharában” készítettek el a községben a jellegzetes magyar italt, a közel 200 literes fröccsöt, amely természetesen országos rekordnak számít. A sok nedűt a rendezvény meghívottjai kóstolhatták meg, jótékonyági alapon, s a bevétel a játszótér felújításában fog hasznosulni. Amellett, hogy a rendezvénynek nagy sikere és jó visszhangja volt, a szímőiek büszkék lehetnek a találékonyágukra.

Izsa: a rómaiak öröksége

Ha Izsa, akkor lovasnapok, ezen túl római kori régészeti leletek és néphagyomány. Ennyi érdekesség akár egy egész régiót ellátna, ám a Komárom szomszédságában, a Duna mentén hosszan elnyúló faluban magasra tették a léceket. A közismert Izsei Lovasnapok témájához tartozik, hogy tavaly a Nemzeti Vágtának is volt izsai résztvevője, sőt saját stábjuk is volt Budapesten, ahol népviseletbe öltözött izsai asszonyok kínálták az információs anyagot és az izsai szötteket a közönségnek. „Most már két lovasklubunk is van – mondta

Izsa, Néprajzi Múzeum

ősszel a polgármester. – Egyik inkább a western felé hajlik, a másik hagyományörző lovasklub. Természetesen minden évben megrendezzük a Tavasz Hadjáratot, amely Nagysallótól Komáromig tart, míg a lovasnapot május elsején. Az uniós csatlakozás óta az egész környék május elsején tartja az ünnepeit, de a miénk a legrégebbi, korábbi, mint például a Komáromi Napok. Én azt szeretném, ha a kettő összeolvadna, és együtt tartanánk.” Egyébként is „külvárosiasodik” Izsa, mondja Domin István polgármester, hiszen az olcsóbb telekárak és a nyugalom miatt sokan költöznek ki Komáromból a községbe. A környezet is vonzza az érkezőket: a tiszta víz, a Duna-part, a közbiztonság, és sok egyéb szempont. Az elején említett magasra tett lécről árulkodik az is, hogy Izsán csak népdalkórusból három van (Búzavirág, Gyöngyös Bokréta, Viza)!

Aki Komáromból Párkány felé autózik, el sem kerülheti a „Kelemantia” jelzőtáblát, amely azt jelzi, hogy kétezer éves épített emléket kínál az itteni határ. Ottjártunkkor éppen pozsonyi régészek méricskéltek a terepet a folyó partján található, II. századi római erődítmény rekonstruált falmaradványai közt, a Le-

ányvárban, vagy ahogyan hivatalosan nevezik, a Kelemantia falai között. Az ásátások folyamatosan zajlanak, tavaly is átadtak egy részt, amelyet sikerült konzerválni. Ez azt is jelenti, hogy évente több bejelentett kirándulócsoport érkezik Izsára, hiszen nem mindennapi látvány szembesülni a történelem két évezredes tárgyi emlékeivel.

Ez ugyan nem hoz anyagi fellendülést a községnek, ám az idegenforgalomban ennek köszönhetően nagy lehetőségek vannak. „Ehhez persze ki kell építenünk az infrastruktúrát – mondja a polgármester –, és némi összefogás is szükséges. Az összefogásnak egyébként nagyon szép példáját adja a Hídverő Társulás. Minden évben megtartjuk a Hídverő Napokat a Duna mentén, Szlovákiából 13, Magyarországról 5 község részvételével. Ilyenkor az összes település egyszerre jelenik meg a vén Duna partján, máglyák égnek, és mécsesek úsznak a vízben.”

A tavalyi falunapon avatták fel például a szemet gyönyörködtető, új faluházat, amely a 2004-ben leégett régi kultúrház helyén épült. Itt kapott helyet a községi könyvtár, de van benne számítógépes helyiség, ifjúsági klub, fitnessterem, a

polgári védelem raktára, a helyi televízió stúdiója, és év végéig ugyancsak ide költözik be a községi hivatal. A nagyobb beruházások közül azonban ez csak az egyik. A másik épület – bármi meglepően is hangzik egy község esetében – múzeum lesz: a Celemantia Római Kori Néprajzi Múzeum. Terveit Litomericzky Nándor készítette, a komáromi Európa Udvar tervezője. Az épület az Almásfüzitő testvérközséggel nyert közös pályázatnak köszönhetően készülhet el, s mint a neve is jelzi, néprajzi és római kori múzeum és előadóterem lesznek benne. De a tervezethez tartozik három kemence is az udvarban, sőt egy kiszolgáló épület is.

Az izsai példa azt mutatja, hogy ahol élni tudnak a tárgyi és szellemi örökséggel, s ahol az önkormányzat nem alszik a babérjain, ott – válság ide, vagy oda – az épülésre (nevezhetjük előre menekülésnek akár) helyezik a hangsúlyt.

Ekel: művészeti iskola

Nagymúltú község Ekel, hiszen alig hét év híján 800 esztendeje említetik először a Várad Regestrumban. A Csallóköz keleti csücskében, a Komáromi járásban fekvő település fekvése szerencsésnek mondható, hiszen alig hajtásnyira fekszik a 63-as főúttól. Pont annyira, hogy a főút zajától nyugodtan alhatnak az ekeliék, mégis közel laknak a városokhoz (Komárom 18, Nagymegyer 13 kilométernyire esik). A nyugodt álom természetesen nem azt jelenti, hogy az ekeliék átaludnák a lehetőségeiket. Sőt. Ha a több mint 1500 lakosú település változó arculata alapján akarná lemérni valaki, mekkora az országot sújtó válság, azt hihetné, kitaláció az egész. Hiszen az egyre szépülő faluközpont, csinosodó élettér azt tükrözi, hogy töretlen a fejlődés.

Ekel nevét tavaly a kétnyelvű vasúti megálló körüli cirkusz emelte a köz-

Ekel-uteakép

tudatba. Pedig a település nem érdemli meg, s főleg nem is igényli, hogy botrányhős legyen, és a bulvárlapok címlapján szerepeljen. Ennél fontosabb a következetes építkezés. Pedig erre felé is nehéz idők járnak. Míg öt évvel ezelőtt mintegy 170 tanulója volt a Hetényi János nevét viselő alapiskolának, idén csak 139 gyermek ül a padokban, amelynek 2009-től Kucsera Erazmus személyében új igazgatója van. Tavalyelőtt az 1. és a 2. osztályt kénytelenek voltak összevonni, ami idén a 2-3. osztályt érinti. Kevés a gyermek. Az idei év még gyengének mutatkozik, de utána – az óvodai létszám alapján – kissé növekedni fog a tanulók száma. Az iskola erőssége a sportosztály, de a matematikai, biológiai, fizikai versenyeken is jól szerepelnek az ekeli gyerekek, akik néptáncot is tanulnak.

Idén szeptembertől, áruja el Fekete Ivett polgármester, aki több mint egy évtizede vezeti az itteni önkormányzatot, egy művészeti magániskola indul a községben. Az új intézményt már besorolták az iskolahálózatba. „Nagyon megörültünk az ötletnek, hiszen ez egyrészt növelheti a diákok létszámát az iskolában, másrészt a kultúrát is fellendítheti a településen” – mondta tavaly ősszel a polgármester asszony, akinek szavaira sokan rácsodálkozhatnak. Iskolát indítani ott, ahol fogy a gyermek? Mi ebben a logika? Kultúra? Az meg mi fán terem?

Az új iskolában, tudjuk meg Czafrangó Szilviától, az intézmény alapítójától, egészen a nagycsoportos óvodásoktól kezdve folyik majd az oktatás a felsőbb osztályos diákokig, négy szakon, úgy mint: képzőművészeti, drámapedagó-

giai, tánc és zene szakon. Környékbeli neves színészek (ne feledjük: közel a komáromi Jókai Színház), képzőművészek lesznek az oktatók, akik a minisztériumi tanmenet szerint foglalkoznak majd a diákokkal. Ami egyáltalán nem mellékes: az iskola központja Ekelen lesz, de regionális alapiskolaként fog működni, és természetesen nem csak az ekeli, hanem az egész környék gyermekeinek érdeklődésére számítanak, s ahol lesz rá igény, mindenütt be tudják biztosítani az oktatást. „A környező falvakban is tervezünk oktatást, például Nemesócsán vagy Csallóközarányoson. Kétszáz gyermekre számítunk, de a növekvő létszámmal képesek leszünk bővíteni is az oktatási szakokat.” Mit lehet ehhez hozzátenni? Finoman szólva: van bennük kurázi.

Madar: a jó bornak is kell a cégér!

A Bátorkeszi-dombság déli lábánál, Komáromtól 21 kilométernyire fekvő Madar valaha szakrális hely volt. Ahol egyébként minden évben megtartják a Hídverő Napokat, de szívesen látják a Felvidéki Tavasz Hadjárat huszárjait is, s nem mellesleg van egy híres aszszonykórusuk is.

A település talán a nagy hagyományra tekintő birkózás által híres, hiszen itt országos bajnokságot is szoktak rendezni, s mi sem természetesebb, hogy a stadionhoz „hozácsaptak” 2 szobát, de a tervek szerint legalább 40 személyes sporthotelt is akarnak építeni. Madar ugyanis párját ritkító sportsarnokkal büszkélkedhet, amelyet annak idején a sportminisztériumtól kaptak, éppen az említett sportág sikereire való tekintettel. S ha már edzőtábort szerveznek,

miért ne nyújtanának teljes körű ellátást? A madari birkózók az első liga mezőnyében középtájon tanyáznak, olyan „fálvakkal” egy kategóriában, mint Somorja, Kassa vagy Trencsén. Az már csak hab a tortán, hogy itt él Milan Kohút veterán világbajnoki ezüstérmes. A birkózás fellendülése éppen neki és Margit Ferencnek köszönhető, ők honosították meg a sportágat a községben. A tavalyi, tizenkettedik polgármesteri kupán például 7 ország 150 versenyzője birkózott Madaron.

Ám ha ép testben ép lélek, a magyar ember kultúrájához a borkultúra is odartartozik. Vallják ezt Madaron évszázadok óta, a madari bor mégis sokáig valahol hátul kullogott. Persze, nem minőségben, de reklám hiányában. Pedig valamikor régen minden madari családnak volt borospincéje. Napjainkban is 200 hektáros szőlőről és 270 működő pincéről beszélhetünk; a Sutyú- és a Menyecske-völgyben sorakozó pincék szinte egy második falut alkotnak. A madari fehér bor a neszmélyivel méltán vetélkedik – írta 1851-ben Fényes Elek. A régi szőlőfajtákat fokozatosan váltották fel a legjobbak, ráadásul sok az új ültetés. Hogy a madari bor mégsem eléggé közismert, az abból is adódik, hogy az utóbbi időben elhanyagolták a cégért. Ebben is új időszámítás kezdődik Madaron.

Tavaly október 5-7. között tartották meg az első Madari Bor- és Gasztrokorzó nevű fesztivált, amelyen a helyi pincék kínálatán kívül (a 270-ból mintegy 40 pince volt nyitva) Csehországból, Magyarországról, Lengyelországból, Romániából, Szerbiából érkeztek tájjellegű borokkal, étkekkel és szereplőkkel. Hamisítatlan nemzetközi népművészeti fesztivál volt, ahol a gasztronómiai gyönyörök mellett két színpadon, szinte megállás nélkül zajlottak a „minőségi és választékos” műsorok. Egy biztos, a madari önkormányzat, a helyi borászokkal – akik stílusosan a Sutyú-völgyi Borosgazdák Társulása néven alkotnak társulást – összefogva, hagyományt teremtett. „Nem akarunk senkivel versenyezni, mondta a polgármester, mi azt szeretnénk, hogy a köz tudatban jól csengjen a nevünk.” Azon túl, hogy bizony a jó bornak is kell a cégér, a madariak végre ezen a téren is nagy lépést tettek az önmagukra találás és a közösségépítés nem könnyű útján.

Madar, Sutyú-völgy

Önkormányzat és kultúra a Bodrogközben és az Ung-vidéken

fent említett összegből fedezi állandó munkatársainak bérét és a város központjában található épület fenntartásának költségeit is.

A régió legtevékenyebb kulturális szervezete

Az Ung-vidéki magyarság kulturális életének egyik fontos bástyája a Csemadok nagykaposi alapszervezete. Tagjai nemzettudatot megtartó tevékenységükkel 1949 óta szolgálják a nagykaposiakat és a környező magyar települések lakóit. A szervezet tagjai idén túl vannak egy évzáró ünnepségen és egy nagyszabású március 15-ei rendezvényen, Mihók Gábor elnök tájékoztatása szerint áprilisban a nagykaposi kitelepítettek tiszteletére szerveznek megemlékezést, júniusban

Az értéket közvetítő kulturális rendezvények minden egészséges közösség számára nagy fontossággal bírnak. A kulturális élet az össznépi, iskolán kívüli művelődés és a közösségépítés fő színtere. Az anyanyelvű oktatás mellett a nemzeti kultúra továbbadása és a hagyományápolás az, ami egy létszámbe- li kisebbségben élő népcsoport, így a szlovákiai magyarság léte és fennmaradása szempontjából alapvető jelentőséggel bír. Ezért is hárul nagy felelősség önkormányzatainkra, hogy mi módon támogatják az egyes településeken zajló kulturális életet. Bár napjainkban számos egyéb támogatási forrás kínálkozik a kulturális szervezetek számára, egy magára valamit is adó falu-, illetve városvezetésnek kötelessége, hogy bizonyos mértékben kielégítse a polgárok kulturális igényeit, nem beszélve arról, ami teljes joggal elvárható, hogy egyes esetekben a települést vezető testület kezdeményezőként, főszervezőként színesítse a helyi kulturális életet.

Az Ung-vidék és a Bodrogköz gazdaságilag köztudottan nehéz helyzetben van az ország számos régiójához viszonyítva, így ebben a térségben hatványozottan érvényes lehet az a kijelentés, hogy a mai világban a kultúra luxus. Ennek ellenére számos, elismerésre méltó jó példa mutatható fel, amelyekben a térség magyar önkormányzatai hol kisebb, hol nagyobb szerepet vállalnak.

Kultúra az Ung-vidék központjában

Kulturális rendezvények szervezéséből Nagykaposon leginkább a Városi Művelődési Központ és a városban működő civil szervezetek veszik ki a részüket. A magyar kultúra ápolásában különösen jelentős szerepet vállal a Magyar Közösségi Ház és a Csemadok nagykaposi alapszervezete. A vá-

ros költségvetéséből az idei évben 7 000 euró pénzüsszeget különítettek el a kulturális rendezvények támogatására. A keretből bármelyik nagykaposi polgár, illetve szervezet kaphat, amelyik benyújtja pályázatát az önkormányzat mellett működő Oktatási és Kulturális Bizottsághoz. A testület két önkormányzati képviselőből és öt, rendszerint a különböző szervezetek által delegált helybéli lakosból áll. A beérkező támogatási kérelmeket a bizottság véleményezi, javaslatot tesz a támogatás összegére, majd az önkormányzati testület elé terjeszti, amely jóváhagyja, vagy módosítja azt. Papp László, a bizottság megbízott jegyzőkönyvvezetője elmondta, hogy évente 20-25 kulturális jellegű pályázat érkezik be a városházára, amelyek nagy részét támogatják is. „Ez év márciusáig 12 kérvényt kaptunk, de nincs határidőhöz kötve, a keret kimerüléséig lehet pályázni, így még adott a lehetőség a polgárok számára. Kulturális szervezetek mellett rendszerint az egyházak és iskolák is igényelnek kisebb-nagyobb támogatást, amit rendezvényre szeretnének költeni” - tájékoztatott Papp László, majd hozzátette, hogy az Oktatási és Kulturális Bizottság a város egyik legjobban működő testülete, tagjai többnyire havonta üléseznek és nagyban segítik az önkormányzat munkáját. Saját rendezvényként szervezik a pedagógusok napját, illetve a várost kiemelkedően képviselő fiatalok ünnepélyes kitüntetését.

Nagykapos kultúrára fordított kiadásainak legnagyobb tétele a Városi Művelődési Központot illeti, ami idén közel 95 000 euróból gazdálkodhat. Az intézmény egész évben állandó és időszaki kiállításokkal, különféle kulturális rendezvényekkel, programokkal várja a közönséget, valamint működteti a hétköznaponként nyitva tartó városi könyvtárat. A művelődési központ a

a nagy hagyományokkal bíró Erdélyi János Napokat rendezik meg, augusztusban az államalapítást ünneplik, októberben pedig a II. világháború áldozatai előtt hajtanak fejet a városi emlékműnél. Mindezek mellett idén is tervben vannak a hagyományos színházi előadások, illetve pár éves kihagyást követően újra meg szeretnék rendezni az

egykor nagyon népszerű csemadokos magyar bált. Az elmúlt években különféle sikeres pályázatok által vált lehetővé a gazdag programsorozat megvalósítása. Az önkormányzati támogatásokról Mihók Gábor elmondta, hogy a tavalyi évben mindössze 300 euró jutott a szervezetnek a városi költségvetésből, idén, remélik, többet ítélnék meg számukra.

Magyar Közösségi Ház – Pályázatok és önerő

Az Ung-vidék központjában működő intézmény tíz éve szolgál helyszínül a legkülönbözőbb kulturális rendezvényeknek, tanfolyamoknak, kiállításoknak, konferenciáknak, találkozónak. A közösségi ház jelenleg tizenegy olyan szervezetnek ad otthont, melyek tevékenységükkel nagy szerepet vállalnak a magyar kultúra és identitás ápolásában és továbbadásában. Az ingatlant, melyben a Magyar Közösségi Ház működik, a Nagykapos és Vidéke Társulás 2003-ban vásárolta meg a helyi önkormányzattól. A felújítást követően még akkor megnyitották az intézményt. A magyar házat működtető társulás elnöke, Gabri Rudolf elmondta, hogy alapító szervezetként vettek részt a Pannon Forrás Kárpát-medencei Felnőttképzési és Szolgáltatási Hálózat létrehozásában. Ennek eredményeként 2007-ben egy modern felnőttképző-központot adtak át Gordius plusz néven Nagykaposon is. A program elindításához tovább bővítették a Magyar Közösségi Házat. Így ma már az a háromszintes épületrész is az intézményhez tartozik, amiben a kisebb előadótermek mellett egy nyolcvan fő befogadására alkalmas modern konferenciaterem is kialakításra került. Azóta számos témában zajlott már oktatási, képzési tevékenység az épületben. Lehetőség nyílt az ismeretek bővítésére gazdasági jellegű előadásokon, megújuló energiaforrásokról szóló bemutatókon, illetve mezőgazdasággal kapcsolatos tanfolyamokon is. Mindez természetesen magyar nyelven. Az épület egyik felújított részében 2004 óta működik a Mécs László Könyvtár. Miután a helyiséget a Csemadok helyi szervezete berendezte, számos könyvadomány érkezett. A gyűjtemény alapját az a közel kétezer kötet alkotja, amely egy sátoraljaújhelyi idős hölgytől származik. Ő a helyi könyvtárnak azzal a feltétellel juttatta el könyveit, hogy azok valamelyik határon túli településre kerüljenek. Értékes adományok

érkeztek Skultéty Csabától, Herczeg Géza alkotmányjogásztól, Géczy Lajos író-tanártól és Fehér Józseftől, a Sátoraljaújhelyi Kazinczy Ferenc Múzeum igazgatójától is, emellett további szervezetek és magánszemélyek is gyarapították a könyvtár állományát. Mécs László emlékét nemcsak a papköltő nevét viselő könyvtár őrzi az épületben, hanem a műveiből és személyes tárgyiból álló gyűjtemény is, amit Skultéty Csaba adományozott az intézménynek. A 2004-ben indult Mécs László Emléknapi című rendezvény mára hagyományossá vált az épület falai között. A magyar házban megtekinthető az Erdélyi János-emlékszoba is, melyet a város híres szülöttének tiszteletére rendeztek be a hozzá kapcsolódó gyűjteménnyel. Gabri Rudolf tájékoztatása szerint a 10. jubileumát ünneplő intézményben ez éven is gazdag programkínálattal várják az érdeklődőket. A hagyományos rendezvények mellett, mint a Mécs László és az Erdélyi János Emléknapi, a kórusvezetők találkozója és a kamarakórusok fesztiválja, egyéb kulturális és ismeretterjesztő rendezvények is tervben vannak. Az ősz folyamán méltó ünnepség keretében a város szülötte, díszpolgára, Herczeg Géza Gábor jogtudós tiszteletére emléktáblát lepleznek le, és ahogyan Mécs László művei esetében tavaly megtörtént, idén Erdélyi János hagyatékát szeretnék digitalizálni és a világhálón elérhetővé tenni. A 2013-as év tervei között szerepel továbbá a magyar ház épületének tatarozása és a jelenleg kihasználatlan termék vendégszobákká alakítása. Az intézmény fenntartója, a Nagykapos és Vidéke Társulás tavaly két sikeres pályázattal jelentős támogatást nyert el európai uniós forrásból, e projektek megvalósítása is az idei év feladatai közé tartozik.

Arra kérdésre, hogy a nagykaposi önkormányzat miben járul hozzá az intézmény működtetéséhez, Gabri Rudolf azon véleményének adott hangot, hogy növelni kellene a város költségvetéséből a kultúrára szánt pénzüsszeget, majd hozzátette, akkor lenne elégedett, ha a magyar ház alanyi jogon kapna egy bizonyos évente meghatározott támogatást a hagyományos rendezvényekre, illetve az általános működésre, hasonlóan a Városi Művelődési Központhoz. A magyar ház vezetője elmondta, hogy a várostól a kultúrára szánt keretből, pályázatok útján jutnak időnként támogatáshoz, a szervezéssel és a működéssel

járó kiadások nagyobbik részét pályázatok útján biztosítják be. Az intézmény februári ünnepi közgyűlésén Petrikán Péter, Nagykapos polgármestere 1000 euróval szponzorálta a magyar ház működését. Gabri szerint ez nagyon pozitív gesztus, de a megoldás a rendszeres, költségvetésbe foglalt támogatás lenne.

Ahol civil szervezetek nélkül is megy

Csicser községben nem működik olyan civil szervezet, amely kulturális rendezvények szervezésével foglalkozna, a faluban még sincs hiány értékközvetítő közösségi eseményből. A kulturális, közösségi élet szervezéséből az önkormányzat mellett főleg a helyi MKP alapszervezete veszi ki a részét. A falu támogatásával szintársulatok lépnek fel, nyugdíjas napok és nagyszabású falunapok valósulnak meg, a helyiek rendszeresen megemlékeznek a magyarság jeles napjairól. Csicserben működik az Ung-vidék egyetlen néptáncgyűjtése, a Napraforgó Néptáncsoport is. „Mi, csicseriek, nagyon büszkék vagyunk néptáncosainkra. Községünk rendezvényeinek gyakori fellépői, emellett

rendszeresen szerepelnek a környéken és távolabbi rendezvényeken is, és több versenyen is részt vettek már. Értéket közvetítenek, és falunk hírnevét öregbítik. Az önkormányzatunk, amiben tudja, támogatja őket” – nyilatkozta Varga Imre, Csicser község polgármestere. A magyarság számarányát tekintve legjobb Ung-vidéki eredmény, több mint 90 %-kal büszkélkedő település idén ünnepli fennállásának 750. évfordulóját. Ebből az alkalomból nagyszabású rendezvényt készít elő a faluvezetés idén nyárra, elhozzák a Szent Korona másolatát, valamint egy könyvet is kiadnak a falu történelméről, melyből minden csicseri lakos kap majd egy példányt.

Ahol borkultúrát is fejleszt az önkormányzat

Kisgéresben feltűnően mozgalmas kul-

turális, közösségi élet zajlik, emellett virágzásnak indult a bor köré épülő kulturális elemek felélesztése és bemutatása, illetve a helyi nedű turisztikai vonzóerejének minél hatékonyabb kihasználása. Mindez a falusi önkormányzat hathatós támogatásával, nem ritkán irányításával. A Töketerebes járásban fekvő község polgármestere, Furik Csaba a helyi kulturális élet mozgatórugójaként a Csemadok helyi szervezetét és a mellette működő folklórcsoportokat nevezte meg. Mint elmondta, a legnagyobb felvidéki magyar kulturális szervezet kiskéresi alapszervezetét évente 1660 euróval támogatja az önkormányzat. „A helyi Csemadok égisze alatt, hála Istennek, annyi rendezvény valósul meg falunkban az év során, hogy felsorolni is nehéz” - közölte Furik Csaba, majd hozzátette, hogy a helyi eseményeken kívül a citerazenaar és a folklórcsoport rendszeresen vendégszerpel a régió különféle rendezvényein, illetve rendszeresen szerveznek kirándulásokat és színházlátogatásokat is. Ez utóbbira külön támogatást ad az önkormányzat, hasonlóan a gyermeknap megünneplésére. Mint megtudtuk, a község híres az évszázados múltra visszatekintő szőlőtermesztéséről, a hozzávetőleg háromszáz pincét számláló

pincesoráról. A környéken jól ismertek és kedveltek a géresi borok. Az „Akác illata - nyitott pincék napja” néven futó eseményt – melynek helyszíne a több száz éves pincéből álló géresi pincesor – hagyományteremtő céllal indította el a kiskéresi önkormányzat öt évvel ezelőtt. Azóta a régió kedvelt közösségi, kulturális rendezvényévé nőtte ki magát a májusi esemény, melyen a résztvevők tavaly harmincnégy fajta bort kóstolhattak meg tizenhét helyi termelő kínálatából. Az ital mellé felszolgálásra került a híres géresi béles és számos más, házi készítésű finomság. A rendezvényen népzene, népdal- és a slágerzene szórakoztatja a közönséget.

A község határon átnyúló együttműködés keretében a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Herceghát községgel közö-

sen elkészített projekttel nyert tavaly pályázat útján európai uniós támogatást 1,2 millió euró összegben, ebből 520 499 euró jár a bodrogi település fejlesztésére. A projekt keretében a község tulajdonában álló volt laktanyát alakítják át közösségi házzá, ami borudvarként is szolgál a későbbiekben. A kívül-belül felújítandó épületben bortörténettel foglalkozó kiállítás és információs iroda nyílik, illetve konyharészleg, előadóterem, vendégszobák és közösségi terem is helyet kapnak. A megújult épület udvarán térburkolatot raknak le és filagóriát építenek. A projekt része egy borkút építése a község központjában, amihez külön útvonal vezet majd a borudvartól. „A községfejlesztés során arra is odafigyelünk, hogy a helyi borászat támogatásával ne csak a hagyományainkat ápoljuk, hanem új munkahelyeket is létrehozunk. Úgy látjuk, hogy van igény a borainkra. A távolabbi vendégek idecsábításához viszont infrastrukturális beruházásokra van szükség. Bízom benne, hogy ez a fejlesztés, miközben szerepet kap a helyi közösségi, kulturális életben, hozzájárul ahhoz is, hogy fellendüljön az idegenforgalom” - mondta el Furik Csaba a projekt kapcsán.

Varga Tibor

Múzeum már van, pénz semmire sincs

Pár évvel ezelőtt közel másfél millió eurós pályázatot nyert a gömöri Várgede (Hodejov) a falu központjában található, igen romos állapotban leledző Sztojkovics kastély felújítására. Mire a kivitelezésre sor kerülhetett volna, az addigi polgármester asszony, a SMER-SD színeiben két alkalommal is polgármesteri címet szerző Zagyi Margit a 2010-es helyhatósági választásokon, ha négy szavazattal is, de elveszítette a választásokat, s a község élére első alkalommal egy magyar nemzetiségű roma fiatal ember, Illés István került, aki a nagy arányú munkanélküliség mellett a győztes pályázatot is megörökölte.

Tudjuk, Gömörben a helyzet szinte reménytelen, semmire sincs pénz, s miért is lenne ez alól a kultúra kivétel. Rimaszombatban a 2010-ben győztes Šimko

József azzal kezdte tevékenységét, hogy szerette volna megszüntetni a városi művelődési központ jogalanyságát, s csak az önállóság megőrzéséért indított

petíciónak köszönhető, hogy ha jelentős leépítések árán is, de a jogalanyság maradt. Az a mai napig állandó vitatéma egyes regionális internetes oldalakon, hogy milyen és mekkora léptékű kultúrára van szüksége a városnak, kell-e 5-6 állandó kiállítóhely. De például az sem normális, hogy a minisztérium kései döntései miatt a rendezvények túlnyomó többsége az őszi és téli hónapokban valósul meg. Ez alól magyar vonalon a Tompa Mihály Országos Vers- és Prózamondó Verseny a kivétel, amelyet hagyományosan április végén rendeznek

meg, s bizony évről-évre nehezebb kölcsönökből és hitelekből a megrendezéshez szükséges összeget megelőlegezni. Egy másik településen, Balogfalán még 2010-ben az akkori Fico-kormánytól nyert a község 236 ezer eurót a kultúrház felújítására. A szerződést azóta már többször megerősítették, a Radičová- és az újabb Fico-kormány is, a kultúrház viszont még mindig félkész állapotban szerénykedik, a községnek nincs pénze az utófinanszírozású projekt költségeinek előkerítésére, így az építkezés csigatempóban halad. Talán okosabb megoldást választott a szinte teljesen romák lakta Baraca polgármestere és képviselő-testülete, ott a kultúrházat szakaszosan, önerőből újítják fel.

Várgedének igen gazdag múltja van

De térjünk vissza Várgedéhez, amely valaha a régió egyik leggazdagabb községének számított, a helyiek által közben széthordott vára (amelyet Petőfi és Szombathy Viktor is megénekelt) mellett országos hírű fürdővel és csevicével is bírt, de a régi dicsőség már hamvába holt. A Cseres-hegység északi részén, a Gortva folyó bal partján található község a járási székhelytől, Rimaszombattól mintegy 20 kilométerre található, délnyugati irányban. A község kataszteri területe 1 725 ha, amelynek a nagy része a Cseres-hegység Tájvédelmi Körzetbe tartozik. A régészek bizonyították, hogy először a kései bronzkor idején volt lakott terület ez a térség (pár leletet Václav Furmánék és a nyitrai múzeum jóvoltából meg is tekinthetünk a most létrejött múzeumban).

A községet írásos formában 1244-ben említik először, Genech néven. Több nemesi család tulajdonában volt, amelyek közül a legjelentősebbek az Ilsvayak, a Pálóczyak, az Országok, a Lórántffyak, a Pethők és 1502-től a Kubinyiak voltak. A 13. században a község feletti hegyen vár állt, amelyet a 15. században Castrum Gedewnek hívtak. A vár ellenállt a husziták és a törökök támadásainak is, de az utóbbiak végül 1574-ben elfoglalták és elpusztították. Mára már csak az alapok maradványai láthatók néhány helyen. A várhegyen áll a kis Szent Anna kápolna. A 19. században Várgedén gőzmalom és vastartalmú gyógyvizet alkalmazó fürdő üzemelt gőzfürdővel és 15 vendégszobával, amelyet főleg a környékbeli

lakosok használtak ki. A fürdő a múlt század nyolcvanas éveinek végén zárta be a kapuit, holott évtizedekig igen gazdag társasági élet zajlott a falai között, s még a Budapest felől közlekedő gyorsvonat is megállt a községben. Az 1846-47-es években barátja, a lángszakállú Kubinyi Rudolf vendégeként többször ellátogatott a községbe Petőfi Sándor is, akinek emlékét tábla őrzi a Sztojkovits kastély falán (míg Várgede emlékét az Úti jegyzetek és a Salgó című epikus költemény), amely még Senger János tervei alapján épült, az egykor hozzáépített téli kertet viszont Ybl Miklós tervezte, míg az egyik, emeletre vezető lépcsősorát Izsó Miklós készítette. A Kubinyiak 1879-ban adták el Sztojkovits Emilnek, akik a XX. század elejéig lakták azt. Később volt benne raktár, bolt, óvoda, de egy részét lakták is. Az állaga viszont annyira megromlott, hogy életveszélyes lett.

A két templom a község legértékesebb szakrális műemléke. A klasszicista stílusú, Alexandriai Szent Katalinról elnevezett római katolikus templom 1826-ban, míg az evangélikus templom 1901-ben épült. Ezen kívül a községben van általános iskola, óvoda, kultúrház és ravatalozó is. Várgede a zöld jelzésű turistaútvonal kiinduló helye is, amely a Szár-köre, a Ragács-hegyre és Ajnácsköre vezet. A falu szülötte Tamás Ilonka néni, aki még emlékszik az egykori gazdag társasági életre, amikor is több étterem és cigányzenekar várta a vendégeket.

A jelenleg mintegy 1500 lakosú község túlnyomó többsége már roma (igaz, magyar anyanyelvű) nemzetiségű. A 2011-es népszámlálás ugyan már csak 33,6 százalék magyart mutat ki, de ha végigmegyünk a falun, szinte csak magyar szót hallunk. Az alapiskola 280 tanulója közül 220 roma, akik többnyire magyar osztályokba járnak.

Illés lehetetlen állapotokat örökölt

Illés István 2010-ben nem ismeretlenül lett a község vezetője, évekig focicsapatot működtetett Várgedében, s közéleti aktivitása is ismert volt. Így tisztában volt azzal, hogy igen komoly adósságot és többek között igen magas munkanélküliséget örökölt az elődjétől. A falu 70-80 százaléka munkanélküli, s mivel a lakosok nagy többsége alacsonyan képzett, nincs is sok esélyük arra, hogy munkát kapjanak. Páran Rimaszombatban, a Yurában, Domafalán, vagy Füleken dolgoznak, de számuk elenyészően kevés. Több mint négyszáz közmunkás van jelenleg, akiknek próbálnak, nem sok sikerrel, munkát biztosítani. Szóba kerül a foci és az ifjúság is, mert az iskolán kívül sok szórakozási lehetőségük nincs. A focicsapat felújítására is komoly pénzüsszegek kellenek, ma már öltöző nélkül be sem nevezhetnek egy alacsony szintű bajnokságba se, de a pályát se kaszálták azóta, hogy megszűnt a focicsapat. Mégis örömmel újságolja első látogatásomkor Illés István, hogy közel harminc fiatallal foglalkozik, s nemcsak ifjúsági focitornákra járnak, hanem van már a falunak egy táncsoportja is, amellyel szintén több rendezvényen részt vettek. Szeretné felújítani az egyszer már nagy sikerrel megrendezett roma kulturális fesztivált, és örömmel venné, ha végre a tetszhalott állapotban leledző Csemadok is magához térne. Hisz tanár van bőven a faluban!

Várgede múltja ugyan nagyon gazdag, de mindez ma már csak emlék. A kastélyok egy részét teljesen széthordták, a zsidó temető értékebb síremlékeinek is lába kelt az idők során, s a Kubinyiak kápolnáját is megrongálták.

Illés Istvánnal a falusi turizmust is szóba hoztuk, de rögtön visszakérdez: „Maga hisz még ebben?” Nagyon gyorsan elbizonytalanodom magam is. A fürdő épületét ugyan visszakapták az egykori tulajdonosok, de mivel egymás között sem tudtak megegyezni, az épülettömb rogyadozik, s miután már szinte csak a falak maradtak meg, eladásra kínálják. Így akár rendkívüli örömhírként is hathatna, hogy több mint 40 millió koronát kapott a község a Sztojkovits kastély felújítására. A felújítást egy vágbesztercei cég végezte el, s helyi részről a polgármester Vladimír Gondáš helytörténész

bízta meg a munkák, a később kialakítandó regionális helytörténeti múzeum megszervezésével. A projekt sarkalatos és leginkább vitatott pontja ugyanis a regionális múzeum létrehozása, amelyet legalább öt évig működtetni kell, ellenkező esetben a közel másfél millió eurós támogatást vissza kell fizetni. Mivel a falunak erre nincs pénze, Illés rögtön tárgyalóasztalhoz ült a Gortva Mikrorégió tagjaival, akiktől szintén segítséget kért.

Végül a környező falvak polgármesterei pénzt ugyan nem ígértek, hisz maguk is igencsak katasztrofális állapotban vannak, de Feketepatak, Kerekgede, Balogfala, Gortvakisfalud, Korlát, Kiszgömöri és a földrajzilag ugyan nem ehhez a régióhoz tartozó, de önként jelentkező Rimajánosi is kapott egy-egy helyiséget a múzeumban, amelyet berendezhettek a falvak emléktárgyaiból.

Az egész Gortva mente múzeuma lett

Tavaly november 24-én nagy csinnadrattával, díszvendégek sokaságának jelenléte mellett végre megnyílt a szinte eredeti pompájában felújított kastély, és benne a kistérségi jelentőségű intézmény, a Gortva Völgye Regionális Múzeuma, amely alapító okirata szerint Gortva völgyének természeti, régészeti és néprajzi értékeit mutatja be. A leggazdagabb anyag a vadásztrófeák gyűjteménye, de számos más tárgy, így az egykori ménestelep, fürdő dokumentumai, egy 1889-es szivar, egy 1933-as

tűzoltókocsi is helyet kapott a termekben.

Ünnepeltek, bár ahogy Illés István elmondja, nincs igazán ok az örömré, ugyanis a falu hatalmas költségekbe verte magát a kastély miatt. A pályázat jóvoltából 1 355 000 eurót kapott a község a kastély felújítására, amelyhez Várgedének 6 százalékkal kellett hozzájárulnia, de menet közben derült ki, hogy a projekt elkészítése során több fontos dologról (mint az épület biztonsági rendszere, a kerítés) elfeledkeztek, így a végösszeg a tervezettnél 80 ezer euróval több lett. Mivel utófinanszírozású projektről van szó, 2012-ben a falu 221 ezer euró hitelt volt kénytelen felvenni, hogy az épületet a tervezett határidőre be tudják fejezni. Mivel az újdonsült intézmény vezetője, Vladimír Gondáš igazgató nem szakember, a törvények értelmében kénytelenek voltak felvenni szakmunkatársat is, s Gondáš a jelentkezők közül egy fiatal, kelet-szlovákiai szakembert, Jana Klučárovát részesítette előnyben, aki nem beszél magyarul (Gondáš is csak konyhanyelvi szinten). A képviselő-testület a 2013-as költségvetésben 10 ezer eurót tudott a múzeumnak biztosítani, ami viszont nem lesz elég a működtetési költségek-re és a munkatársak fizetésére.

A jövő teljesen bizonytalan

A múzeum ugyan már várja a látogatókat, de a gondok csak sokasodnak. Már elkészült ez az írás, amikor kiderült, hogy a polgármester felmondott az igazgatónak, és a szakmunkatárs

március 31-én lejáró szerződését sem kívánja meghosszabbítani. S hogy hogyan tovább? A polgármester teljesen tanácstalan. Mint mondja, Gondáš belefáradt a múzeumért folytatott küzdelembe, olyan szakmunkatársra meg nincs szüksége, aki nem beszél a magyar nyelvet, mert így nincs, aki a magyar vendégeket fogadja, s a hölgy a környéket sem ismeri, pedig elsődleges feladata a környék történelmének a feldolgozása lenne.

A megnyitón jelen volt Balogh Csaba magyar nagykövet és Czimbalmosné Molnár Éva kassai főkonzul is, s mindketten segítséget ígértek. „Érdemes lenne felvenni a kapcsolatot a magyar oldalon található múzeumokkal, s akár kiállításcseréket is le lehetne bonyolítani, sőt turistákat is toborozni” – mondta a főkonzul asszony. A megnyitón ott volt B. Kovács István gömörológus is, aki szerint nem volt túl jó ötlet a fontos és szükséges felújítást ahhoz kötni, hogy a kastélyban múzeum nyíljon. Szerinte ma már nem lehet úgy múzeumot létesíteni, mint a XIX. században. S mindezt öt évre! Mi lesz aztán?

„Jó nekünk, hogy csináltunk egy múzeumot? A falu katasztrofális állapotban van, szociális lakások, utak és csatornázás helyett még nekünk kell az önrészt is kifizetni. De miből?!” – kérdezi a riportertől Illés István, aki a napokban pályázatot ír ki a múzeum-igazgatói állásra.

Juhász Dósa János,
fotó: Gecse Attila és archív

Önkormányzatok a régió kulturális együttműködésében

Csángó Kistérség. A zsigárdi bejegyzésű és székhelyű társulás a Vágsellyétől leágazó kisvasútról kapta a nevét. Őt, túlnyomórészt magyarok lakta település alkotja - Deáki, Pered, Zsigárd, Farkasd, Negyed -, közös múlttal, a jelen gondjaival és a jövő terveivel.

Változások, falunapok, események

Az 1991-es változásokat követően a helyi kulturális, közösségi élet is fokozatosan átalakult. A Csemadok, a magyar kulturális értékek ápolója és tovább-

Deáki római katolikus templom

vívője ezután is meghatározó szerepet játszott és játszik. A kulturális intézmények, iskolák, könyvtárak községi irányítás alá kerültek, az új támogatási rendszerek bevezetése az önkormányzatok lehetőségeit és felelősségét is megnövelték.

Mindez általában pozitívan hatott a kulturális tevékenység alakulására: az addig is dolgozó szervezetek, együttesek, csoportok, klubok tevékenysége bővült, színvonalasabbá vált. A kultúrházak vezetői rátermettségüktől függően a falu közösségi-kulturális életének szervezőivé váltak. A Csemadok az önkormányzatok, a pártok az új viszonyok között nagyszabású rendezvények megszervezésére vállalkoztak, amelyeken egyre nagyobb szerepet kapott a helyi és az országos politika népszerűsítése.

A legfigyelemreméltóbb átalakulást az évek során megszokott, elfogadott és várt falunapok esetében figyelhetünk meg. Kezdetben ez a faluközösség ügye volt hazai fellépők, kiállítók bevonásával, megemlékezések, sportrendezvények szervezésével, amelybe a falu lakossága kapcsolódott be, valamint vendégül látták a baráti településekről érkező fellépőket. Az utóbbi évtizedben divattá vált a méregdrága hazai és külföldi sztárok, sztáregyüttesek felléptetése a falunapokon. A Csángó Kistérség településein a tavalyi falunapok alkalmával hét együttes lépett közönség elé és vitte haza a rendezvénysorozatra szánt, elnyert pénzek jelentős részét. A fellépők híre, neve az egész környékről idevonzotta a rajongókat. Ennek köszönhetően a rendezvényeknek nagyon sok résztvevője volt, sőt bizonyos fokú verseny is kialakult a falvak között. A rendezvénysorozat eredeti jellege azonban alapjaiban változott meg, a családi-as, a helyi összetartozás tudatát erősítő események, történések háttérbe szorultak.

Elgondolni is szép, hogy az utóbbi években kifizetett honoráriumokból csoportjaink, szervezeteink mára milyen szintre tudtak volna fejlődni. Népviseletet, hangszeret vásárolhattak volna, szakmai vezetőket, előadókat, edzőtáborozásokat fizethettek volna belőle. Mert a deáki citerazenekar, női énekkar és gyermektáncscsoport, a peredi Csillag citerazenekar, Női Kar, Női Daloskör, a zsigárdi egyházi és iskolai énekkarok és a női éneklőcsoport, továbbá a negyedi

énekkarok kitartó, színvonalas és eredményes tevékenysége mindezt megérdemelné.

A Csángó Kistérség falvai nagy befogadóképességű kultúrházakat üzemeltetnek, gazdag könyvtárakkal rendelkeznek. Állandó alkalmazottak, kultúrházvezetők dolgoznak az önkormányzatok irányítása, felügyelete mellett. A vidék települései számos országos és területi rendezvénynek adnak otthont minden évben: A Csemadok Országos Népművészeti Fesztiválját Deákin rendezik, a Tompa Mihály Szavalóverseny járási és területi fordulóját Deákin és Pereden. A Pereden rendszeresen megrendezett Mesefesztivál is hagyománnyá vált. A Kaszás Attila Kulturális Fesztiválra országhatárokon túlról is érkeznek előadók, résztvevők. A kézművestábor, a verstábor, a verséneklők fesztiválja, a gyermek és felnőtt népzenei és néptánc tábor, valamint a Kárpát-medencében élő népek folklórfesztiválja valóban színvonalas és gazdag rendezvényei kultúránknak. A vidék legismertebb, legszínvonalasabb nemzetközi rangú borversenyét Negyeden rendezik. A negyedi nyári és a farkasdi őszi vásárra távoli vidékekről is érkeznek látogatók.

A kistérség együttműködésének szélesítése

Jancsó István, Negyed község polgármestere, megyei képviselő azt mondja: „A Csángó Mikrorégió elsősorban gazdasági, idegenforgalmi céllal alakult. Eddigi tevékenységére a közös érdekek képviselése és a támogatási rendszer adta lehetőségek kihasználása volt a jellemző. Úgy gondolom, egyre elfogadottá válik a lakosság körében is az öt falu együttműködése, tehát kötelességünk tágabb kereteket biztosítani. Az összetartozás tudatának erősítése, a

regionalizmus előnyeinek alkalmazása gazdagítani tudja mindennapjainkat. Közös kulturális, sport- és más közösségi rendezvények megvalósítására gondolok, de az iskolák, művelődési házak, társadalmi szervezetek, társulások és vállalkozók közötti kapcsolatépítés számos formáját is el tudom képzelni. Úgy tapasztalom, igény van rá.”

A községek polgármesterei, önkormányzatainak tagjai is hasonlóan gondolkodnak. Több olyan javaslat is született, amely fokozatosan megvalósítható. Például: egyes falvak művészeti csoportjainak, szőlőlistáinak bemutatkozása a másik településen. A régió vállalkozói számára szervezett rendszeres fórumok. Közös sportversenyek szervezése gyerekeknek és felnőtteknek. Községi szerveződések – társadalmi szervezetek, társulások, egyesületek, klubok, intézmények – vezetőinek találkozói. Egyházközségek, presbitériumok vezetőinek összejövedele. Diákolimpia – sportrendezvények, tanulmányi versenyek, vetélkedők szervezése alapskolásoknak. Amatőr képzőművészek alkotásaiból készült vándorkiállítás. Csángó múzeum létrehozása. Az ötletek, javaslatok sorát folytathatnám. Megvalósításukhoz talán nem is az

Negyed fotér

Zsigárd szabadtéri színpad

anyagiak a legfontosabbak. Inkább a döntéshozók hajlandósága, a szervezők kiválasztása és azok kitartó munkája a siker alapja. Nagy jelentősége van a folyamatos kapcsolattartásnak, az információk átadásának. Minden település, közösség a maga tapasztalataival, lehetőségeivel, értékeivel járul hozzá az egyes rendezvények megvalósításához. A koordináció, az ellenőrzés és az értékelés természetesen a vezetők feladata és joga, egyben felelőssége is.

Áprilisban fellépéssorozat kezdődik, amely egy egyszerű ötleten alapul. Két-két település csoportjai műsorral mutatkoznak be a szomszédos falvakban. A fellépőket és faluja kulturális életét a polgármester mutatja be. A szervezésbe összesen 16 csoport kapcsolódott be, mely 5 rendezvényen lép majd színpadra. A fellépéssorozat főszervezője a zsigárdi KIC (Kulturális és Tájékoztató Központ), Kiss László vezetésével.

A hírközlés, a tájékoztatás eszközei

A települések honlapjain elsősorban a község gazdálkodásáról, az önkormányzat, a községi hivatal, a helyi intézmények és szervezetek tevékenységéről szóló információk találhatóak. Röviden, érthetően, de sokszor több hónapos, néhol éves csúszásokkal. A honlapok közül a farkasdi és a peredi igyekszik időszerű, változatos, olvasóbarát lenni. A megfelelő érdeklődésű, tudású szerkesztők kiválasztása sokat segítene abban, hogy a községi honlap érdekes, tartalmas legyen, hiszen fontos eszköze ez a kapcsolattartásnak.

A kistérségben a hírközlés legfontosabb eszköze az újság. A Peredi Újság és a Farkasdi Hírmondó negyedente, a Zsigárdi Újság félévente jelenik meg. Szerkesztőik, összeállítóik igyekeznek a régi sablonokat elkerülni és objektív,

olvasható, két nyelven megjelenő faluújságot kiadni. Deákin és Negyeden nem jelenik meg helyi lap. Talán érdemes lenne megyei, országos szintű továbbképzéseket szervezni, ahol a falusi újságok szerkesztői az újságírással, a szerkesztői és a grafikai munka alapvető szabályaival ismerkedhetnének meg. Az információk továbbításában nagy szerepe van a régió magyar nyelvű havilapjának, a TERRA Hírújságnak, amely már negyedik éve próbál kapcsol lenni Mátysföld települései között. Tartalmi és grafikai megújulásaival, az előfizetők számának növekedésével, az önkormányzatok támogatásával egyre hatékonyabban látja el feladatát. A 2012-es évben a Csángó Kistérség Csángó mellékletet jelentetett meg a TERRA Hírújságban, hat alkalommal. A négy oldalon beszámolók, riportok, tudósítások adtak hírt a lezajlott eseményekről, de a készülő társadalmi-kulturális és sportrendezvények részletes programjairól is olvashatott az érdeklődő. A régióban megrendezett országos és területi rendezvények, a falunapok és vásárok sikeréhez a helyi lapok és a regionális újság is hozzájárult.

Végezetül idézzük Baranyay Alajost, Zsigárd község polgármesterét, az MKP Vágsellyei járási elnökét:

„Talán ezek a szűkös esztendők ráébrednek az embereket arra, hogy minden különbözőségünk ellenére vannak közös dolgaink, ügyeink, problémáink, de örömeink is. Egymás véleményének, meggyőződésének tiszteletben tartása, a tolerancia, az együttélés egyik legfontosabb követelménye. Az ellentétek csökkenthetők, ha a közélet, a megoldás keresésének útját választják pártok, szervezetek, közösségek és egyének.”

Szabó Frigyes

Zsigárd KIC

Betekintés a kultúra városába

2008-ban, amikor Kassa további nyolc pályázóval szemben megnyerte az Európa Kulturális Fővárosa címet, úgy tűnt, mintha valamiféle kulturális olimpia győztese lenne. A 2013-as év küszöbét átléptük, de egyelőre nem sok jele van annak, hogy a városban szárnyra kapott volna a kulturális élet.

Igaz, a tervezet nagy beruházásokkal, fejlesztésekkel számol, az unió eurómilliókkal járult hozzá ehhez a projekthez. Kassa önkormányzata kul-

turális fejlesztésre negyvenöt millió eurót kapott, s ezt tíz meglévő létesítmény felújítására, illetve kulturális célokra szolgáló programokra kívánja fordítá-

ni. Az első negyedév már mögöttünk van, de a tervezetből még kevés valósult meg. Igaz, feszített ütemben folynak a munkálatok. Az egykori katonai

laktanyát Kaszárnya Kultúrpark néven az alternatív kultúra központjává alakítják át. Hasonló kulturális központot szeretnének itt is kiépíteni, mint amit a világhírű Zsolnai Porcelán Gyár objektumából alakítottak ki Pécsen, de ott a kulturális főváros évének végére sikerült csak befejezni. Félő, hogy ez az intézmény is csak 2013 után fogja szolgálni a város kulturális életét.

A kassai program számos kis kulturális központ létesítését tartalmazza, az egykori távfűtő-állomásból irodalmi, zenei és színházi tevékenységnek teremtenek működési helyet, s nem feledkeznek meg a legkisebbekről sem, mert némelyikből játszóházat fognak kialakítani. A hét távfűtő-állomásból ez idáig kettőt sikerült rendeltetésszerűen átalakítani, további öt még várta magára. Lehetséges, hogy az év folyamán ezek is átadásra kerülnek. A Kultúrpark mellett talán a másik legnagyobb beruházás az egykori városi fedett uszoda átalakítása a modern művészetek csarnokává. Ugyancsak a tervekben szerepel az autentikus kultúra házának létrehozása.

Ami már részben elkészült, s a tavasz folyamán befejezésre kerül, az az egykori Széchenyi liget, ma Városi park néven ismert zöldövezet felújítása, hasonlóképpen a Rákóczi úti (ma Moyzes utca) sétány és a Comenius (Komenský) utcai parkok korszerűsítése. A kassaiak által csak Hradovának nevezett Várdombon feltárássra kerültek a régészeti leletek.

A prágai Arany utcácska mintájára Kassán is létrehozzák az egykori Fazekas utcán a régi mesterségek utcáját. Itt kisiparosok, céhmesterek, népművészek alakítanak ki – főként a turisták számára – látványos kis boltokat. Az

egykori borutak csomópontjában, Kassa városában nemcsak a Tokaj-vidék, a Bodroghöz és a Gömör kiváló borait kóstolgathatják az idelátogatók a mesterségek utcája hangulatos vendéglőiben, de a kulináris élvezetek kedvelői is megízlelhetik a hagyományos kassai konyha különlegességeit.

A kulturális főváros projekt városi programjának részét képezi még a széplaki kastély, és a város egyik domináns épületének, a Szent Erzsébet-székesegyháznak a felújítása is.

A Kassa Megyei Önkormányzat ugyancsak az Európa Kulturális Fővárosa program társrendezőjeként tízmillió eurós támogatásból önálló programmal rukkolt ki. Ennek keretében elsősorban a megye által fenntartott kulturális intézmények felújítására fókuszált. A Kultúra Szigetei néven meghirdetett program keretében hét ilyen intézményt adnak át az idei év folyamán. Közül elsőként a kassai Thália Színház épülete épp az elmúlt napokban kapta meg működési engedélyét. Több éve folyik a Kelet-szlovákiai Múzeum épületének a felújítása, s a nemrég fennállásának

150. évét ünneplő intézmény valószínűleg a nyár folyamán nyitja meg újra kapuit a látogatók előtt, és visszakerül oda a jelenleg Európát járó vándorkiállítás, a Kassai Aranykincs.

Rangos kiállításokat terveztek a Kelet-szlovákiai Galériába is, amely a Kassára látogató turisták nagy érdeklődésére tarthat számot, miután a képtárat is átadják rendeltetésének. Ugyancsak befejezés előtt áll a legkisebbek kedvenc szórakozóhelye, a Kassai Bábszínház. A megyei önkormányzat saját költségvetéséből is hozzájárul az irányítása alá tartozó intézmények, így a Bocatius Könyvtár épületeinek tatarozásához is. A Barkóczy palotában székelő könyvtár központi épülete kibővül, mert a palota udvarának hátsó traktusában új termek épülnek a Kassai Közkönyvtár számára.

Természetesen a kulturális minisztérium sem maradt ki a kulturális főváros fejlesztési programjából. Egy műszaki-tudományos központot létesít Kassán a fiatal tudósok számára, felújította a kassai Tudományos Könyvtárat és befejezés előtt áll az Állami Színház stúdiósínpadának átépítése.

Szlovákia történetének legnagyobb kulturális projektje tehát gyors ütemben halad előre, s hogy minden tervezett munka, időre készül-e, az majd csak az év végén fog kiderülni.

A megalomániás tervek megvalósításából kettőről időközben lemondtak a kulturális főváros programjának szervezői. Ilyen a Bankón levő egykori magnezitbánya kulturális és pihenési célokat szolgáló létesítménnyé való átépítése, illetve a szabadtéri színpad anyagilag, de szakmailag is igényes

rekonstrukciója. A kassai amfiteátrum, amely az elmúlt rendszerben nyaranta tízezreket vonzott az akkoriban nagyon népszerű filmfesztiválokra, az utóbbi években csupán egy nemzetközi folk-lórfesztivál színtere. A görög színházakra emlékeztető létesítmény az Óváros peremén elhagyatottan áll. Néhány tervezett létesítmény építésén kívül – például az egykori kaszánya művelődési parkká alakítása, vagy az egykori dohánygyár „Tabacska kulturfabrik”-ká való átépítése – az önszerveződéses kezdeményezések a program periferiájára szorultak.

A nagy csinnadrattával megrendezett megnyitóünnepség mintegy szappanbuborék pattant szét, s néhány más, ilyen nagyvárosban is szokásos könnyűzenei hangverseny megrendezésén kívül jelentősebb kulturális eseményre eddig nem került sor.

S bár a városi parkokban gyors ütemű építkezés folyt, a lakosság elégedetlenül fogadja az átalakításokat. Számos fát vágtak ki, jelentős zöldterületet köveztek le, ami nemcsak a városvédők szervezetének a nemtetszését váltotta ki, hanem a régi kassaiak kritikájának is a keresztútjába került. A városi park a vasútállomás közelében van, s az utóbbi években a város türelmi zónájává vált, melyet nemcsak az esti órákban szálltak meg a kéjlányok. A parkot bekerítették, új fákat ültettek ki, ám kérdéses, hogy a városlakók sétáló és pihenőhelyévé tud-e válni, s ellepik-e majd játszótereit a gyerekek úgy, mint a pesti Városligetet, vagy a pozsonyi Medikus kertet.

A Terasz lakótelepen épült szélesvásznú mozi jövőjéről már találgatások folynak, de sem a városvezetés, sem a kulturális főváros szervezői nem tanúsítottak nagyobb érdeklődést a létesít-

Az egykori uszoda az alternatív művészetek csarnoka lesz

ménynek a városrész kulturális életébe történő hatékonyabb bevonása iránt.

Az Óváros központjában épült bevásárlóközpont, az Aupark, sem a város-tervezőknek, sem az építészeknek nem szolgál nagy dicsőségére. Talán a Steel Aréna egy olyan létesítmény, amely színvonalas jégkorong-mérkőzéseken kívül néhány nagynevű popcsillagot is vendégül látott. Nemrégiben lépett fel ott egyetlen szlovákiai koncertjén José Carreras. A többszintes parkolóhely, mely a jégkorong világbajnokságra épült, többnyire üresen tátong.

Kassáról köztudomású, hogy toleráns és multikulturális város, hídát képez kelet és nyugat között, általánosan elfogadott és terjesztett róla az is, hogy Kassa egy specifikus város, meghatározni a sajátosságát azonban ma már hitelen senki sem tudja. S bár Szlovákia legnagyobb egységes műemlékvédelmi területe, és talán itt van az ország leghosszabb sétáló utcája is, sok vendéglátó-ipari egységgel, nyáron sörkertekkel és fagyaltozókkal is, Kassa nem tartozik az ország turisták által leglátogatottabb helyei közé. A becslések szerint évente mintegy száznyolcvanezer turista fordul meg a városban, és csak egy-

harmaduk külföldi.

Meglehet, Kassára, Európa Kulturális Fővárosába idén a legtöbb turista Magyarországról fog érkezni, a város igazából nem készült fel az ő fogadásukra. Az éttermekben nem találunk magyar nyelvű étlapokat, turistáknak szóló magyar nyelvű szórólapokat is csak gyéren, s legtöbb esetben rossz magyar fordításban.

Ami a programokat illeti: közismert, hogy a szervezők nem adtak teret bemutatkozásra a város magyar intézményeinek és civil szervezeteinek az Európa Kulturális Fővárosa program keretében. Azok a magyar programok, amelyek majd az év folyamán mégis előfordulnak, a színpadokon, koncertpódiumokon vagy az Óváros szabadtéri színpadán a Miskolccal való testvérvárosi kapcsolatnak köszönhetően, magyarországi ajándékként érkeznek Kassára.

Köszönet illeti Magyarországot Kassai Főkonzulátusát is, amely saját rendezésében rangos műsorokat és kiállításokat hoz el 2013-ban Kassára.

Havasi Péter

Kassa | Szent Erzsébet-főszékesegyház

Az önkormányzatok gazdasági feladatai a második negyedévben

2/4

Az önkormányzatok gazdasági szempontból legfontosabb feladata a **ki-egyensúlyozott gazdálkodás** bebiztosítása, mely figyelembe veszi az egyes községek pénzügyi lehetőségeit és az ezek alapján meghatározott gazdálkodási irányvonalat. Ennek konkretizálását a képviselőtestületben jóváhagyott költségvetés tartalmazza. A költségvetés a pénzügyi gazdálkodás alapja és az önkormányzatok egyik legfontosabb elvi jelentőségű dokumentuma, melyet általában az előző év decemberében készítik elő és hagyják jóvá a képviselőtestületben. Teljesítését folyamatosan nyomon kell követni, valamint arra is ügyelni kell, hogy a folyó költségvetés kiegyensúlyozott maradjon. Erre az állandó feladatra a Törvénytar 583/2004. számú törvénye kötelezi az önkormányzatokat, mely többek között meghatározza, hogy amennyiben a költségvetési bevételek a tervezettnél lassabban vagy a jóváhagyott költségvetési mutatóktól eltérően folynak be a községi pénztárba, olyan intézkedéseket kell fogantatni, melyek biztosítják a folyó költségvetés egyensúlyát az év végére.

Szintén a költségvetési gazdálkodáshoz kapcsolódó feladat – ami valójában összefügg az előzővel – a költségvetésben előirányzott mutatók értékelése. Ebben az időszakban már látható, hogy a jó-

vághagyott költségvetési mutatók mennyire reálisak, és hogy az elfogadott költségvetés tartalmazza-e az összes kiadásokat és azok pénzügyi fedezetét, melyekre a folyó gazdasági évben a folyamatos önkormányzati működéshez szükség van. Amennyiben hiány merül fel, vagy pedig többlet (sikeres pályázatokból vagy más forrásokból), úgynevezett **költségvetési intézkedésekkel** lehet megváltoztatni a már jóváhagyott költségvetést, vagy pedig elő kell készíteni a költségvetés módosítását. Az előbbinél a költségvetés értéke abszolút összegben nem változik, csak az elosztás módosul, az utóbbinál – tehát a költségvetés módosításánál – megváltozik a költségvetés jóváhagyott összértéke is. A második negyedévben folytatódnak az előző időszakban elkezdett feladatok. Gazdálkodási szempontból ezek közé sorolható a költségvetésben előirányzott bevételek biztosítása. Az úgynevezett részesedési adók után, amelyek az államkasszából folynak be az önkormányzatokhoz, és amelyek nagyságát önkormányzati gazdálkodással befolyásolni nem lehet, a második legnagyobb bevételi csoportot a helyi adók képezik. Ezek kezelését a Törvénytar 582/2004. számú, a **helyi adókról** szóló törvénye szabályozza, a hatályos módosítások értelmében. Teljesen új dolog a helyi adókkal kapcsolatban, hogy 2013-tól a községek

egyszerre vetnek ki 4 adót, egy határozattal (helyi rendelettel). Éves adókról van szó, tehát az ingatlanadóról, az eb-adóról, a játékautomaták utáni adóról, valamint az árukiadó automaták utáni adóról. Ebből kifolyólag automatikusan változás következett be az ebadónál, melyet 2012-ben még kivetés nélkül, január végéig voltak kötelesek befizetni a kutyatulajdonosok, most ez az adó is az úgynevezett négyes adó része lett, és teljesítésének dátuma a határozati végzésben van meghatározva. A helyi adók kivetésének határideje nincs törvényileg szabályozva, ehhez alapul a Törvénytar 563/2009. számú, az adók kezeléséről szóló törvénye és érvényes módosításai szolgálnak. Az önkormányzatok többsége a helyi adók kivetését a második negyedév első felére teszi. Sajnos, az utóbbi évekre jellemző tapasztalat, hogy a személyi jövedelemadó-hányad állami folyósítása a második negyedév utolsó hónapjában lényegesen kevesebb, mint általában. Ebből a szempontból nagyon fontos, hogy erre a jelenségre a községek fel legyenek készülve, és saját bevételeikkel tudják fedezni a hiányt. Ennek egyik módja lehet a helyi adók időbeni kivétele és behajtása.

A költségvetési bevételek jelentős részét képezi még a háztartási hulladék kezelési illetékből befolyó jövedelem.

A hulladékkezelési illetéket a helyi adókhöz hasonlóan, határozati végzés-sel vetik ki az önkormányzatok. Kezelésére ugyanúgy, mint a helyi adónál - a Törvénytár 563/2009. számú törvény a mérvadó.

Amennyiben az első negyedévben nem fejeződött be, a második negyedévben folytatódik az **előző gazdasági év zár-számadásának** az összesítése és jóvá-hagyása a képviselőtestületben. Ennek a feladatnak a határideje folyó év június 30. napja. A zárszámadás kidolgozását és kötelező tartalmát a Tt. 583/2004. számú törvényének 16. paragrafusa részletesen taglalja. Fontos része a költséghatás programok szerinti kiértékelése is. Lényege, hogy a programokon belüli célok és irányelvek hogyan lettek teljesítve, és hogy egyáltalán van-e létjogosultsága az egyes programoknak vagy alprogramoknak, valamint hogy milyen hatékonysággal működnek az egyes programok. Tehát nem a pénzügyi szempont értékelésén van a hangsúly, hanem a programok szerint összeállított költségvetésben jóvá-hagyott mérhető mutatók teljesítésének az elemzésén. Fontos tényező, hogy a zárszámadás elfogadása előtt a kidolgozott anyagot a helyi viszonyoknak megfelelően legalább 15 napig közzé kell tenni.

Szintén az előző év gazdálkodásához kapcsolódik és a második negyedév gazdasági feladatai közé tartozik az **éves jelentés** kidolgozása, melyet a Tt. 431/2002. számú, a könyvelésről szóló törvénye és érvényes módosításai a 20. paragrafusban szabályoznak. Minden könyvvizsgálásra köteles könyvelési egységnek, tehát az önkormányzatoknak is ki kell dolgozniuk az éves jelentést, melynek összhangját az éves könyvelési zárással a könyvvizsgálók világítják át. Kidolgozási határideje a következő év vége. A két gazdasági jelentés többek között abban különbözik egymástól, hogy az éves jelentést a képviselőtestület tudomásul veszi, és ennek nem feltétele a jóváhagyás előtti legalább 15 napos közzététel, míg a zárszámadást a testület előírt határozattal hagyja jóvá. Mindkét jelentés kötelező tartalmát törvény szabályozza, mindkettő az előző év gazdálkodását értékeli, csak más-más szempontok alapján. Ebből következik, hogy mindkét jelentésnek – tehát a zárszámadásnak és az éves könyvelési jelentésnek is – különös figyelmet kell szentelni, mert

ezek alapján lehet reálisan értékelni az önkormányzatok gazdálkodását és pénzügyi helyzetét, valamint további fejlődését.

A második negyedév további gazdasági feladata a **konzolidációs zárás** elkészítése. Maga a konzolidáció az önkormányzatok részére aránylag új fogalom, melyet először a 2010-es év zárása kapcsán kellett alkalmazniuk. Konzolidációs zárást azok az önkormányzatok kötelesek készíteni, melyek költségvetési vagy támogatott szervezetek alapítói, vagy pedig többségi részesedésük van vállalkozói szubjektumokban (pl. kft-ben). Ebben az esetben az önkormányzatok úgynevezett anya könyvelési egységként szerepelnek, a szervezetek pedig leány egységként. A konzolidációs zárás ez esetben tartalmazza az anyacég zárását és a leánycégek zárását. Ha az önkormányzat nem anyacég, akkor konzolidált zárást nem kell készítenie, viszont ebben az esetben is ki kell töltenie az előírt konzolidációs formanyomtatványokat, melyek csak az adott önkormányzat adatait tartalmazzák.

A konzolidációnak három formája van:

1) teljes konzolidáció – ebben az esetben az anyacégnek meghatározó szerepe van a leánycég gazdálkodásában és ellenőrzésében. A közigazgatásban, tehát az érintett önkormányzatoknál is, a teljes konzolidációt használják;

2) részesedés alapú konzolidáció - a konzolidációt végző könyvelési egység csak a részesedése arányában kapcsolja be a konzolidációs zárásába a közös cég aktívumait, passzívumait, költségeit és jövedelmeit;

3) alaptőke szerinti konzolidáció – abban az esetben használják, ha a konzolidációt végző könyvelési egységnek jelentős szerepe van a kapcsolódó könyvelési egység gazdálkodásában; ebben az esetben a részesedések a kapcsolódó cég alaptőkéje szerint módosulnak

Tehát az önkormányzatok teljes konzolidációt készítenek, mely tartalmazza:

- a vagyoni konzolidációját;
- a kintlévőségek és terhek konzolidációját;

- a köztes eredmény konzolidációját (vagyoneladásnál keletkezik egy konzolidált egységben lévő könyvelési egységek között, mikor a vásárló cég vagyoni felértékelése magasabb, mint amilyen lett volna, ha az adásvétel nem jön létre);
- a költségek és jövedelmek konzolidációját

Valójában a konzolidációnak célja az, hogy:

- egységesítse az összes könyvelési egység (önkormányzatok és szervezetek) könyvelési adatait (tehát oly módon transzformálja az egyes egységek könyvelését, mintha azok azonos könyvelési módszereket és elveket használnának);
- olyan információkat szerezni a konzolidált egységekből, melyek alapján elkészíthető az önkormányzat konzolidált zárása – tehát a konzolidált mérleg, konzolidált kimutatás a nyereségről és a veszteségről, valamint a konzolidált feljegyzések;
- további lényeges szempont, hogy az önkormányzatok releváns könyvelési adatokhoz jussanak, melyek lehetővé teszik további feldolgozásukat

A konzolidációs záráshoz kapcsolódik a konzolidált éves jelentés kidolgozása. Ezzel kapcsolatban meg kell említeni, hogy azok az önkormányzatok, melyek kötelesek konzolidált zárást készíteni, dönthetnek úgy, hogy összevonják az éves jelentést az individuális zárásról és a konzolidált zárásról, tehát nem két éves zárást készítenek, hanem egy összevontat.

Az önkormányzatok gazdálkodását több törvény szabályozza. Közülük legfontosabbak a Törvénytár 369/1990. számú törvénye a községi önkormányzatokról, az 583/2004. számú törvénye a területi önkormányzatok költségvetési rendjéről, az 523/2004. számú törvénye a közigazgatás költségvetési szabályzatáról, valamint a Törvénytár 138/1991. számú törvénye a községek vagyonáról, az érvényes módosítások értelmében. Az önkormányzati gazdálkodásnál ezen felül még több más jogszabályt, általános érvényű rendeletet és belső rendeletet kell figyelembe venni ahhoz, hogy gazdasági szempontból gördülékenyen működjenek, és biztosítsák a költségvetésükben deklarált irányelvek és célok teljesítését.

Az energiatakarékosság és klímavédelem forrásai

Az Önkormányzati Szemle legutóbbi, 2012/4. számában a Pro Civis Polgári Társulás által szervezett Önkormányzati Szabadegyetem egyik prezentációján keresztül ismertettük azt a kezdeményezést, amely a Polgármesterek Szövetsége néven vált ismertté. A szabadegyetem előadója, Zachariaš István, Szepsi polgármestere egyebek mellett elmondta, „a Polgármesterek Szövetsége (angolul Covenant of Mayors) helyi és regionális önkormányzatokból álló fő európai mozgalom, amely önkéntes elkötelezettséget vállal az energiatákarékosság növelése és a megújuló energiaforrások saját területükön történő használatára. Az elkötelezettséggel a Covenant aláíróinak az a célja, hogy elérjék és túlszárnyalják az Európai Unió 2020-ra kitűzött 20 százalékos szén-dioxid-kibocsátás csökkentését.” Az előadó emlékeztetett arra, hogy „az Európai Unió klíma- és energiacsomagjának 2008-as elfogadását követően az Európai Bizottság hozta létre a Polgármesterek Szövetségét, hogy támogassa a helyi önkormányzatok fenntartható energiapolitika megvalósítása során tett erőfeszítéseit. Egyedi jellegének köszönhetően – hiszen ez az egyetlen olyan mozgalom a maga nemében, amely a helyi és regionális szereplőket az uniós célkitűzések teljesítése érdekében mozgósítja – a Polgármesterek Szövetségét az európai intézmények a többszintű kormányzás kivételes modelljeként tartják számon.” **Lapunk tavalyi utolsó számában tájékoztatást adtunk arról is, hogy „az európai önkormányzatok – a kis fálvaktól kezdve a nagyvárosokig, mint amilyen Párizs vagy London, illetve az alapítók között számon tartott Budapest – csatlakozhatnak a Covenant aláíróihoz. Szlovákiából egyelőre nyolc település csatlakozott a Covenanthoz, Szepsi városa az első között, már 2008. május 2-án aláírta a kötelezettségvállalást, mellesleg Európa negyedik városaként. Egyébként a fő európai mozgalomhoz már csaknem 4 320 település csatlakozott, összesen több mint 166 millió lakossal. (...) A Polgármesterek Szövetségéhez való csatlakozás lehető-**

séget teremt a helyi önkormányzatok számára a területükön a szén-dioxid-kibocsátás csökkentésére tett erőfeszítések megerősítésére, az európai támogatás és elismerés hasznosítására, valamint az európai társintézményekkel való tapasztalatcserére.” *Azóta többen is érdeklődtek az iránt, vajon milyen konkrét szakmai támogatásra, anyagi forrásokra számíthatnak azok, akik csatlakoznak a kezdeményezéshez, ezért idei első számunkban ezekre a kérdésekre válaszolva tájékoztatjuk olvasóinkat a tanácsadás, a segítségnyújtás és az anyagi háttér elmúlt években kialakult rendszeréről.*

INNOVATÍV FINANSZÍROZÁSI RENDSZEREK

Számos finanszírozási forrás áll rendelkezésre helyi, regionális és országos szinten, beleértve az alábbiakat: a helyi önkormányzatok saját forrásai, a helyi partnerektől kapott források, az önkormányzati és regionális támogatások, köz- és magánjellegű együttműködések (PPP).

NEMZETI ÉS REGIONÁLIS SZINTEN KEZELT EURÓPAI ALAPOK

JESSICA technikai segítségnyújtás

A JESSICA olyan, a fenntartható városfejlesztési beruházásokat támogató közös európai kezdeményezés, amelyet az Európai Bizottság és az Európai Fejlesztési Bank dolgozott ki az Európa Fejlesztési Bank tanácsával együttműködésben.

Az új eljárások szerint a tagállamok és a régiók választási lehetőséget kapnak arra, hogy a fenntartható városfejlesztés érdekében a strukturális alapok felhasználásával visszafizetendő befektetéseket végeznek egy integrált terv részét képező projektekbe. Ezek a befektetések – amelyek saját tőke, kölcsönök és/vagy garanciák formájában is megvalósulhatnak – a projektekhez a Városi Fejlesztési Alapokon és – ha szükséges – a Holding

Alapokon keresztül jutnak el.

JASPERS technikai segítségnyújtás
A JASPERS – Joint Assistance to Support Projects in European Regions – 12 közép- és kelet-európai tagállamot támogat a strukturális és kohéziós alapok támogatási rendszeréhez benyújtott nagyobb projektek előkészítésében. Célja a Bizottsághoz jóváhagyásra továbbított projektek minőségi és mennyiségi mutatóinak javítása. A JASPERS ingyenesen nyújt segítséget, és az elérhető alapokhoz való gyorsabb hozzáférést kívánja elősegíteni.

INTERREG IV A együttműködési program

A program a határon átnyúló együttműködést támogatja az Európai Unión belül. Célja a tapasztalatcsere javítása az európai régiók között, valamint az, hogy közös megoldásokat találjanak a felmerült problémákra. A fő elgondolás az, hogy megelőzzék a „kerék újbóli feltalálását”, és példaként gyorsabban kövessék a más helyeken megvalósított sikeres politikákat és stratégiákat. A projektek által hozzáadott értékek néha nem kézzelfoghatóak – de fejlesztik az ismereteket, képességeket, kapcsolatokat, és az új tapasztalatokat, néha kísérleti intézkedéseket és fontos befektetéseket finanszíroznak.

INTERREG IV B együttműködési programok

Kísérleti projektekre, befektetési előkészítésre és kisebb befektetésekre van lehetőség ebben az együttműködési típusban.

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG ÁLTAL KÖZPONTILAG KEZELT EURÓPAI ALAPOK

INTERREG IV C & URBACT együttműködési programok Régiók közötti együttműködés

(**INTERREG IV C**): a projektek szigorúan a tapasztalatcserére és néhány kisebb kísérleti kezdeményezésre – vizsgálati módszerekre és eszközökre – összpontosul. A befektetési tevékenységeket nem támogatják.

URBACT: európai csere- és tanulási program olyan városok számára, amelyek a fenntartható városfejlesztést támogatják. A városok együttműködnek azért, hogy a városokkal szembeni főbb kihívásokra megoldásokat találjanak, újra és újra megerősítve azt a kulcsszerepet, amelyet az egyre összetettebb társadalmi változások kezelésében játszanak.

Intelligens Energia Európa Program (IEE)

Még léteznek kiaknázatlan lehetőségek az energia megtakarítására és a megújuló energiaforrások igénybevételére való ösztönzésre Európában, de a piaci helyzet nem mindig segít ebben. Az IEE a projektek finanszírozására létrejött eszköz, amelynek célja ezen helyzetek javítása és az energiateljesítmény terén egy még intelligensebb Európához való közelítés.

A 2007 és 2013 között rendelkezésre álló 730 millió eurós összeggel az IEE újból megerősíti a 2020. évi energiacélok elérésére tett uniós erőfeszítéseket. A program részeként évente tartanak pályázati kiírásokat, és a finanszírozás összege az elszámolható projektköltségek 75%-áig terjed.

Az IEE fő célcsoportjának tekinti az önkormányzatokat. Olyan projekteket társfinanszíroz, amelyek a Polgármesterek Szövetsége kezdeményezés célkitűzéseinek sikeres megvalósításához járulnak hozzá, különösen a kezdeményezések és a helyi önkormányzatok, régiók, valamint helyi partnereik közötti hálózatépítés elősegítése, felkarolása, valamint a Covenant aláírók számára nyújtott szakmai segítség révén.

ELENA konstrukció

Az **ELENA** – Európai Helyi Energiahatékonysági Támogatás – olyan konstrukció, amely szakmai segítséget

nyújt. Az ilyen pénzügyi támogatás keretében elszámolható intézkedések köre az alábbiakat öleli fel: megvalósíthatósági és piaci tanulmányok; beruházási programok strukturálása; üzleti tervek; energiahasznosítási vizsgálatok; pályázattal és szerződéskötési eljárások előkészítése és elkülönített keret a program megvalósításához felvett új munkaerő alkalmazására. A cél az, hogy a szétszórt helyi projekteket rendszerezett projektekké fogjuk össze, és „bankolhatóvá” tegyük azokat.

Az önkormányzatok akcióterveiben és beruházási programjaiban megjelenő kezdeményezéseket más módon kell finanszírozni, például hitelekkel, ESCO-finanszírozással, illetve a Strukturális Alapokból.

Az ELENA konstrukciót az Európai Intelligens Energia Európa programon keresztül finanszírozzák 15 millió eurós éves költségvetéssel.

ELENA-KfW

Ezt az új szakmai segítségnyújtási konstrukciót az Európai Bizottság indította a német KfW csoporttal együttműködésben. Olyan közepméretű befektetési projekteket támogat, amelyek értéke 50 millió eurónál kisebb, és amelyeknél lehetőség van karbonfinanszírozás bevonására.

ELENA-CEB

Az Európai Bizottság dolgozta ki az Európa Fejlesztési Bank tanácsával közösen. Az ELENA-CEB szakmai segítségnyújtást biztosít a szociális lakások energiahatékonyságát célzó befektetések fejlesztése érdekében.

Smart Cities

A klímaváltozás hatásainak enyhítésére politikai elkötelezettséget vállalt és területük számára egy holisztikus fenntartható energia akciótervet kidolgozott Covenant aláíróknak szintén hasznára válhatnak az európai energiapolitika technológiai alkotóelemei. A Smart Cities kezdeményezés korlátozott számban támogatja olyan városok és régiók technológiára összpontosító nagyobb projekteit, amelyek a fenntartható energiateljesítmény és energia-termelés, valamint a mobilitás területén úttörő lépéseket tesznek.

A többi stratégiai energiatechnológiai terv (SET-Terv) kezdeményezésekből merít majd, különösen a Solar Europe Initiative, az European Electricity Grid Initiative elnevezésű kezdeményezésekből, illetve az európai gazdaságélénkítési terv részét képező uniós, épületekkel és környezetbarát autókkal kapcsolatos PPP kezdeményezéséből. Európai Energiahatékonysági Alap

A fenntartható energiaprojektekkel kapcsolatos új európai beruházási alap, amelyet 2011-ben hoznak létre. Ez az alap használja majd fel az európai gazdaságélénkítési terv által el nem költött 146 millió eurót, amely kiegészül az EIB-től befolyó társfinanszírozással annak érdekében, hogy tőkét, garanciákat és hiteltermékeket biztosítson a közigazgatási intézmények és a nevükben eljáró szervek számára. Az alap az épületek, a helyi energia infrastruktúra, a megújuló energiát előállító üzemek és a városi mobilitás területein támogat majd projekteket.

Önkormányzati Finanszírozási Struktúra

Az Önkormányzati Finanszírozási Struktúra az Európai Bizottság és az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank (EBRD) kezdeményezése kereskedelmi bankok hitelezésének serkentése céljából kis- és közepméretű önkormányzatok és közműszolgáltató cégek számára az Európai Unióhoz 2004-ben csatlakozott tagországokban (Cseh Köztársaság, Észtország, Magyarország, Lettország, Litvánia, Lengyelország, Szlovák Köztársaság és Szlovénia), kiegészülve Bulgáriával és Romániával. A struktúra kombinálja az EBRD által nyújtott finanszírozást hosszú távú kölcsönök formájában és/vagy a kockázatmegosztást.

Fenntartható Energia Kezdeményezés

Az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank (EBRD) önkormányzati fenntartható energiaprojektek támogatásában az országokban, ahol működik. A beavatkozási területek (pl. önkormányzati energiainfrastruktúra, közlekedés, széndioxid piac stb.) célpontjában az önkormányzatok, helyi bankok, kis- és középvállalkozások és egyéb helyi szereplők állnak.

Feldolgozta: -enes-

A központi akarat ellenére is működnek AZ EURÓPAI TERÜLETI TÁRSULÁSOK

Beszélgetés Kvarda Józseffel,
Nagyszombat megye alelnökével

2011 decemberében alakult meg a Rába–Duna–Vág Korlátolt Felelősségű Európai Területi Együttműködési Csoportosulás. Mit takar az angol EGTC (European Grouping Territorial Cooperation), magyarul ETT (Európai Területi Társulás) kifejezés?

Az Európa Parlament és az Európa Tanács 2006-os rendelettel elfogadott egy irányelvet, amelynek alapján a határ menti együttműködést magasabb szintre kívánták emelni. Korábban ugye, léteztek az eurorégiók. Utóbbiak lényege, hogy a határ mindkét oldalán volt egy jogi személy, s mindkettő kimondta magáról, hogy eurorégió. Ilyen volt nálunk például a Hármás Duna-vidék Eurorégió, ez azonban nem rendelkezett jogalanyisággal. Ezt akarták áthidalni, mert az eurorégió mint olyan, gyakorlatilag nem pályázhatott, és nem intézhetett egy csomó ügyet. A rendeletet Magyarországon már 2007-ben implementálták, vagyis törvénybe foglalták. Szlovákia ezt csak 2008-ban tette meg.

Kissé komplikáltabban, mint Magyarországon. Miért kellett várni 2011-ig a megalakulással?

Jómagam a Hármás Duna-vidék Eurorégió elnökeként részt vettem a Tát-rában egy rendezvényen, amelyet az akkori Fico-kormány gazdasági és régiófejlesztési minisztériuma szervezett. Erre az eurorégiók szlovákiai képviselőit hívták össze, és az eurorégiók finanszírozásának kérdéséről volt szó. Ott világosan megfogalmazták: Szlovákiának nem érdeke, hogy a szlovák-magyar határ mentén az eurorégiókon kívül létrejőjenek az ETT-k. Ezt követően fogadták el azt a törvényt, amely a régiófejlesztéssel kapcsolatos. A Magyar Koalíció Pártja megpróbálta átültetni, hogy az ETT-k is igényelhesenek pénzforrásokat a működésükhöz. Ezt a módosítást azonban nem sikerült elfogadtatni a szlovák parlamentben, bizo-

nyítandó, hogy ez az új forma a szlovák költségvetésből nem nyerhet támogatást.

Mi volt ennek a logikája?

Igazából csak a szlovák-magyar határ érdekelte őket. A többi határ mentén rendben lett volna a dolog, mind Lengyelország, mind Csehország tekintetében. Olyan törvényt viszont nem lehetett elfogadni, hogy az egyik határ mentén működik a dolog, a másik határ mentén pedig nem. A lényeg: ebben a szlovákiai törvényben nincs meg a lehetősége, hogy az ETT-k forrást igényelhesenek a működésükhöz. Ez a görcs, amely a szlovák-magyar határ mentén létezik, a mai napig érezhető. Amikor létrehoztuk az RDV (Rába-Duna-Vág) elnevezésű ETT-t, nem mi voltunk a kezdeményezők. Eredetileg Nyitra megye, illetve Komárom megye foglalkozott ezzel. Egy idő után, amikor mi is szeretnénk volna bekapcsolódni, Nyitra megye nagyon gyorsan kihátrált az együttműködésből. Később rájöttünk, hogy miért, amikor Győr-Moson-Sopron megye, Komárom-Esztergom megye és mi, Nagyszombat megye nekifogtunk, hogy létrehozzuk az ETT-t.

Mi állt a háttérben?

Felvettük a kapcsolatot azzal a magyarországi szervezettel, melyet a magyar kormány azért hozott létre, hogy előse-

gítse az ETT-k létrejöttét. Előkészítettük az alapl dokumentációt. Legnagyobb meglepetésünkre a szlovákiai illetékes minisztérium (amelynek Ján Fígel volt a minisztere) olyan adminisztratív, bürokratikus akadályokat gördített elénk, s annyira próbálta megtorpedózni ennek a létrejöttét, hogy már a megye elnöke készült meglátogatni a minisztert, vajon tudja-e, mi történik a tárcájánál ebben az ügyben. Ezt az időhúzást már a magyar fél sem tudta mire vélni. Politikailag érdekes volt a szlovák minisztérium hozzáállása a kérdéshez. Az, hogy helyi önkormányzatok hozzanak létre társulásokat, nem zavarta őket, ilyesmi korábban is volt (testvérvárosok, testvértelepülések, eurorégiók stb.), de amint alanyi jogú szervezet kívánt létrejönni Szlovákia területén fekvő, legitim területi egységgel, ami nagyobb, mint a település, ez úgy tűnik, politikai gondot okozott nekik, ezért húzták az időt. A törvény kimondja, hogy a szöveget, mint olyat, el kell fogadnia az illetékes minisztériumnak is. Vagyis a minisztériumnak kellett volna nyilvántartásba vennie az EGTC-t, amennyiben itt akartuk volna bejegyeztetni. Ezért döntöttünk úgy, hogy a budapesti fővárosi bíróságon jegyeztetjük be. Tekintettel arra, hogy mi itt a költségvetésből egy fillért sem kaphattunk fenntartási költségekre, ott azonnal pályázhattunk, és évente kapunk támogatást a működési költségeinkre. Mire ugyanis létrehoztuk az EGTC-t, a szlovák-magyar ha-

tár menti együttműködés európai uniós csomagjában már nem maradt egy fillér sem. Ezt is eredményezte az időhúzás, meg áttételesen azt is, hogy Nyitra megye – fogalmazzunk finoman – elvesztette az érdeklődését a csoport iránt.

Akkor viszont adódik a kérdés, hogyan, miből működik az EGTC?

Elsősorban a tagsági díjból. Mivel Nyitra megye (egyelőre) még nem tagja a társulásnak, mi gyakorlatilag a dupláját fizetjük be a tagsági díjnak, hogy meglegyen az ötven százalékos paritás. Ebből természetesen nem lehetne fenntartani az EGTC működését, ezért – szerencsére – a magyar költségvetésből kapunk pályázati támogatást. Egészen addig, amíg majd az új költségvetési tervezési időszakban (2014-2020) megszületik az a csomag, amelyből lehet pályázni, és lehet a működést finanszírozni.

Visszatérve a kezdethez: miért farolt ki Nyitra megye? Illetve, várható-e a bekapcsolódása, hiszen az lenne a normális, hogy Komárom-Esztergom megye északi szomszédja is tagja legyen a csoportosulásnak.

Nyitra megye már évekkorábban nagyon komoly összeget tett félre ennek a majdani ETT-nek a működtetésére, ezért is volt érdekes a visszalépése. Egyrészt a bürokrácia riogatása –(nem biztos, hogy éppen az a jó megoldás, hogy a magyar határ mentén legitím területek hozzanak létre jogalanyisággal bíró szervezetet, amelynek ugyan nemzetközi jogalanyisága nincs, de ha az egyik országban be van jegyezve, úgy járhat el, mint bármely más jogalany) –, másrészt a Nyitra megyében felejthetetlennek tűnő, egykor gőzhengerként működő magyar többség politizálása okozta a görcsöt és a távolságtartást. Most, különösen a választások közeledtével – amikor akár magyar vidéken is lehet szavazatokat szerezni –, úgy tűnik, ők is hamarosan belépnek a társulásba. Ezzel a Duna mente – hiszen ez, illetve a Duna Stratégia körül szerveződik az egész – kiegészül Nyitra megyével is. Komárom-Esztergom megyét egyébként, érthetően, borzasztóan frusztrálja, hogy az ő partnerük-szomszédjuk hiányzik az együttműködésből.

Nagyszombat megye akár példája is lehetne a szlovák-magyar együttműkö-

désnek.

Igen, érdekes módon a Rába-Duna-Vág EGTC elnöke éppen Tibor Mikuš, Nagyszombat megye elnöke, társelnöke Popovics György, a Komárom-Esztergom Megyei Közgyűlés elnöke és Szakács Imre, a Győr-Moson-Sopron Megyei Közgyűlés elnöke. Mi több, az igazgató is tőlünk van, sőt még a hivatal vezetője is, Andrassy Zsuzsanna, dunaszerdahelyi. Olyan kritériumokban állapodtunk meg ugyanis, hogy az igazgatónak és a hivatalvezetőnek bírnia kell mind a magyar, mind a szlovák nyelvet. A magyar fél ebből nem csinált presztízs-kérdést.

Közben az EGTC székhelye Tatán van. A bonyolult kezdet miatt, gondolom, nem igen lehetett a lényeggel foglalkozni.

Igen, a késés miatt szinte semmit sem tudtunk megoldani a terveinkből. Ugyanakkor komoly előkészületi munkát végeztünk a 2014-2020-as időszakra. Folyamatosan egyeztetünk, hol Győrben, hol Nagyszombatban, hol Tatabányán, és mindenki megpróbálja felvázolni a jövőbeli elképzeléseit. Ha már az aktualitásoknál tartunk: nemrég járt nálunk Magyar Levente helyettes államtitkár úr, és tárgyaltunk arról, hogy a következő tervezési időszakban milyen átkelési sűrűséget lehetne megvalósítani a határ mentén. Minket ez három területen érint. Nagy hátrányunk, hogy az öreg Duna Pozsonytól Medvéig gyakorlatilag úgy zár el bennünket a túloldaltól, mint a kínai nagy fal, s ezen szeretnénk változtatni. Ez ugyan még nem az EGTC programjának eredménye, hanem az előző, megyék közti együttműködésből adódik, de Dunaremete és Bős között június végéig átadunk egy turisztikai kompot. A másik: Dunakiliti és Doborgaz között is készül egy kompjárat, amely szintén turisztikai jellegű, de öt-hat személygépkocsi szállítására is alkalmas lesz. A harmadik komolyabb projekt, amely meg fog valósulni: a medvei hídnak a komplett felújítása, bővítése. Mi azt is szeretnénk, hogy a két nagy regionális központ, Nagyszombat és Győr között első osztályú út épüljön ki.

Más tervek?

Van néhány projektünk, amit említetünk. Az egyik a Centrope elnevezésű

kerékpárút lesz, amely egyházi kegyhelyeket köt össze a Rába és a Morva folyó között. Ennek az előkészületei már megtörténtek. További elképzelésünk – amit egyelőre egy magánszemély működtet –, a somorjai víztározó és a Hainburg közötti, személyszállítást végző Duna-busz járatának megindítása. Ennek az a lényege, hogy a két oldalon kikötőket és a hozzá kapcsolódó létesítményeket kell kiépíteni – addig, amíg az R7-es gyorsforgalmi út meg nem születik. Ennek köszönhetően, ha valaki például Somorjáról Pozsonyba akar utazni, Somorján felül a Duna-buszra, és Pozsony központjában szállhat ki. Ez természetesen bővíthető lefelé és fölfelé is, ilyen elképzelés is van. Erre már elkészült uniós pénzekből egy megvalósíthatósági tanulmány, amelyből kiderült, hogy van értelme ezzel foglalkozni. Az még kérdés, hogy a csölösztői magánberuházó fogja-e üzemeltetni, vagy mi is részt veszünk benne. Mindenesre az ETT-nek érdeke, hogy ez a projekt is megvalósuljon. Ezen kívül különféle projektek vannak a Kis-Csallóköz, a Csallóköz elzárt falvainak a felzárkóztatására. Egyelőre ezek a távlati tervek, de az egyeztetés során ún. integrált beruházások létrehozása is szóba került. Ez azt jelenti, hogy nem apró-cseprő kis beruházások, hanem komolyabb jellegű, turisztikai és más beruházásokat kell megvalósítani, amelyek segítenek az itt élő embereknek, és a határ menti periferikus gazdasági-szociális-kulturális helyzetet javíthatnak. S amennyiben Nyitra megye is csatlakozik, Komárom-Esztergom megyével együtt a Duna Stratégia keretében az egész Duna-szakasz le lesz fedve. Most már Belica úr is tudatosítja, hogy ebből nem szabad kimaradni. Függetlenül attól, hogy a központi kormányzati szervek közt milyen, illetve hogyan alakul a kapcsolat.

Lehet, hogy másnak kellene célozni a kérdést: van remény, hogy hasonló társulások alakulnak a határ mentén? Nógrádban, Gömörben például életbevágóan fontos lenne egy hasonló együttműködés, hiszen azok a régiók mind észak, mind dél felé „periférikusak”.

Európa más részein ez az együttműködés előbbre tart, de úgy gondolom, ha sikerül kellőképpen propagálni ezt a munkát, akkor nálunk is lehet elmozdulás. Hadd tegyem hozzá, sokkal egy-

szerűbb lenne a helyzetünk, ha annak idején, a szlovák megyei közigazgatás „átszabásakor” megalakulhatott volna a Duna menti megye. De hát nekünk ebben az adott helyzetben kell keresni a lehetőségeket. Úgy tűnik, hogy a határ menti együttműködést az unió stratégiaileg borzasztó fontosnak tartja, és fejlettebb formában akarja működtetni, s ha már van támogatás, azt értelmesen kell befektetni. Az is rendben van, ha macskakő van a legkisebb község főterén is, ha olyan sok a forrás, de ha nincs annyi pénz, akkor talán értelmesebb dolgokra kell fordítani a támogatásokat.

Amik később „macskakövet” is eredményezhetnek. Tovább lépve: az unió a kohéziós alapokat kissé megfaragta. Mennyire függ ettől az ETT jövője, lehetőségei?

Ebben a pillanatban ezt még nehéz megmondani, és gyakorlatilag a szlovák fél nem is tudja, mit akar, ami elég megdöbbentő egyébként. Lehet, hogy az unió már tudja, mit akar, bár a költségvetése még nincs elfogadva, s ha a kohéziós támogatásokat le is faragták kissé, lehetnek más olyan támogatási források, amelyekből ez kipótolható és megoldható. Nagyon fontos e téren az integrált beruházás, hogy ugyanis több alapról történő pénzbevonással, komolyabb horderejű projekteket kell megvalósítani. Magyarán: akár két-három alapról is lehet működtetni projekteket. Legalábbis ez az elképzelés. A jövőt tekintve van némi zavar a területi és a tematikus koncentráció elképzelése

között. Úgy látom, Szlovákia a területi koncentrációt erőlteti, míg az unió a tematikai koncentrációt szeretné. Vagyis, ne az érvényesüljön, hogy aki eddig jól élt, az még jobban éljen, hanem hogy oda menjenek a források, ahol nincs munkahely. Magyarán: az elmaradottabb, leszakadt régiók kerüljenek előtérbe.

Milyen területeket érinthet az ETT működése?

Gyakorlatilag mindent, amire kompetenciákkal rendelkezik a megye. Kivéve az egészségügyet, ami nem tudom, miért maradt ki belőle. Legközelebbi összejövetelünkön Nagyszombatban valószínűleg ezzel is kiegészítjük a programunkat. Erre azért is szükség van, mert például a dunaszerdahelyi és a győri kórház már több európai uniós projektet valósított meg, amelyek egyelőre a két megye közti partnerségre épültek. Ezt is szeretnénk az ETT szintjére emelni.

Van akkora lehetősége az ETT-nek, hogy működése akár egy régió örömtelen munkanélküliségi arányára is hatással legyen?

A magyar kormány kidolgozott a határ menti régiókra 60 olyan projekt-címet, amelyekhez a partnereket keresi. Ezeknek az előkészületi munkáit Magyarország a saját költségvetéséből finanszírozza. A megvalósításukhoz természetesen közös munkára van szükség. A fentebb említett államtit-

kár-helytessel abban egyeztünk meg, hogy Mikuš megyeelnök úr megszervezi a szlovák térfélen az öt megyei elnök találkozóját, megbeszéljük a hatvan projektet, majd egy következő körben meghívjuk a határ túloldalán levő (ugyancsak öt) megye vezetőit. Ha deklaráljuk, hogy erre szükség van, mert munkahelyet teremt, mert életminőséget emel, hozzájárul a periferikus helyzet felszámolásához, akkor akár a két kormányfő aláírhat egy deklarációt – a tíz megyei vezető jelenlétében –, aminek az lenne a lényege, hogy ez a hatvan beruházás nem ad hoc döntésektől függne, hanem a két kormány garantálná a megvalósulásukat. Ha ezt sikerülne az ETT égisze alatt is összehozni, az már komoly fegyvertény lenne.

Mekkora lesz a mozgástere az ETT-nek?

Ezt még nehéz megmondani, mivel még nincs megszavazva az uniós költségvetés. Egy biztos: óriási lehetőség van benne. Ha ráadásul azt is eláruljuk, hogy az együttműködésnek ezt a formáját az Unió közelebbi érvényűvé szeretne volna tenni (ebből egyelőre engedett, de lehet, hogy csak átmenetileg), világosan látható, hogy az Unió erre a magasabb szintű határok menti együttműködési formára akarja helyezni a fő hangsúlyt.

Ami, tegyük hozzá, számunkra létkérdés. Köszönöm a beszélgetést.

Kövesdi Károly

Mire e sorok megjelennek, valószínűleg már mindkét oldalon bejegyezték a Sajó-Rima EGTC-t, amelyhez nagy reményeket fűznek mindkét oldalon. A társuláshoz Magyarországon Putnok és Ózd, míg szlovák oldalról Rimaszombat és Tornaľja csatlakozott, de a tagok listája bármikor bővíthető.

Új lehetőségeket kínál a Sajó-Rima EGTC

A társulás elnökévé Tamás Barnabást, Putnok polgármesterét választották, míg társelnöke Rimaszombat városvezetője, Šimko József lett. A szervezet igazgatójává Gál Benedek térségfejlesztési szakembert választották. A városok közösen sokkal nagyobb eséllyel pályázhatnak majd európai uniós forrásokra, ezzel a szomszédsági kapcsolatok is jóval erősebbek lehetnek a mostaninál.

Az EGTC (European Grouping for Territorial Cooperation), vagyis ma-

gyarul Európai Területi Társulás az Európai Unió 2006-ban létrejött együttműködési formája, amely új perspektívákat kínál a határ menti területek felzárkóztatására. Az ETT szemben a korábbi együttműködési formákkal, jogi személyiséggel és jogképességgel bíró szervezatként működik, nonprofit alapon. Magyarország az elsők között csatlakozott az EGTC-hez, s a már EGTC-be tömörült önkormányzatok jellemzően a határ menti együttműködésre használják, hisz előnye a határ menti programoknál, hogy voltaképpen önállóan teljesít több határon átnyúló projekttel szemben elvárt feltételt, úgymint a közös fejlesztést, a közös végrehajtást, a közös költségvetést és a közös menedzsmentet.

Mivel a történelmi Gömör egy része Trianon után Magyarországon maradt, másik része meg Csehszlovákiához került, a határok megnyílása óta megélnékültek a kapcsolatok, testvértelepülési kapcsolatok jöttek létre (pl. Rimaszombat és Ózd, vagy Balogfala és Borsodszentgyörgy), de az igazi áttörés elmaradt. Bár a határok megszűntek, a közlekedési infrastruktúra leépítése miatt eljutni egyik oldalról a másikra még nehezebb lett. A kétezres évek elején pár évig például személyvonat is közlekedett Hatvan és Miskolc között, de nemcsak ez szűnt meg, hanem a Lénártfala-Bánréve és Fülek-Somoskőújfalu közötti járatok is, így eljutni egyik oldalról a másikra jóval körülményesebb lett, mint az elátkozott szocializmus éveit. Történtek kísérletek a határon átnyúló együttműködésre is, Rimaszombat testvérvárosával, Ózddal közösen több projektet is kidolgozott, nem sok sikerrel. S ahogy már ezeken a hasábon is írtunk róla, Gömörben több mint 20 mikrorégió is működik papíron, de valós tevékenységet közülük csak egypár mutatott ki az elmúlt években.

A most megalakult Sajó-Völgyi EGTC-nek előzménye a Sajó-Rima Eurorégió Határon Átnyúló Együttműködés, amely 2000. július 7-én alakult meg. Tevékenységének hatóköre a Sajó és Rima folyók menti térségek települései (szlovák vízgyűjtő területen 211, magyar vízgyűjtő területen 125), összesen 336 település, közel 1 millió ember, mintegy 6 000 négyzetkilométeren. Az Eurorégió tagjai Magyarországról az ózd-putnoki kistérség, a kazincbarci-

kai, miskolci, tiszaujvárosi, mezőcsáti kistérség, míg Szlovákiából a Rimaszombati, a Rozsnyói és a Nagyrőcei járás. Alapító okirata szerint a Sajó-Rima Eurorégió társadalmi, gazdasági, környezeti és kulturális szempontból egyaránt összehangolt, fenntartható fejlődés megvalósítására törekszik, valamint célja az európai integrációs munkafolyamatokra való felkészítés és az azokban való részvétel. Szűcs Ferenc menedzser szerint a 12 év alatt számos közös projektet hozott létre, kapcsolatok alakultak önkormányzatok, intézmények és civil szervezetek között. Mivel a 2014-2020-as költségvetési időszakban az EU a határokon átnyúló együttműködés bővítésével számol, teljesen természetesnek tűnt a két régió összefogása és kapcsolataik új alapokra való helyezése.

Hosszabb előkészítő szakaszt követően, miután a négy város (Ózd, Putnok, Tornalja és Rimaszombat) vezetője több alkalommal is egyeztetett az elképzeléseit, február 14-én Putnokon aláírták a szerződést, s a putnoki székhellyel szerveződő Sajó-Rima EGTC jogi képviselője február végén benyújtotta az EGTC nyilvántartásba vétel iránti kérelmét a Fővárosi Törvényszékhez. Az alapítók a közeljövőben a környező falvakat is szívesen látják az EGTC tagjai között.

Megkérdeztük az érintett települések képviselőit is, mit várnak el a most létrejövő társulástól.

Fazekas Zoltán, Ózd alpolgármestere szerint a társulás létrehozásával komoly lehetőségük nyílik olyan beruházások megvalósítására, amely mindkét ország mindkét térségét erőteljesen érinti. Nagyobb eséllyel tudnak támogatást szerezni a szennyvíz-, ivóvízfejlesztésekre, de akár az egyáltalán nem megoldott közösségi közlekedés javítására is. Az úthálózat is javításra szorul Észak-Borsod és Dél-Szlovákia között, ami így sokkal könnyebben elérhető lesz. Rimaszombattal Ózdnak most is meglévő testvérvárosi kapcsolata van, ám ezzel jóval erősebbre fűzhetik a szálakat mind kulturális, mind társadalmi téren. **Tamás Barnabás**, Putnok város polgármestere, a társulás elnöke (két évre választották meg a tisztviselőket) a hulladékgazdálkodás és a szennyvízkezelés témakörét említette meg elsőként a megvalósítandó fejlesztések között, de a legfontosabbnak ő is a közúthálózat

javítását tartja. Tamás a nagyobb léptékű beruházások megvalósítását tartja elsődlegesnek, nem pedig falunapok és gulyásfőző versenyek támogatását. „Remélem, hogy az úthálózat bővítésénél elérünk mi is arra a szintre, hogy a négysávos út elér a bánrévei határátelölőhelyig, hiszen a szlovák területen ennek a tervei már elkészültek, és csak attól teszik függővé, hogy mi mikor érünk ide ezzel az útszakasszal” – tette hozzá Tamás.

„A szlovák települések felkészültek az együttműködésre” – hangsúlyozta Rimaszombat és Tornalja polgármestere. Šimko József szerint a most megalakuló EGTC-vel magasabb szintre tud emelkedni eddigi kapcsolatrendszerük. „Szeretnénk a Sajó partján, a Sajó mentén egy kerékpárutat kiépíteni, s a Zoltán kertet, valamint a strandot is szeretnénk teljes mértékben rendbe hozni. Nemcsak a kultúra terén, de gazdaságilag is szeretnénk együttműködni” – tudtuk meg Szögedi Annától.

Szűcs Ferenc rimaszombati menedzser is széleskörű együttműködési lehetőséget lát az új társulási keretek között, mint mondja, a már említett tervek mellett akár a szociális és egészségügyi intézmények szorosabb együttműködése is szóba jöhet. Mivel a 2014-2020-as időszokról van szó, a négy város városfejlesztési koncepcióját is az új társulás lehetőségeihez kell igazítani, természetesen figyelembe véve az egyes társtelepülések prioritásait, s az elkövetkező hónapok feladata lesz, hogy az aláírt szerződést konkrét elképzelésekkel töltsék meg, s felkészülve vágjanak neki a hatéves időszaknak. „A Sajó-Rima EGTC-nek minden eddigi társulásnál sokkal nagyobb lehetősége lesz, s ha ügyesen pályázik és lobbizik, az eddiginél sokkal nagyobb mértékű támogatásokat is szerezhet, s jóval nagyobb eséllyel indulhat harcba, mint az önállóan pályázó települések” – zárja beszélgetésünket Szűcs.

Juhász Dósa János

EGYEZMÉNY

A Sajó-Rima Korlátolt Felelősségű Európai Területi Együtműködési Csoportosulás létrehozásáról

Az Európai Unió tagállamainak jelen Egyezményhez csatlakozó entitásai (a továbbiakban: Tagok) a Sajó-Rima Korlátolt Felelősségű Európai Területi Együtműködési Csoportosulás létrehozása érdekében

hivatkozva az Európai Parlament és a Tanács által 2006. július 5-én elfogadott, az európai területi együtműködési csoportosulásról szóló 1082/2006/EK számú rendeletre (a továbbiakban: Rendelet);

hivatkozva a Magyar Országgyűlés által elfogadott, az európai területi együtműködési csoportosulásról szóló 2007. évi XCIX. Törvényre (a továbbiakban: Törvény), mint a 1082/2006/EK számú rendelet végrehajtásához szükséges rendelkezéseket tartalmazó magyar nemzeti jogszabályra, valamint az e jogszabályhoz kapcsolódó további rendelkezésekre; figyelemmel a Szlovák Köztársaság Nemzeti Tanácsa által, 2008. február 15-én elfogadott 90/2008 sz. törvényre az európai területi együtműködési csoportosulásról, valamint az 540/2001 Z. z. számú állami statisztikáról szóló törvény kiegészítésére;

figyelemmel az alapítók által támogatott, határon átnyúló Sajó-Rima Eurorégió céljaira és tevékenységére; rámutatva az európai területi együtműködési csoportosulások által generált gazdasági, társadalmi kohézió fontosságára, megállapodnak a következőkben.

I. Cikkely

A CSOPORTOSULÁS ELNEVEZÉSE, SZÉKHELYE, TERÜLETE

1. A Csoportosulás elnevezése
  - magyar nyelvű teljes elnevezése: Sajó-Rima Korlátolt Felelősségű Európai Területi Együtműködési Csoportosulás, magyar nyelvű rövidített elnevezése: Sajó-Rima ETT;
  - szlovák nyelvű teljes elnevezése: Európske zoskupenie územnej spolupráce Slaná-Rimava s ručením obmedzeným, szlovák nyelvű rövidített elnevezése: EZÚS Slaná-Rimava;
  - angol nyelvű teljes elnevezése: Sajó-Rima / Slaná-Rimava European Grouping of Territorial Cooperation with Limited Liability, angol nyelvű rövidített elnevezése: Sajó-Rima / Slaná-Rimava EGTC;
2. A Csoportosulás létesítő okirat szerinti székhely tagállama Magyarország. A Csoportosulás székhely települése: Putnok, címe: 3630 Putnok, Kossuth Lajos út 5.
3. A Csoportosulás bejegyzéskor meghatározott működési területe az alapító tagok közigazgatási területe összesen, amely további tagok csatlakozása során a csatlakozott tagok közigazgatási területével bővül.

II. Cikkely

A CSOPORTOSULÁS ÁLTALÁNOS ÉS KÜLÖNÖS CÉLKITŰZÉSEI

1. A Csoportosulás általános célja, hogy a Rendelet 7. cikkének (2) és (3) bekezdésére figyelemmel, határ menti együtműködés keretében, az Európai Unió és/vagy a két érintett tagállam pénzügyi forrásainak bevonásával megerősítse a gazdasági és társadalmi kohéziót a Csoportosulás tagjai között.
2. A Csoportosulás különös céljai a működési területén:
  - közös gazdaságfejlesztési, így mezőgazdasági, ipari, kereskedelmi, szolgáltatási és idegenforgalmi tervek, programok készítése és megvalósítása;
  - térségi infrastruktúra és közlekedési rendszerek összehangolt és környezetbarát fejlesztése;
  - közös területi tervezés, ezen belül a területhasználatra, a vízgyjűtő területek, felszíni vizek, vízbázisok és védett területek használatára és kezelésére vonatkozó tervek készítése;
  - területfejlesztés és területrendezés összehangolása, így közös terveken alapuló együttes kezelést eredményező, átfogó, részletes akcióprogramok és hatásvizsgálatok;
  - a közintézmények és a társadalmi szervezetek széleskörű, összehangolt együtműködése;
  - az oktatási, művelődési, szabadidő, sport, kutatási és innovációs intézmények kapcsolatainak és közös tevékenységeinek szélesítése;
  - együtműködés a környezetvédelem, a természetvédelem, az erdészet, a vízügy és a katasztrófa-elhárítás területén;
  - az egészségügyi és szociális intézmények közötti együtműködés javítása, társadalmi felzárkóztatás, közös tevékenység a tiszta vízért és levegőért.

III. Cikkely**A CSOPORTOSULÁS FELADATAI**

1. A Csoportosulás elsődleges feladata, hogy az Európai Unió által nyújtott társfinanszírozásban, területi együttműködésben létrejövő programokat, projekteket megvalósítson.
2. A Csoportosulás további feladatai:
  - a) a II. Cikkely 2. pontjában megfogalmazott különös célok megvalósítása programok, projektek keretében;
  - b) biztosítani a célok és feladatok eléréshez, illetve megvalósításához szükséges személyi és anyagi feltételek, know-how, valamint adatok, információk szabad áramlását;
  - c) az Európai Unió által létrehozott intézményi kereteken belül a Csoportosulás érdekeinek érvényesítése.
3. A Csoportosulás a feladatainak ellátása során, a Rendelet és a Törvény rendelkezéseinek figyelembevételével, a Csoportosulás tevékenységéből származó jövedelmet kizárólag a Csoportosulás céljainak megvalósítására használhatja fel.

IV. Cikkely**A CSOPORTOSULÁS TAGJAI**

1. A Csoportosulás tagjai alapító tagok és csatlakozó tagok lehetnek.
2. A Csoportosulás alapító tagjai a Csoportosulás jogerős bejegyzése során nyilvántartásba vett tagok. Az alapító tagok a következők:
  - Ózd Város Önkormányzata (Magyarország)
  - Putnok Város Önkormányzata (Magyarország)
  - Mesto Rimavská Sobota (Szlovák Köztársaság)
  - Mesto Tornaľa (Szlovák Köztársaság)
 A Csoportosulás alapító tagjait és működési területüket az Egyezmény 1. számú Melléklete tartalmazza.
3. Új tag a Csoportosuláshoz, annak jogerős nyilvántartásba vételét követően csatlakozhat. A Csoportosuláshoz csatlakozó tagokat és működési területük kiterjedését az Egyezmény 2. számú Melléklete tartalmazza.

V. Cikkely**A CSOPORTOSULÁS LÉTREHOZÁSA, MŰKÖDÉSE ÉS MEGSZŰNÉSE**

1. A Csoportosulás létrehozására a Törvény szabályai alkalmazandók. A Csoportosulás létrehozása a Rendelet 4. cikkével összhangban történik.
2. A Csoportosulás tagjai az alapítás során, a szükséges dokumentumok eljuttatása mellett, a Csoportosulásban való részvételi szándékukról értesítik saját tagállamukat, s kéri együtt a szükséges jóváhagyások megadását.
3. Az alapító tagok részvételét biztosító jóváhagyások jogerőre emelkedését követően a Csoportosulás nyilvántartásba vételét Magyarország Fővárosi Törvényszéke végzi.
4. A Csoportosulás a működését, Magyarország Fővárosi Törvényszéke nyilvántartásba vételéről szóló határozatának jogerőre emelkedése napjától kezdheti meg. Ezzel együtt a Csoportosulás gondoskodik a Rendeletben előírt közzétételről és tájékoztatásról.
5. A Csoportosulás a létrehozásával kapcsolatos ügyekben választott képviselő, illetve jogi képviselő útján jár el.
6. A Csoportosulás a törvényszéki nyilvántartásba vétel napjától határozatlan ideig működik. Az Egyezmény módosításával, a Rendelet előírásaival összhangban (4. és 5. cikkely) a működési időtartam határozott idejűre változtatható.
7. A Csoportosulás csak jogutód nélkül szűnhet meg, mely esetben – a székhely szerinti tagállam nemzeti joga szerinti felszámolási eljárás esetét kivéve – végelszámolásnak van helye.
8. A megszűnés (megszüntetés), valamint a végelszámolási eljárás kezdeményezésének eseteire a Rendelet, a Törvény és a székhely szerinti tagállam egyéb vonatkozó szabályai az irányadóak.
9. A Csoportosulás a székhely szerinti regisztrációs hatóság nyilvántartásából való jogerős törléssel szűnik meg.

VI. Cikkely**AZ EGYEZMÉNY MÓDOSÍTÁSA**

1. A Csoportosulás bármely tagja javasolhatja az Egyezmény módosítását.
2. A javasolt módosítási szöveget írásban kell benyújtani a Csoportosulás Igazgatójának, aki azt a Közgyűlés ülése előtt, valamennyi taggal, a módosítás értelmezésére és javaslatát megfogalmazására legfeljebb 60 naptári napot hagyva, írásban közli.

3. Az Egyezmény módosításainak átvezetésével kapcsolatos szabályokra a Rendelet 4. cikkének szabályai szerint, az újonnan létrejövő Csoportosulásra vonatkozó szabályok az irányadóak.

VII. Cikkely

AZ EGYEZMÉNY ÉRTELMEZÉSÉNEK ÉS VÉGREHAJTÁSÁNAK JOGA

1. Az Egyezmény értelmezése és végrehajtása a Rendelet 2. cikkelyére és a 8. cikkely e) pontjára figyelemmel, a székhely szerinti tagállam joga szerint történik. Az Európai Unió által nyújtott társfinanszírozott fellépések tekintetében a közösségi alapok ellenőrzésére vonatkozó, megfelelő jogszabályokat kell alkalmazni.
2. Az Egyezmény értelmezése és végrehajtása nem sértheti a tagállamok közrendre, közbiztonságra, közegészségügyre, közérkölcsekre vagy közérdekekre vonatkozó rendelkezéseit. Ennek bekövetkezése esetén az adott tagállam illetékes szerve megtilthatja a területén folyó ilyen jellegű tevékenységét, illetve előírhatja a nemzeti joga alapján létrehozott tagok kilépését a Csoportosulásból, kivéve, ha a Csoportosulás felhagy a kérdéses tevékenységgel. Az illetékes szerv döntése ellen felülvizsgálati lehetőséget kell biztosítani.

VIII. Cikk

KÖLCSÖNÖS ELISMERÉSEKRE VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

1. A Csoportosulás nem székhely szerinti tagállamának nemzeti joga szerint szerveződő és működő tagjai a Rendelet 2. cikkének (1) bekezdésére figyelemmel tudomásul veszik, hogy a Csoportosulás által alkalmazandó jog által nem, vagy csak részben szabályozott kérdésekben a székhely szerinti tagállam nemzeti joga az irányadó.
2. A Csoportosulás nem székhely szerinti tagállamának nemzeti joga szerint szerveződő és működő tagjai tudomással bírnak a székhely szerinti tagállam nemzeti joga szerinti ellenőrző hatóságok Csoportosulásra vonatkozó hatásköri jogosítványairól, továbbá a többi illetékes tagállam részére biztosított, megfelelő információcserére vonatkozó kötelezettségéről.
3. A Csoportosulás tagjai arra törekednek, hogy a kölcsönös elismerés a tagállamok egymás szabályaiba és felügyeletébe vetett bizalom megerősítése érdekében hatékonyan működjön, különösen a határokon átvívelő adminisztratív együttműködés elősegítése terén.

IX. Cikk

VITÁS KÉRDÉSEK RENDEZÉSE

1. Amennyiben az Egyezmény értelmezésével vagy alkalmazásával kapcsolatban két vagy több Tag között vita merül fel, a Tagok tárgyalás révén, vagy egyéb békés úton keresik a vitás kérdés megoldásának lehetőségét.
2. A vitás kérdések rendezési eljárását az Alapszabály határozza meg.

X. Cikk

ELFOGADÁS ÉS ALÁÍRÁS

1. Az Egyezmény alapításkori szövegezését a tagok döntéshozó legfőbb szervei, módosításait a Közgyűlés fogadja el.
2. Az Egyezményt a tagok erre felhatalmazott képviselői írják alá.

XI. Cikk

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

1. Jelen Egyezmény, illetve annak bármely módosítása a tagok általi aláírásával és a szükséges jóváhagyás, valamint nyilvántartásbeli átvezetés jogerőre emelkedése napján lép hatályba.
2. Azokban a kérdésekben, amelyeket jelen Egyezmény nem szabályoz, a VIII. Cikk (1) bekezdésében foglalt szabályozások mindenkor hatályos rendelkezései az irányadóak.
3. Jelen, kilenc (9) számozott oldalból álló Egyezmény, a Csoportosulás igényei szerinti példányszámban magyar nyelven, továbbá közhiteles szlovák fordításban kerül elkészítésre, melyekről szükség szerinti példányszámban, másolat készíthető. További nyelvi változat elkészítése igény szerint történik.
4. Az elkészült eredeti nyelvi változatok példányaiból legalább egy-egy példány a Csoportosulás székhelyén kerül letétbe, míg egy-egy példány a tagok képviselőjének kerül átadásra.
5. A tagok jelen Egyezményt elolvasták, annak tartalmát együttesen értelmezték és megértették, majd, mint akaratukkal mindenben megegyezőt, erre szabályszerűen felhatalmazott képviselőjük révén aláírták.

Putnok, 2013. február .....

Fürjes Pál polgármester
Ózd Város Önkormányzata

JUDr. Jozef Šimko polgármester
Mesto Rimavská Sobota

Tamás Barnabás polgármester
Putnok Város Önkormányzata

Mgr. Anna Szögedi polgármester
Mesto Tornaľa

1. SZÁMÚ MELLÉKLET

A Sajó-Rima Korlátolt Felelősségű
Európai Területi Együtműködési Csoportosulás
Egyezményéhez

Alapító tagok listája:

Név	Székhely	Ország	Területi kiterjedés
Putnok Város Önkormányzata	3630 Putnok, Kossuth Lajos út 5.	Magyarország	Putnok Város mindenkori kataszteri területe
Ózd Város Önkormányzata	3600 Ózd, Városház tér 1.	Magyarország	Ózd Város mindenkori ka- taszteri területe
Mesto Rimavská Sobota	Svätoplukova 9, 979 01 Rimavská Sobota	Szlovák Köztársaság	Mesto Rimavská Sobota mindenkori kataszteri területe
Mesto Tornaľa	Mierová 14, 982 01 Tornaľa	Szlovák Köztársaság	Mesto Tornaľa mindenkori kataszteri területe

2. SZÁMÚ MELLÉKLET

A Sajó-Rima Korlátolt Felelősségű
Európai Területi Együtműködési Csoportosulás
Egyezményéhez

Csatlakozó tagok listája:

Név	Székhely	Ország	Területi kiterjedés

RÁBA-DUNA-VÁG KORLÁTOLT FELELŐSSÉGŰ EURÓPAI TERÜLETI EGYÜTTMŰKÖDÉSI CSOPORTOSULÁS

ALAPSZABÁLYA

Alulírott alapító tagok,

hivatkozva az Európai Parlament és a Tanács által 2006. július 5-én elfogadott, az európai területi együttműködési csoportosulásról szóló 1082/2006/EK számú rendelet (a továbbiakban: Ren-delet), valamint a Magyar Országgyűlés által 2007. június 25-én elfogadott, az európai területi együttműködési csoportosulásról szóló 2007. évi XCIX. törvény (a továbbiakban: Törvény) rendelkezéseire, valamint

figyelemmel a Rába-Duna-Vág Korlátolt Felelősségű Európai Területi Együttműködési Csoportosulás megalapítását elhatározó Egyezményre (a továbbiakban: Egyezmény),

ezúton, jogi személyiséggel rendelkező, non-profit, gazdálkodó szervezetet hoznak létre az alábbiak szerint:

I. Cikkely

A CSOPORTOSULÁS ELNEVEZÉSE, SZÉKHELYE, TERÜLETE

1. A Csoportosulás elnevezése

- magyar nyelvű teljes elnevezése: Rába-Duna-Vág Korlátolt Felelősségű Európai Területi Együtt-működési Csoportosulás, rövidített elnevezése: RDV ETT;
- szlovák nyelvű teljes elnevezése: Európske zoskupenie územnej spolupráce Raba-Dunaj-Váh záhrada s ručením obmedzeným, rövidített elnevezés: EZÚS RDV;
- angol nyelven: Rába-Duna-Vág European Grouping of Territorial Cooperation with Limited Liability, rövidített elnevezése: RDV EGTC;

2. A Csoportosulás létesítő okirat szerinti székhely tagállama a Magyar Köztársaság. A Csoportosulás székhely települése: Tatabánya, a székhely címe: 2800 Tatabánya, Fő tér 4.

3. A terület, amelyen a Csoportosulás kifejti működését, az alapító és csatlakozó tagok közigazgatási területe összesen.

II. Cikkely

A CSOPORTOSULÁS JOGÁLLÁSA, JOGI SZEMÉLYISÉGE

1. A Csoportosulás önállóan gazdálkodó, non-profit szervezet, amely nyilvántartásba vételével, a székhely szerinti tagállam által e tekintetben biztosított, teljes körű jogi személyiséget szerez.

III. Cikkely

A CSOPORTOSULÁS ÁLTALÁNOS ÉS KÜLÖNÖS CÉLKITŰZÉSEI

1. A Csoportosulás általános célja, hogy a gazdasági és szociális kohézió megerősítése céljából, tag-jai között, az I. cikkely 3. pontja szerinti területen előmozdítsa a határokon átnyúló együttműködést.

2. A Csoportosulás különös célja, az alábbi fejlesztési területeken megvalósítsa a határon átnyúló együttműködést:

1. Infrastruktúra
2. Energetika
3. Információtechnika
4. Gépjárműipar
5. Idegenforgalom
6. Oktatás
7. Kultúra
8. Sport
9. Programmenedzsment közös projektekre
10. Duna és mellékfolyóinak fejlesztése
11. Logisztika
12. Kis és középvállalkozások támogatása
13. Környezetvédelem és mezőgazdaság

IV. Cikkely**A CSOPORTOSULÁS FELADATAI**

1. A Csoportosulás elsődleges feladata, hogy az Európai Unió által nyújtott társfinanszírozás mellett területi együttműködésben létrejövő programokat, projekteket megvalósítson.
2. Az Európai Unió által nyújtott társfinanszírozott fellépések tekintetében, a közösségi alapok el-lenőrzésére vonatkozó, megfelelő jogszabályokat kell alkalmazni.
3. A Csoportosulás további feladatai:
  - a) a II. Cikk 2. pontjában megfogalmazott különös célok programok, projektek útján történő megvalósítása.
  - b) biztosítani a célok és feladatok eléréshez, illetve megvalósításához szükséges személyi és anyagi feltételek, know-how, valamint adatok, információk szabad áramlását;
  - c) az Európai Unió által létrehozott intézményi kereteken belül a Csoportosulás érdekeinek ér-vényesítése;
  - d) megfelelő közös akarat, pénzügyi feltételek és szakmai háttér biztosítása esetén brüsszeli képviselet.
4. A Csoportosulás feladatainak ellátása során, a Rendelet 1. cikkelye szerinti szabályozás figyelem-bevételével, valamint a Rendelet létrehozásának szellemiségét nem sértve, nyereséget eredményez-hető gazdasági tevékenységet is folytathat, illetve feladatai ellátásához szükséges intézményeket hozhat létre és működtethet. A Csoportosulás gazdasági tevékenysége során keletkezett bevétel osz-talékfizetésre nem használható fel, kizárólag csak a Csoportosulás vállalt feladatainak ellátására for-dítható.
5. A Csoportosulás feladatainak ellátása során egyenrangúan alkalmazható munkanyelvek: magyar, szlovák, angol.
A munkanyelvek egyenrangúsága alóli kivételek:
  - a) a székhely szerinti tagállam jóváhagyó hatósága és a Magyar Köztársaság Fővárosi Bíróság előtti eljárás, melynek hivatalos nyelve a magyar;
  - b) egyéb, közigazgatási hatósági eljárások, melyek tekintetében az adott tagállam területén elsődle-gesen alkalmazandó nyelv az irányadó.
6. A Csoportosulás tevékenysége során a különböző nyelvű szövegváltozatokból eredő vita esetén irányadó nyelvi szöveg-változatok: hivatalos iratok tekintetében az adott tagállam hivatalos nyelve, egyéb dokumentumok tekintetében az angol nyelven szerkesztett szövegváltozat.

V. Cikkely**A CSOPORTOSULÁS TAGJAI**

1. A Csoportosulás tagjai alapító tagok és csatlakozó tagok.
  2. A Csoportosulást alapító tagjai:
    - Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat (9021 Győr, Árpád u. 32., Magyar Köztársaság)
    - Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat (2800 Tatabánya, Fő tér 4., Magyar Köztársaság)
    - Trnavský samosprávny kraj Trnava-i /Nagyszombati/ Kerületi Önkormányzat
- Székhely: Starohájska 10, 917 01 Trnava, Szlovák Köztársaság
 Statisztikai számjel: 37 836 901
 Képviselő: Ing. Tibor Mikuš, PhD. – elnök
3. Új tag a Csoportosuláshoz, annak jogerős nyilvántartásba vételét követően csatlakozhat, a rende-letből következő feltételek mellett.
  4. A Csoportosuláshoz csatlakozó tagok jegyzékét az Egyezmény és az Alapszabály 1. számú mel-léklete tartalmazza.
  5. A tagok képviselői tisztségviselőket választhatnak és tisztségekre választhatók.
  6. A tagokat a vonatkozó jogszabályok keretein belül, a Csoportosulás rendeltetésszerű működésé-nek elősegítése érdekében jogok illetik, és kötelezettségek terhelik. A tagokat megillető jogok külö-nösen: kezdeményezési jog, véleményezési jog, ta-nácskozási jog, betekintési jog. A tagokat terhelő kötelezettségek különösen: a csatlakozásra előírt bejelentési kötelezettség, a közgyűlés és az esetle-ges további szervek ülésein történő részvétel, a tagdíjat az előírt összegben, formában és határidőre megfizetni.
  7. A tagok jogaikat és kötelezettségeiket erre felhatalmazott saját képviselőjük útján gyakorolják.
  8. Új tag felvételéről az elnök, az Igazgató, vagy bármely tag kezdeményezésére, a leendő csatlakozó tag kérelme alapján a Közgyűlés dönt. A Csoportosulás tagja lehet a Csoportosulás térségében mű-ködő, a Csoportosulás célkitűzéseivel egyetértő, a Rendelet és a Törvény szerint meghatározott jogi személy, amely elfogadja a Csoportosulás Egyezményét és Alapszabályát, továbbá kötelezettséget vállal a Csoportosulás céljainak megvalósításában való közreműködésre.
  9. A tagsági jogviszony megszűnik, különösen
    - a) a tag kilépésével,
    - b) a tag (mint jogi személy) felosztatásával, megszűnésével, más szervezetbe való beolvadá-sával,
    - c) a tag kizárásával.
  10. Kizárási oknak minősül különösen, ha a tag tevékenységével vagy magatartásával a Csoportosu-lás céljainak megvaló-

sulását veszélyezteti, illetve az adott évi tagdíj-befizetési kötelezettségét három hónapi mulasztást követően, a tagdíjhátralék rendezésére vonatkozó elnöki felszólításban kitűzött 30 napos határidő eltelte után sem teljesíti. A tagkizárást az ok megjelölésével bármely tag kezdeményezheti.

11. A kizárásról a Közgyűlés, a kizárási ok mérlegelésével, a kizárással érintett tag tartózkodása mellett, határozatban dönt. A kizárást ellen a tag jogorvoslattal fordulhat a Magyar Köztársaság Fővárosi Bíróságához.

VI. Cikkely

A CSOPORTOSULÁS LÉTREHOZÁSA

1. A Csoportosulás létrehozására a Törvény rendelkezései alkalmazandók. A Csoportosulás létrehozása a Rendelet 4. cikkével összhangban történik.

2. A tagi részvételek jóváhagyását követően a Csoportosulás nyilvántartásba vételét, jogi képviselő útján, a Magyar Köztársaság Fővárosi Bírósága végzi. A Csoportosulás a működését, a Fővárosi Bíróság nyilvántartásba vételéről szóló határozatának jogerőre emelkedése napjától kezdheti meg. A működés megkezdését követően a Csoportosulás gondoskodik a Rendeletben előírt közzétételről és tájékoztatásról, összhangban a Rendelet 5. Cikkének /2/ bekezdésével.

3. A Csoportosulás a létrehozásával kapcsolatos ügyekben választott képviselő útján jár el.

4. A választott képviselő által a Csoportosulás létrejöttéig, a Csoportosulás nevében vállalt kötelezettségekért az alapítók együttesen és osztatlanul felelnek. Az így keletkezett kötelezettségek a Csoportosulás létrejöttével átszállnak a Csoportosulásra, amennyiben a Csoportosulás taggyűlése három hónapon belül azokat el nem utasítja.

5. A Csoportosulás a bírósági nyilvántartásba vétel napjától határozatlan ideig működik. Az Alapszabály és az Egyezmény módosításával, a Rendelet előírásaival összhangban (4. és 5. cikk) a működési időtartam határozott idejűre változtatható.

VII. Cikkely

A CSOPORTOSULÁS SZERVEI, TISZTSÉGVISELŐK

1. A Csoportosulás szervei: Közgyűlés, Igazgató, Szakmai Bizottságok, Titkárság, Felügyelő Bizottság.

2. A Csoportosulás tisztségviselői: elnök, társelnök, a szakmai bizottságok elnökei, Felügyelő Bizottság tagjai.

3. További szervek létrehozása, illetve tisztségviselők megválasztása a taglétszám változása, valamint a feladatok ellátása és a működés hatékonyságának vizsgálata alapján bármely tag által kezdeményezhető.

VIII. Cikkely

A CSOPORTOSULÁS SZERVEINEK MŰKÖDÉSI RENDJE, HATÁSKÖRE

1. A Csoportosulás szerveinek és tisztségviselőinek tevékenysége meghatározott működési rend és szabályozott hatáskör alapján történik.

2. Közgyűlés

2.1 A Csoportosulás legfőbb döntéshozó szerve a Közgyűlés, amely a Csoportosulás alapító és csatlakozó tagjai képviselőinek összességéből áll.

2.2 A Közgyűlés a döntéseit, jelen Alapszabályban foglalt eltérésekkel, konszenzusos alapon hozza meg. Ennek során a tagok olyan közös álláspont kialakítására törekszenek, amely álláspont mindenki számára elfogadható, s melynek eredményeképpen az adott döntés tartalmával minden tag egyetért.

2.3 A Közgyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozó kérdések:

a) az Egyezmény, az Alapszabály valamint a Csoportosulás jogszabályoknak megfelelő működését lehetővé tevő szabályzatok elfogadása, módosítása, kiegészítése;

b) az éves költségvetés elfogadása, a számviteli törvény szerinti beszámoló elfogadása, ideértve az adózott eredmény felhasználására vonatkozó döntést;

c) döntés a tag felvételéről, a tagdíj mértékéről és a tag kizárájáról;

d) az Igazgató megválasztása, kinevezése, visszahívása, díjazásának, illetve bérének, valamint költségtérítésének megállapítása;

e) az elnök és további tisztségviselők megválasztása, visszahívása, esetleges díjazásuk, költségtérítésük megállapítása;

f) a Felügyelő Bizottság tagjainak megválasztása;

g) további szervek, intézmények létrehozása, szervezeti-működési szabályaik elfogadása;

h) olyan szerződés megkötésének jóváhagyása, amelyet a Csoportosulás saját tagjával, Igazgatójával vagy annak közeli hozzátartozójával [Ptk. 685. § b) pont] köt;

i) a Csoportosulás belső és külső jogviszonyaiban kártérítési igények érvényesítése;

j) a Csoportosulás jogutód nélküli megszűnésének elhatározása;

k) minden egyéb olyan kérdés, melyet a vonatkozó szabályozások ide sorolnak.

2.4 A Közgyűlést szükség szerint, de évente legalább kétszer össze kell hívni.

2.5 A Csoportosulás éves beszámolójának elfogadásáról a Közgyűlés, a Felügyelő Bizottság írásbeli jelentésének ismeretében,

a számviteli törvényben foglaltak betartásával köteles gondoskodni.

2.6 A Közgyűlés magyar tagjainak szavazata együttesen, a szlovák Tag szavazatával egyenlő mértékű-nek minősül. Amennyiben a Közgyűlésen jelenlévő magyar és szlovák tagok száma megegyezik, min-den tag önálló szavazattal rendelkezik. Újabb tag, illetve tagok belépésével a Közgyűlés e szabályt módosítja.

2.7 A közgyűlésen a tagot legfőbb szervének vezetője, illetve az általa meghatalmazott személy képviseli. Nem lehet meghatalmazott az elnök, a társelnök, az Igazgató és a Felügyelő Bizottság tagjai. A meghatalmazást közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba kell foglalni.

2.8 A Csoportosulás működésével, tevékenységével és gazdálkodásával kapcsolatos közgyűlés nyilvános, de a Közgyűlés indokolt esetben, így különösen üzleti érdekből és személyiségi jogok védelme érdekében nem nyilvános ülést rendelhet el. A nem nyilvános ülésen hozott határozatokat a nyilvánosság számára hozzáférhetővé kell tenni.

2.9 A közgyűlésre a tagokat a közgyűlés helyének, időpontjának és napirendjének megjelölése mellett, a napirendi pontokhoz készült előterjesztéseket és azok mellékleteit is csatolva az Elnök hívja össze. A meghívó elküldése és a közgyűlés napja között legalább 8 munkanapnak kell eltelnie. A meghívó elküldésével egyidejűleg a meghívót közzé kell tenni a Csoportosulás honlapján is.

2.10 A Közgyűlés határozatképes, amennyiben a közgyűlés helyszínén a tagok több mint fele, közülük is legalább egy-egy magyar, illetve szlovák tag, szabályszerűen képviselve van.

2.11 A Közgyűlés határozathozatalában nem vehet részt az a személy, aki vagy akinek meghatározó befolyással rendelkező tagja, vagy ilyen tagjának közeli hozzátartozója (Ptk. 685. § b) pont), élettársa (to-vábbiakban együtt: hozzátartozó) a határozat alapján:

a) kötelezettség vagy felelősség alól mentesül,

b) bármilyen más előnyben részesül, illetve a megkötendő jogügyletben egyébként érdekelt.

Nem minősül előnynek a Csoportosulás cél szerinti juttatásai keretében a bárki által igénybe vehető nem pénzbeli szolgáltatás.

2.12 A Közgyűlés menetéről jegyzőkönyvet kell készíteni. A jegyzőkönyv formai és tartalmi szabályaira a székhely szerinti tagállamban általánosan elfogadott szabályok az irányadók, de legalább tartalmaznia kell:

a) a megjelent és szavazati joggal rendelkező tagok nevét, székhelyét, képviselőjének aláírását (jelenléti ív);

b) a napirend szerint tárgyalt pontok rövid összefoglalását (a napirendi pontokhoz készült előterjesztéseket és azok mellékleteit a Csoportosulás székhelyén megőrzött eredeti jegyzőkönyvhöz kell csatolni);

c) az elfogadott határozatok pontos szövegét, az évszámmal tört sorszámot is feltüntetve, valamint a leadott szavazatok számát és ezek arányát („igen”; „nem”; „tartózkodás” szerint);

d) a Közgyűlésen elhangzottak lényegét, a hozzászólók nevének feltüntetésével.

2.13 A jegyzőkönyvet az Elnök, a közgyűlésen jelen levő, hitelesítőnek megválasztott tag és a jegyzőkönyvvezető írja alá. A határozatokat a Közgyűlés megtörténtét követő 8 napon belül be kell írni a Határozatok Könyvébe. Ez a kötelezettség az írásos szavazás útján meghozott határozatokra is vonatkozik.

2.14 A határozatokat a közgyűlést követő 15 napon belül, elektronikus úton kell közölni a tagokkal és egyéb érintettekkel. Ennél rövidebb határidőt akkor köteles a Csoportosulás teljesíteni, amennyiben azt a hozott határozat jellege megköveteli. Ezzel egyidejűleg a Csoportosulás honlapján is közzé kell tenni az elfogadott határozatok szövegét.

2.15 A Csoportosulás működésével kapcsolatosan keletkezett és a Csoportosulás székhelyén őrzött iratokba a Csoportosulás Igazgatójával történt előzetes egyeztetés alapján, a Titkárság hivatalos munkaidejében bárki betekinthez. A keletkezett iratokba történt betekintés iránti kérelem érkezhethet telefonon, írásban, telefaxon, e-mail-en. Az Igazgató a betekintési kérelmet a kérelem tudomására jutásától számított 3 munkanapon belül köteles teljesíteni. Az Igazgató, akadályoztatása esetén köteles a betekintést biztosító helyettesről gondoskodni.

2.16 A Csoportosulás éves beszámolója nyilvános és megtekinthető. Közzétételének kötelező helye és ideje a IX. Cikkely 8. pontja szerinti. A Csoportosulás éves beszámolójának kivonatát a Csoportosulás honlapján is közzé kell tenni.

3. Elnök, társelnök

3.1 A Közgyűlés kettő éves időszakra elnököt és társelnököt választ.

3.2 A Közgyűlés elnökét szlovák tag, míg társelnökét magyar tag képviselője adja. Az elnök és a társelnök személye a tagok számától függően, kétévente, rotációs rendszerben változik.

3.3 Az elnök jogai különösen:

a) aláírja, illetve hitelesíti a Csoportosulás alapidokumentumait;

- b) a Közgyűlés nevében munkáltatói jogokat gyakorol az Igazgató felé;
- c) képviseli a Csoportosulást tagállami, illetve uniós szervek, szervezetek előtt;
- d) amennyiben az Igazgató tisztsége megszűnik, az új Igazgató megválasztásáig, teljes jogkörrel irányítja a Csoportosulás munkáját.

3.4 Az elnök kötelességei különösen:

- a) előkészíti és vezeti a Közgyűlés üléseit;
- b) ellátja azokat a feladatokat, melyeket a Közgyűlés a hatáskörébe utal.

3.5 A társelnök jogai különösen:

- a) teljes jogkörrel helyettesíti az Elnököt, annak akadályoztatása esetén;
- b) a szakmai munka elmélyítése érdekében, az Elnökkel egyeztetett módon, kapcsolatot kezd-ményez és tart fenn tagállamának szerveivel és szervezeteivel,
- c) nemzetközi szakmai kapcsolatokat kezdeményez, ápol és fejleszt.

3.6 A társelnök kötelességei különösen:

- a) együttműködik az Elnökkel a Közgyűlés általános tevékenységének irányításában;
- b) a szakmai munka elmélyítése érdekében elvégzett munkájáról, legalább a Közgyűlések előtt beszámol az Elnöknek;
- c) az Elnök helyettesítése tekintetében kötelességei megegyeznek az Elnök kötelességeivel.

3.7 A Közgyűlés elnökének, illetve társelnökének tisztsége megszűnik:

- a) a megbízási időszak leteltével,
- b) a tisztségről való írásbeli lemondással, legkorábban a lemondó nyilatkozat dátumát követő legközelebbi Közgyűlés napján,
- c) a tisztségből való visszahívással,
- d) polgármesteri/közgyűlési elnöki tisztségének megszűnése, illetve megszüntetése napján;
- e) a Csoportosulás megszűnésével.
- f) halálával, vagy holtá nyilvánítás esetén.

4. Igazgató

4.1 Az Igazgató a Csoportosulás operatív tevékenységét irányító, munkaviszony keretében foglalkoztatott, kettő évre választott, vezető szerv.

4.2 Az Igazgató személyéhez kötődő minimális elvárások: magyar, szlovák és angol nyelvtudás; felsőfokú végzettség; három év gyakorlat területtervezés, regionális fejlesztés és/vagy projekt tervezés és végrehajtás területén.

4.3 Az Igazgató a Csoportosulás ügyvezetését az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható fokozott gondossággal, a Csoportosulás érdekeinek elsődleges figyelembe vételével köteles ellátni. A vonatkozó jogszabályok, a Csoportosulás Alapszabálya, illetve az ügyvezetés kötelezettségeinek vétkes megszegésével a Csoportosulásnak okozott károkért, a Csoportosulással szemben, a hatályos szabályok szerint felel.

4.4 Az Igazgatói feladat csak személyesen látható el, képviseletnek nincs helye.

4.5 Az Igazgató hatáskörébe tartozik minden olyan további feladat, amelyet a Csoportosulásra vonatkozó szabályok nem utalnak a Csoportosulás más szerveinek hatáskörébe.

4.6 Az Igazgató általános feladata a vonatkozó jogszabályokban, az Alapszabályban és a szakmai követelményekben meghatározottak szerint, a Csoportosulás hosszú távú stabil gazdálkodásához szükséges feltételek megteremtése, valamint a hatékonyság folyamatos biztosítása.

4.7 Az Igazgató jogai különösen:

- a) a Csoportosulás teljes jogi, szerződési, szakmai, pénzügyi és adminisztratív jellegű igazgatása;
- b) bankszámla feletti rendelkezés, utalványozási jog önálló gyakorlása;
- c) a Csoportosulás képviselete a tagországok, az Európai Unió, valamint harmadik országok intézményei felé;
- d) a Csoportosulás alkalmazottai tekintetében a munkáltatói jogok gyakorlása, a személyzeti ügyek irányítása, így különösen a személyfelvételi eljárásokkal, munkaszerződésekkel kapcsolatos tevékenység;

4.8 Az Igazgató kötelességei különösen:

- a) a Csoportosulás cél szerinti feladatai végrehajtásának koordinálása;
- b) a munkaszerződésében meghatározott összeget meghaladó kötelezettségvállalás tekintetében az elnök előzetes jóváhagyásának beszerzése;
- c) a Csoportosulás szükség szerinti bővítésének koordinálása, a megfelelő dokumentumok kidolgozása, kidolgoztatása;
- d) a Közgyűlés és a Titkárság felé a Csoportosulás tevékenységével kapcsolatos, feladataikhoz kapcsolódó információk továbbítása;
- e) önálló Titkárság létrehozása esetén a Titkárság alkalmazottai irányában a munkáltatói jogok gyakorlása;
- f) a pénzügyi és egyéb gazdálkodási elszámolások végrehajtása és felügyelete;
- g) a Közgyűlés üléseinek előkészítésében való közreműködés; a Titkárság által a közgyűlési döntés-előkészítéshez megfogalmazott beszámolók, jelentések összegyűjtése; az összesített időközi és végleges beszámolók elkészítése, félévente beszámoló

készítése saját elvégzett munkájáról a Közgyűlés felé;

h) a Csoportosulás projektjeinek pénzügyi és fizikai teljesüléséhez szükséges ellenőrző folyamat (monitoring), valamint a Csoportosulás környezethez való alkalmazkodásának eredményességét fi-gyelemmel kísérő, azt biztosító, javító folyamat (kontrolling) létrehozása, működtetése, folyamatos nyomon követése;

i) a Csoportosulás egészét érintő beszerzések és beruházások operatív irányítása és felügyelete;

k) partneri kapcsolatok építése, érdekvédelem-teremtési tevékenység;

j) a Csoportosulás könyveinek szabályszerű vezetése;

k) a hatályos jogszabályok szerint, a Csoportosulásra vonatkozó bejelentési és nyilvánosságra hozat-tali kötelezettségek teljesítése.

4.9 Az Igazgató részéről a cégjegyzés oly módon történik, hogy a Csoportosulás előírt, előnyomott vagy nyomtatott cégneve alá egyedül, önállóan írja nevét.

4.10 Az Igazgató legfeljebb három gazdasági társaságnál, illetve gazdálkodó szervezetnél tölthet be tisztsé- get, amely tisztsé-gek a Csoportosulásnál betöltött Igazgatói munkakörének érdemi ellátását nem befolyá-solják, illetve akadályozzák. Új tisztségének elfogadásától számított 15 napon belül, azon szervezeteket, amelyeknél már ilyen tisztséget betölt, írásban köteles tájékoztatni e tényről.

4.11 Az Igazgató nem lehet vezető tisztségviselő a Csoportosulással azonos tevékenységet is végző más gazdálkodó szervezetben, kivéve, ha ehhez a Közgyűlés hozzájárul. A Közgyűlés e tekintetben általános, vagy egyedi hozzájárulást adhat, azonban általános körű hozzájárulás megadása esetén az erre vonatkozó határozatban világosan rögzíteni kell azon tevékenységi körö- ket, melyekre a hozzájárulás hatálya kiterjed.

4.12 A Csoportosulás Igazgatóját érintő, vonatkozó jogszabályok által tartalmazott kizáró okok fent nem állásáról az Igazgató a vele kötött szerződésben köteles nyilatkozni.

4.13 Az Igazgató nem szerezhethet részesedést a Csoportosulás tevékenységével azonos tevékenységet is folytató más gazdálko- dó szervezetben, kivéve, ha ehhez a Közgyűlés kifejezetten hozzájárul. A Közgyűlés e kérdéskörben általános, vagy egyedi hozzájárulást adhat, azonban általános körű hozzájárulás megadása esetén az erre vonatkozó döntésben világosan rögzíteni kell azokat a tevékenységi köröket, me-lyekre a hozzájárulás hatálya kiterjed.

4.14 A Csoportosulás Igazgatója és közeli hozzátartozója a Csoportosulásnál elnökké, társelnökké, a Felügyelő Bizottság, a szakmai bizottságok tagjává, valamint könyvvizsgálóvá nem választható.

4.15 A Csoportosulás az Igazgatót, valamint közeli hozzátartozóját cél szerinti juttatásban, azaz a Cso- portosulás által nyújtott pénzbeli vagy nem pénzbeli támogatásban - kivéve a bárki által, feltétel nélkül igénybe vehető, Csoportosulás tevékenységi körébe tartozó szolgáltatásokat – nem részesítheti.

4.16. Az Igazgató tisztsége megszűnik:

a) a megbízási időtartam lejártával,

b) visszahívással,

c) tisztségről lemondással,

d) az Igazgató által elkövetett bűncselekmény vagy egyéb, az Igazgató által a Csoportosulás tevékenységével összefüggésben, annak sérelmére elkövetett tevékenység, illetve mulasztás jogerős bírósági ítéletben történő megállapításával, az ítélet jogerőre emelkedésének napján;

e) halállal, holtta nyilvánítással,

f) a Csoportosulás megszűnésével.

4.17 Az Igazgatót a Közgyűlés visszahívja:

a) ha tevékenysége a Rendelet, a Törvény, az Egyezmény, az Alapszabály, egyéb vonatkozó jogszabályok, szerződés, vagy nyilatkozat előírásaiba ütközik és e magatartásával a Közgyűlés elnökének írásbeli fel- szólítása ellenére sem hagy fel;

b) ha több mint három, egymást követő hónapon keresztül nem látja el érdemben tisztségét;

c) ha olyan tevékenységet folytat, mellyel megszegi a versenytilalmat, így különösen saját nevében vagy a saját szám- lájára köt olyan üzleteket, melyek összefüggnek a Csoportosulás tevékenységé-vel, vagy más személyek felé a Csoportosulás érdekeit sértő, jogosulatlan közvetítő tevékenysé- get folytat;

d) bizalomvesztés kimondásával.

4.18 Az Igazgatót a Közgyűlés visszahívhatja:

a) ha orvosi szakvélemény szerint egészségügyi okokból nem képes több mint három egymást követő hónapig ellátni tisztségét,

b) ha a Felügyelő Bizottság vagy a Csoportosulás valamely tagja erre javaslatot tesz.

4.19 Az Igazgató írásban nyújthatja be lemondását a Közgyűlésnek. Az Igazgató megbízatása az írásbeli lemondás kézbesítését követő 60. napon szűnik meg, kivéve, ha a Közgyűlés, ezen időszakon belül, más határnapot nem állapít meg.

4.20 Az Igazgató tisztségének megszűnése esetén, a megszűnés napjától számított legkésőbb 60 na-pon belül össze kell hívni a Közgyűlést, és új Igazgatót kell választani.

5. Szakmai bizottságok

5.1 A Csoportosulás a tevékenységével összefüggésben, különösen a Duna és mellékfolyóinak fejlesztése, programmenedzs-

ment közös projektekre, infrastruktúra és energiapolitika, IT szektor, turizmus, oktatás, kultúra és sport, gépjárműipar, logisztika, kis és középvállalkozások támogatása, környezetvédelem és mezőgazdaság területén szakmai bizottságokat hozhat létre.

5.2 Az egyes szakmai bizottságok munkáját a bizottsági tagok közül választott elnök irányítja. A bizottságok szervezeti felépítése és tevékenysége, szükség szerint az Alapszabályban kerül részletezésre.

5.3 A szakmai bizottságok munkaterv szerint dolgoznak, mely munkatervük összeállítása a szakmai bizottságok elnökeinek feladata. A munkaterv tartalmazza a szakmai bizottság ülésrendjét, fő feladatait és azok végrehajtásának ütemezését. A szakmai bizottság üléseit a munkaterv alapján évente legalább kétszer, valamint szükség szerint az elnök hívja össze.

5.4 A szakmai bizottság ülései között az időszakos ügyek intézését a bizottságok elnökei végzik, akik tevékenységükről tájékoztatják bizottságaikat.

5.5 A szakmai bizottságok működésük során:

- a) szakmailag előkészítik az általuk gondozott témához kapcsolódó közgyűlési határozatokat;
- b) együttműködnek a Csoportosulás Titkárságával;
- c) a bizottsági elnök útján kapcsolatot tartanak a szakmai területük szerinti szakmai-tudományos szervezetekkel, intézményekkel;
- d) kapcsolatot tartanak a Közgyűlés más szakmai bizottságaival;
- e) konferenciákat, műhelymunkákat kezdeményeznek és készítenek elő.

5.6 A bizottsági elnök feladata különösen:

- a) összehívja a bizottságot;
- b) vezeti a bizottsági üléseket;
- c) aláírja a bizottság határozatait;
- d) előterjeszti a bizottsági határozatokat az érintett szervek (elsősorban a Közgyűlés) felé;
- e) szakmailag felügyeli a bizottság témájához kapcsolódó folyamatban lévő projekteket.

6. Felügyelő Bizottság

6.1 A Csoportosulás Közgyűlése négy tagból álló Felügyelő Bizottságot választ és működtet. A Felügyelő Bizottság alapító tagjai közül a Csoportosulás székhely szerinti tagja kettő főt, a többi tag egy-egy főt delegál

6.2 A Csoportosulás első Felügyelő Bizottsága a Csoportosulás jogerős bejegyzését követő három hónapon belül kezdi meg működését. A Felügyelő Bizottság tagjainak megbízatása a megválasztásuktól számított négy évig tart azzal, hogy megbízatási időtartamuk, a 6.12 pontban foglalt esetet kivéve, csak a tevékenységük időtartamába eső utolsó üzleti évre vonatkozó beszámoló elfogadását követően szűnik meg.

A Felügyelő Bizottság tagjai a tisztség lejártát követően újraválaszthatóak, illetve a Közgyűlés által bármikor visszahívhatók.

6.3 A Felügyelő Bizottság tagjává megválasztott személy, új tisztsége elfogadásától számított tizenöt napon belül köteles azokat a szervezeteket, amelyeknél felügyelő bizottsági tagságot már betölt, erről írásban tájékoztatni. E tájékoztatás mellett a Csoportosulást is köteles értesíteni e tisztségek más szervezeteinél történő betöltéséről.

6.4 A felügyelő bizottsági tagság a felügyelő bizottsági taggá történő választással és a tagságot elfogadó nyilatkozat aláírásával jön létre.

6.5 A Felügyelő Bizottság testületként jár el.

6.6 A Felügyelő Bizottság tagjai sorából elnököt választ. Tagjai személyesen kötelesek eljárni, képviselőnek helye nincs. Határozatképességéhez az összes tag jelenléte szükséges. Határozatait egyhangúlag hozza meg.

6.7 A Felügyelő Bizottság üléseit az elnök hívja össze és vezeti. A Felügyelő Bizottság szükség szerint, de évente legalább kétszer ülésezik. További ülés összehívását az ok, a cél és a napirendi pontok megjelölésével a Felügyelő Bizottság bármely tagja írásban kezdeményezheti az elnöknel, aki a kezdeményezés kézhezvételétől számított 8 napon belül köteles intézkedni a Felügyelő Bizottság ülésének harminc napon belül történő összehívásáról. Ha az elnök a kérelemnek nem tesz eleget, a tag maga jogosult az ülés összehívására.

6.8 A Felügyelő Bizottság egyebekben az ügyrendjét maga állapítja meg, amelyet az ügyrend elfogadását követő legközelebbi Közgyűlés hagy jóvá.

6.9 Ha a Közgyűlés a törvénytelen működés helyreállítása érdekében szükséges intézkedéseket nem teszi meg, a Felügyelő Bizottság köteles haladéktalanul értesíteni a törvényességi felügyeletet ellátó, székhely szerint illetékes bíróságot.

6.10 A felügyelő bizottsági tagsággal kapcsolatos összeférhetlenségi szabályok fent nem állását a tagok az elfogadó nyilatkozat aláírásával tanúsítják.

6.11 A felügyelő bizottsági tagság megszűnik:

- a) a megbízatási időszak leteltével, vagy a Csoportosulás megbízatási időszak alatti megszűnésével,

- b) a tisztségről való lemondással,
- c) visszahívással,
- d) halállal vagy holtta nyilvánítással,

6.12 A Felügyelő Bizottság tagja a Közgyűlésnek benyújtott írásbeli nyilatkozattal mondhat le tisztségéről. Ilyen esetben a felügyelő bizottsági tagság a Közgyűlésnek benyújtott írásbeli nyilatkozat kézbesítését követő 60. napon szűnik meg, kivéve, ha a Közgyűlés ezen időszakon belül más határ-napot nem állapít meg. A lemondott felügyelő bizottsági tag felelősségét a lemondás ténye nem zárja ki.

6.13. A Felügyelő Bizottság tagját a Közgyűlés visszahívja:

- a) ha tevékenysége a Rendelet, a Törvény, az Alapszabály, egyéb vonatkozó jogszabályok, illetve elfogadó nyilatkozata előírásaiba ütközik, illetve magatartásával a Közgyűlés elnökének írásbeli felszólítása ellenére sem hagy fel;
- b) ha több mint hat egymást követő hónapon keresztül nem látja el tisztségét,
- c) ha olyan tevékenységet folytat, melynek révén, a Csoportosulásnál betöltött felügyelő bizottsági tagságából adódó befolyásával visszaélve saját vagy más személy részére üzletet szerez, illetve köt, vagy egyébként más személyek felé a Csoportosulás érdekeit sértő, jogosulatlan közvetítő tevékenységet folytat.

6.14 A Felügyelő Bizottság tagját a Közgyűlés visszahívhatja:

- a) ha orvosi szakvélemény szerint egészségügyi okokból nem képes egymást követő hat hónapon át ellátni tisztségét,
- b) ha a Felügyelő Bizottság vagy a Csoportosulás valamely tagja erre javaslatot tesz,

6.15 A felügyelő bizottsági tagság megszűntének napjától számított legkésőbb 60 napon belül össze kell hívni a Közgyűlést, és új felügyelő bizottsági tagot kell választani.

7. Titkárság

7.1. A Csoportosulás az adminisztratív feladatait Titkárság útján látja el.

7.2. A Titkárság munkáját az Igazgató irányítja és vezeti.

7.3. A Titkárság feladatai különösen:

- a) összeállítja a Csoportosulás költségvetését, és végzi annak teljes pénzügyi gazdálkodását;
- b) vezeti a tagi és egyéb nyilvántartásokat; archiválja a Csoportosulás dokumentumait;
- c) előkészíti a Csoportosulás testületi szerveinek üléseit;
- d) elkészíti a Közgyűlés által jóváhagyott szakmai és pénzügyi terveket;
- e) nyilvántartja a Csoportosulás szervei által jóváhagyott határozatokat;
- f) kapcsolatot tart a Csoportosulás tagjaival, szerveinek, valamint a hazai és nemzetközi partnerszer-vezetek képviselőivel;
- g) koordinálja a Csoportosulás honlapjának szerkesztését, biztosítva annak hatékony működését;
- h) szervezi a Csoportosulást érintő szakmai programok, konferenciák és szakmai tanulmányutak feladatait;
- j) koordinálja a Csoportosulást érintő, külső megbízás alapján végzett tevékenységeket;
- k) intézi a tagdíjfizetéssel kapcsolatos ügyeket;
- l) elvégzi az összes, a Közgyűlés által hatáskörébe utalt egyéb feladatokat.

7.4. A Titkárság éves költségvetéséről a Közgyűlés dönt.

7.5. A Titkárság munkájának segítése érdekében, a Csoportosulás a tagok mellett technikai titkársá-gokat működtethet.

7.6. A Titkárság munkáját segítő további adminisztratív egység, illetve egységek létrehozása, a Csoportosulás feladatellátásának fejlesztése és a működés hatékonyságának vizsgálata alapján, bármely tag által kezdeményezhető.

IX. Cikkely

A CSOPORTOSULÁS TAGJAINAK PÉNZÜGYI HOZZÁJÁRULÁSA, A CSOPORTOSULÁS VAGYONA

1. A Csoportosulás induló vagyonát a Csoportosulás tevékenységének megkezdése után, az alapító tagok által pénzben befizetett betétek összértéke adja. Az induló betétek nagysága a magyar alapító tagok esetében, tagonként 1 000 EUR, azaz egyezer euro, míg a szlovák alapító tag esetében 2 000 EUR, azaz kétezer euro. A csatlakozó tagok egyenként 1 000 EUR, azaz egyezer euro összegű betét befizetésére kötelesek.

A betét összegének befizetése a Csoportosulás, illetve az új tag jogerős nyilvántartásba vételének nap-jától számított 30 napon belül esedékes.

2. A Csoportosulás működési költségeihez a Csoportosulás tagjai tárgyév március 31. napjáig (az alapítás évében a jogerős nyilvántartásba vételtől számított 30 napon belül, időarányos összegben), bankszámlára utalás, vagy pénztári befizetés útján, tagdíj formájában járulnak hozzá.

3. A Csoportosulás vagyona lehet különösen:

- a) a Tagok betétei és tagdíjai
- b) készpénz (bankjegy, pénzérme, folyószámlán lévő összeg);
- c) ingó és ingatlan vagyon;
- d) vagyoni értékű jog;
- e) követelés.

4. Az évente esedékes tagdíj összege mind a magyar, mind a szlovák tagönkormányzatok esetében 3 500 EUR, azaz három-ezer-ötszáz euro. A nem önkormányzati tagok tagdíjának összegszerű megállapítása a Közgyűlés hatáskörébe tartozik.

5. A Csoportosulás további lehetséges bevételei, különösen:

- a) uniós és tagállami szintű támogatás, pályázat útján elnyert pénzeszközök;
- b) egyéb gazdasági vagy vállalkozási tevékenységből származó, adózás utáni bevételek (így különösen pályázatírás, tanácsadás);
- c) egyéb támogatások, illetve adományok;
- d) rendezvények, kiadványok bevételei;

6. A Csoportosulás tagjai tekintetében alkalmazásra kerülő számviteli és költségvetési szabályok, valamint egyéb pénzügyi szabályok vonatkozásában a Rendeletben foglaltak, valamint a társasági adóról és osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. Törvény (Taotv.), a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény, valamint az egyes egyéb szervezetek beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 224/2000. (XII. 19.) Korm. Rendelet rendelkezései így különösen a székhely szerinti tagállam vonatkozó jogszabályainak rendelkezései az irányadóak.

7. A Csoportosulás első üzleti éve a nyilvántartásba vételi évvel kezdődik, és ugyanezen év december 31. napjával zárul. A továbbiakban az üzleti év azonos a naptári évvel.

8. Az adott üzleti év mérlegfordulójától számított 150 napon belül a Csoportosulás beszámolóját közzé kell tenni a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Hivatalos Értesítőben.

X. Cikkely

A CSOPORTOSULÁS TAGJAINAK PÉNZÜGYI FELELŐSSÉGE

1. A Csoportosulás egész vagyonával felel kötelezettségeiért, tekintet nélkül azok természetére.

2. Amennyiben a Csoportosulás vagyona nem elegendő kötelezettségei teljesítésére, figyelemmel a tagok korlátozott felelősségi szabályaira a Csoportosulás szlovák tagjainak felelőssége, a 90/2008 Z. z. sz. törvény 32. § /2/ bekezdésére figyelemmel saját, be nem fizetett betétjeik mértékéig, míg a Törvény 2. § (3) bekezdése szerint meghatározott önkormányzatok, társulások és szervek vagyoni hozzájárulása, valamint a magyar jog szerint létrejött egyéb tagok felelőssége a saját, befizetett betéteik mértékéig korlátozott.

3. A tagok korlátolt felelősségére tekintettel, a Csoportosulás elnevezésében feltüntetésre kerül a „korlátolt felelősségű” kifejezés.

4. Az egyes tagokat – a 2. pont szerinti mértékig – tagságuk megszűnése után is felelősség terheli azon kötelezettségek tekintetében, amelyek tagságuk idején keletkeztek.

5. A Csoportosulás felel szervei cselekményeiért harmadik felek irányában akkor is, ha e cselekmények nem tartoznak a Csoportosulás feladatai közé.

6. A Csoportosulás a korlátolt felelősségre tekintettel, az Egyezményét, Alapszabályát és alapvető pénzügyi kimutatásait legalább olyan mértékben köteles közzé tenni, mint ahogy a magyar nemzeti jog szerint az egyéb, korlátolt felelősségű jogalanyok közzéteszik hasonló dokumentumaikat.

XI. Cikkely

AZ EGYEZMÉNY ÉS ALAPSZABÁLY MÓDOSÍTÁSA, KIEGÉSZÍTÉSE

1. A Csoportosulás bármely tagja javasolhatja az Egyezmény és Alapszabály módosítását és kiegészítését.

2. A javasolt módosítási és kiegészítési szöveget írásban kell benyújtani a Csoportosulás igazgatójának legkésőbb 60 nappal a Közgyűlés ülése előtt. Az igazgató valamennyi taggal írásban közli a módosításokat és kiegészítéseket, úgy, hogy a módosítások értelmezésére és állásfoglalás kialakítására a tagoknak elegendő idejük legyen.

3. A tagok a javasolt módosításról és kiegészítésről konszenzussal döntenek.

4. Az Egyezmény módosítását és kiegészítését, valamint az Alapszabály lényeges módosítását vagy kiegészítését a tagállamok, a Rendelet 4. cikkének (4) és (6) bekezdése rendelkezéseivel összhangban hagyják jóvá. A tagállamok által történő jóváhagyást követően az Egyezmény és az Alapszabály feltüntetett módosításait és kiegészítéseit, a tagállamok által történő jóváhagyást követő 30 napon belül be kell jelenteni a Fővárosi Bíróságnak. Az Alapszabály lényegi módosításainak azokat kell tekinteni, amelyek közvetve vagy közvetlenül az Egyezmény módosítását, illetve kiegészítését eredményezik.

XII. Cikkely

A CSOPORTOSULÁS MEGSZŰNÉSE, MEGSZÜNTETÉSE

1. A Csoportosulás csak jogutód nélkül szűnhet meg, mely esetben – a székhely tagállam nemzeti joga szerinti eseteket kivéve – végelszámolásnak van helye.

2. A megszűnés (megszüntetés), valamint a végelszámolási eljárás kezdeményezésének eseteire a Rendelet, a Törvény és a Csoportosulás székhely szerinti tagállamának egyéb vonatkozó szabályai az irányadóak.
3. A Csoportosulás a Magyar Köztársaság Fővárosi Bíróság nyilvántartásából való jogerős törlésével szűnik meg.

XIII. Cikkely **AZ EGYZEMÉNY ÉS ALAPSZABÁLY ÉRTELMEZÉSÉNEK,** **VÉGREHAJTÁSÁNAK JOGA**

1. Az Egyezmény és Alapszabály értelmezése és végrehajtása a Rendelet 2. Cikkére és a 8. Cikk 2. bekezdés e) pontjára figyelemmel, a székhely szerinti tagállam joga szerint történik. Az Európai Unió által nyújtott társfinanszírozott fellépések tekintetében, a közösségi alapok ellenőrzésére vonatkozó, megfelelő jogszabályokat kell alkalmazni.
2. A Csoportosulás a tevékenységét az Egyezmény és Az Alapszabály alapján végzi. Az Egyezmény és az Alapszabály értelmezése és végrehajtása nem sértheti a tagállamok közrendre, közbiztonságra, közegészségügyre, közkerükölsre vagy közpolitikára vonatkozó rendelkezéseit. Ennek bekövetkezése esetén az adott tagállam megtilthatja a területén folyó ilyen jellegű tevékenységét, illetve előírhatja a nemzeti joga alapján létrehozott tagok kilépését a Csoportosulásból.
3. A Rendelet 13. Cikkének második mondatára figyelemmel, fenti tilalmak nem lehetnek a Csoportosulás tagjai közötti együttműködés önkényes vagy rejtett korlátozásának eszközei.

XIV. Cikkely **ELLENŐRZÉS, FELÜGYELET**

1. A felhasznált pénzeszközök Csoportosulás általi kezelésének ellenőrzését a magyar nemzeti jog szerint meghatározott hatóságok végzik.
2. A Rendelet 6. cikkelyének figyelembevételével, a Törvény előírásainak megfelelően, a Csoportosulás gazdálkodásának törvényességi ellenőrzésre az Állami Számvevőszék jogosult. Szükség esetén, a Közgyűlés döntése alapján, független könyvvizsgáló megbízására is sor kerülhet.
3. A Közösség által biztosított pénzügyi alapok, illetve a központi költségvetési forrásból biztosított pénzeszközök felhasználásának ellenőrzésére a külön jogszabályban erre felhatalmazott szervek jogosultak.
4. A Csoportosulás törvényességi felügyeletét, a Magyar Köztársaság vonatkozó szabályai szerint illetékes ügyész látja el.

XV. Cikkely **KÖLCSÖNÖS ELISMERÉSEKRE VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK**

1. A Csoportosulás nem székhely tagállamának nemzeti joga szerint létrehozott tagjai tudomásul veszik a székhely szerinti tagállam nemzeti jogának, ezen belül különösen a számviteli és költségvetési szabályok, (beleértve a pénzügyi szabályokat is) Csoportosulásra vonatkozó, e tárgyban hatályos európai uniós joggal, valamint a Csoportosulás Egyezményével összhangban lévő alkalmazását.
2. A Csoportosulás nem székhely tagállamának nemzeti joga szerint létrehozott tagjai tudomással bírnak a székhely szerinti tagállam nemzeti joga szerinti ellenőrző hatóságok, Csoportosulásra vonatkozó hatásköri jogosítványairól, továbbá a többi illetékes tagállam részére biztosított, megfelelő információcserére vonatkozó kötelezettségéről.
3. A Csoportosulás tagjai arra törekednek, hogy a kölcsönös elismerés a tagállamok egymás szabályaiba és felügyeletébe vetett bizalom megerősítése érdekében hatékonyan működjön, különösen a határokon átívelő adminisztratív együttműködés elősegítése terén.

XVI. Cikkely **VITÁS KÉRDÉSEK RENDEZÉSE, JOGORVOSLAT, JOGHATÓSÁG**

1. Amennyiben az Egyezmény értelmezésével vagy alkalmazásával kapcsolatban két vagy több Tag között vita merül fel, a Tagok tárgyalás révén, vagy egyéb békés úton keresik a vitás kérdés megoldásának lehetőségét.
2. A vitás kérdések rendezési folyamatáról a tagok egymás között, konszenzussal döntenek. Amennyiben a vitás kérdések tekintetében megegyezni nem tudnak, együttes kérésükre, a Közgyűlés elnöke – szükség esetén külső szakértők bevonásával – az adott kérdés tekintetében egyeztetést tart. Az egyeztetés eredménytelensége esetén, a vitában érintett bármely tag kérheti a vitás kérdés közgyűlési napirendre tűzését.
3. Amennyiben a Közgyűlés által a 2. pont tekintetében hozott határozat valamely tag jogát vagy jogos érdekét sérti, vagy a Csoportosulás intézkedései vagy mulasztása egyébként harmadik fél sérelmével járnak, a joghatóság tekintetében a Rendelet 15. cikke az irányadó.

XVII. Cikkely **JÓVÁHAGYÁS ÉS ALÁÍRÁS**

1. Az Egyezmény és Alapszabály szövegét alapításkor az egyes tagok döntéshozó szerve, egyéb esetben a Közgyűlés fogadja el.

2. Az Egyezményt és az Alapszabályt a tagok erre felhatalmazott képviselője írja alá.

XVIII. Cikkely

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

1. Azokban a kérdésekben, amelyeket jelen Alapszabály nem szabályoz, a vonatkozó egyéb szabályozások mindenkor hatályos rendelkezései az irányadóak a Csoportosulásra és annak tagjaira.

2. Jelen huszonegy (21) számozott oldalból álló Alapszabály, az alapító tagok száma szerinti, a Csoportosulás igényei, valamint az eljáró hatóságokhoz benyújtandó dokumentumok száma szerinti példányszámban magyar nyelven, továbbá közhiteles szlovák és angol nyelvű fordításban kerül elkészítésre. Az egyes nyelvi változatokról, szükség szerinti példányszámban, másolat készíthető.

3. Az elkészült eredeti nyelvi változatok példányaiból legalább egy-egy példány a Csoportosulás székhelyén kerül letétbe, míg egy-egy példány az alapító tagok képviselőjének kerül átadásra.

4. Az Alapszabály az aláírása napján lép érvénybe.

5. Az Alapszabályban nem szabályozott kérdésekben a vonatkozó jogszabályok mindenkor hatályos rendelkezései az irányadóak.

Tatabánya, 2011. Szeptember 20.

.....
dr. Szakács Imre elnök
Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat

.....
Popovics György elnök
Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat

.....
Ing. Tibor Mikuš
Nagyszombati Kerületi Önkormányzat

1. SZÁMÚ MELLÉKLET

A RÁBA-DUNA-VÁG Korlátolt Felelősségű Európai Területi Együttműködési Csoportosulás Alapszabályához

Alapító tagok listája:

Név	Székhely	Ország	Területi kiterjedés
Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat	9021 Győr, Árpád u. 32.	Magyar Köztársaság	A tag mindenkori működési területe
Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat	2800 Tatabánya, Fő tér 4.,	Magyar Köztársaság	A tag mindenkori működési területe
Třnavský samosprávny kraj Třnava-i /Nagyszombati/ Kerületi Önkormányzat	Starohájka 10, 917 01 Třnava,	Szlovák Köztársaság	A tag mindenkori működési területe

Csatlakozó tagok listája:

Név	Székhely	Ország	Területi kiterjedés

A Tt. 303/2001. számú törvény az önkormányzati kerületi szervek megválasztásáról és a Polgári perrendtartás módosításáról

Elfogadta a Szlovák Köztársaság Nemzeti Tanácsa 2001. július 4-én

I. cikkely

ELSŐ RÉSZ

ALAPVETŐ RENDELKEZÉSEK

1. §

Az önkormányzati kerületek szerveinek 1) megválasztása az általános, egyenlő és közvetlen választójog alapján, titkos szavazással történik.

2. §

(1) Az önkormányzati kerületi szervek megválasztásában a Szlovák Köztársaság polgárai és azon külföldi személyek jogosultak választani, akiknek az önkormányzati kerület területéhez tartozó községben állandó lakhelyük van, vagy akiknek az állandó lakhelye olyan katonai körzetben van, amely az önkormányzati kerületi szervek megválasztásának céljaira annak a területéhez van besorolva, és akik legkésőbb a választások napján betöltötték 18. életévüket (a továbbiakban „választópolgár”).

(2) A választójog gyakorlásában akadályoztatást jelent

- a személyes szabadság törvényben szabályozott korlátozása az emberek egészségvédelme miatt, 2)
- a szabadságvesztés-büntetés töltése, 3)
- a jogi cselekvőképességtől való megfosztottság 4) és
- a sorkatonai szolgálat töltése vagy tartalékos katonai szolgálat töltése, vagy továbbképző katonai szolgálat töltése, mégpedig abban az esetben, ha ez külön jogszabályi rendelkezések szerinti feladatteljesítést jelent. 5)

3. §

Az önkormányzati kerület képviselőtestületének képviselőjévé (a továbbiakban „a képviselőtestület képviselője”) az választható meg, aki jogosult választójoga gyakorlására, állandó la-

kóhelye van olyan községben, amely a választókerület területéhez tartozik, és nem állnak fenn nála a választójog gyakorlását akadályozó tényezők a 2. § (2) bekezdésének b) és c) pontja értelmében.

4. §

Az önkormányzati kerület elnökévé (a továbbiakban „elnök”) az választható meg, aki jogosult választójoga gyakorlására, aki a 2. § (1) bekezdése értelmében választásra jogosult, legkésőbb a választások napján betölti 25. életévét, és nem állnak fenn nála a választójog gyakorlását akadályozó tényezők a 2. § (2) bekezdésének b) és c) pontja értelmében.

MÁSODIK RÉSZ

VÁLASZTÓKERÜZETEK ÉS SZAVAZÓKÖRÖK

5. §

Választókerüzetek

(1) Az önkormányzati kerületek képviselőtestületi választásainak (a továbbiakban „képviselőtestület”) céljaira minden önkormányzati kerületben egymandátumos választókerüzeteket és több mandátumos választókerüzeteket hoznak létre, melyekben a képviselőtestület képviselőit az önkormányzati kerület lakosságának arányában választják meg.

(2) A választókerüzeteket és a bennük az (1) bekezdés szerint megválasztható képviselők számát, valamint a körzeti választási bizottságok székhelyét a képviselőtestület legkésőbb 65 nappal a választások napja előtt határozza meg és hozza nyilvánosságra.

(3) Az elnök megválasztása céljából minden önkormányzati kerület egy egymandátumos választókerületet hoz létre.

6. §

Szavazóköri körök

(1) A szavazólapok leadására és a szavazatok összeszámolása céljából a községekben, a városokban, a Szlovák Köztársaság fővárosában, Pozsonyban és Kassa városában és városkerületeiben (a továbbiakban csak „község”) szavazóköri köröket alakítanak ki.

(2) A szavazóköri köröket és szavazóhelyiségeket minden esetben a község

polgármestere, a város polgármestere (a továbbiakban a „község polgármestere”) jelöli ki, a Szlovák Köztársaság fővárosában, Pozsonyban és Kassa városában a városkerület polgármestere legkésőbb 40 nappal a választások napja előtt.

(3) A szavazóköri rendszert úgy alakítják ki, hogy oda 1 000 választópolgár tartozzon. Szavazóköri a választókerület határain kívül létesíteni tilos.

(4) A szavazóköri köröket a községen belül egymást követő sorrendben sorszámokkal jelölik, arab számokkal. A Szlovák Köztársaság fővárosában, Pozsonyban és Kassa városában a szavazóköri köröket minden városkerületben önálló sorszámokkal jelölik. Sorszámot kap a szavazóköri kör abban az esetben is, ha a községben csak egyetlen szavazóköri kör van.

HARMADIK RÉSZ

A SZAVAZÓKÖR VÁLASZTÁSRA JOGOSULT VÁLASZTÓPOLGÁRAINAK NÉVJEGYZÉKE

7. §

(1) Az egyes szavazóköri körök választásra jogosult választópolgárainak névjegyzékét (a továbbiakban „választói névjegyzék”) a községek az állandó választói névjegyzék alapján készítik el. 6) A választói névjegyzékbe a község felveszi azokat a külföldieket, akiknek állandó lakhelyük van a községben és legkésőbb a választások napján betöltik 18. életévüket.

(2) Az (1) bekezdés szerinti választói névjegyzékét a község két egyenértékű példányban átadja a szavazóköri körök választási bizottságainak, legkésőbb két órával a választások megkezdése előtt.

(3) A választói névjegyzékbe a szavazóköri választási bizottság a választások napján írja be

a) a bírósági határozat alapján szavazó választópolgárt, 7)

b) azt a választópolgárt, aki érvényes személyi igazolvánnyal 8) bizonyítja, hogy azon a helyen van az állandó lakhelye, amely a szavazóköri körhöz tartozik.

NEGYEDIK RÉSZ VÁLASZTÁSI HATÓSÁGOK

8. §

Általános rendelkezések

(1) Az önkormányzati kerületek szerve-

ibe történő választások (a továbbiakban „választások”) céljaira az alábbi választási hatóságokat hozzák létre:

- a) Központi Választási Bizottság,
- b) önkormányzati kerületi választási bizottságok,
- c) körzeti választási bizottságok,
- d) szavazóköri választási bizottságok.

(2) A választási bizottság tagja választópolgár lehet. A képviselőtestületi képviselőjelölt és az elnökjelölt nem lehet tagja a választási bizottságnak.

(3) A választási bizottságokat a választásokra önálló jelöltlistát benyújtó a politikai pártok, politikai mozgalmak vagy koalícióik (a továbbiakban „politikai párt”) azonos számú képviselőjéből alakítják ki. A képviselő és a pót-képviselő családi és utónevét, lakcímét a politikai pártok jelentik be annak, aki a választási bizottság első ülését összehívja. Ha a politikai párt a jelöltlistáját visszavonja, megszűnik képviselőjének a tagsága is a választási bizottságban. A választási bizottsági tagsági tisztség azon a napon szűnik meg, amikor az érintett választási bizottság elnökének kézbesítésre kerül a kiküldő politikai párt írásos bejelentése, vagy a tag írásos bejelentése a tagságról történő lemondásról. A választási bizottsági tagság megszűnése esetén a választási bizottság elnöke a póttagot rendeli be a bizottságba.

(4) A választási bizottság tagjai tisztességüket az alábbi fogadalom letételével veszik fel: „Becsületemre fogadom, hogy tisztességemet lelkiismeretesen és pártatlanul fogom végezni, a Szlovák Köztársaság Alkotmányának és törvényeinek szellemében eljárva.” A választási bizottság tagja a fogadalmat annak a kezébe teszi le, aki a választási bizottság első ülését összehívja, párhuzamosan aláírja a fogadalom írásos változatát.

(5) A választási bizottság határozatképes, ha az összes tagjának több mint a fele jelen van. A határozat érvényességéhez a jelen lévő tagok többségének a szavazat szükséges. Szavazategyenlőség esetén a javaslatot elvetettnek kell tekinteni. Az ülés lefolyásáról a választási bizottság jegyzőkönyvet készít.

(6) A választási bizottság első ülésén sorsolással meghatározza, az összes tag közül ki lesz az elnök és az alelnök. A sorsolást a választási bizottság jegyzője irányítja.

(7) A Szlovák Köztársaság Statisztikai Hivatala a választási eredmények feldolgozásának előkészítésére és a

választási eredmények feldolgozására a Központi Választási Bizottság, az önkormányzati kerületek választási bizottságai és a körzeti választási bizottságok részére szakmai (adatösszesítő) alakulatokat hoz létre. A választási bizottságok szakmai (adatösszesítő) alakulatainak tagjai fogadalmat tesznek a (4) bekezdésben taglalt szöveggel és formában.

9. §

A választási bizottság jegyzője

(1) A választási bizottság jegyzője biztosítja a választási bizottság tanácskozásának előkészítésével és lefolytatásával kapcsolatos szervezési és adminisztrációs ügyeket. Részt vesz a választási bizottság ülésein, tanácsadói jogkörrel. Egyben szakmai tanácsadója is a választási bizottságnak.

(2) A jegyzőt

a) a Központi Választási Bizottság esetében a Szlovák Köztársaság Kormánya nevezi ki és hívja vissza,

b) az önkormányzati kerületi választási bizottság esetében az elnök nevezi ki és hívja vissza,

c) a körzeti választási bizottság esetében az elnök nevezi ki és hívja vissza,

d) a szavazóköri választási bizottság esetében a község polgármestere nevezi ki és hívja vissza.

(3) A jegyzőt akkora időelőnyvel kell kinevezni, hogy az teljesíteni tudja a jelen törvényben megszabott feladatait. A jegyző fogadalmat tesz a 8. § (4) bekezdésének rendelkezései szerint.

10. §

Központi Választási Bizottság

(1) A Központi Választási Bizottságba legkésőbb a választások napja előtt 30 nappal egy képviselőt és egy póttagot delegál minden politikai párt, amely jelöltlistákat nyújtott be a képviselőtestületi választásokra legalább az önkormányzati kerületek felében.

(2) A Központi Választási Bizottság első ülését a választások napját megelőző 20. napig tartja meg; az ülést a Szlovák Köztársaság kormányfője hívja össze.

(3) A Központi Választási Bizottság

a) irányítja az alacsonyabb szintű választási bizottságok tevékenységét,

b) dönt az önkormányzati kerületi választási bizottságok eljárása ellen emelt panaszokról,

c) megállapítja és közzéteszi a választások

összesített eredményeit a Szlovák Köztársaságban,

d) ellátja a jelen törvényben megszabott egyéb feladatait.

(4) A Szlovák Köztársaság Belügyminisztériuma a Központi Választási Bizottság feladatellátásának megsegítésére szakmai-adminisztrációs alakulatot hoz létre.

11. §

Az önkormányzati kerület választási bizottsága

(1) Az önkormányzati kerület választási bizottságába legkésőbb 40 nappal a választások napja előtt egy képviselőt és egy póttagot delegál minden politikai párt, amely jelöltlistát nyújt be a képviselőtestületi választásokra az önkormányzati kerület választóközeteinek legalább egy harmadában.

(2) Az önkormányzati kerület választási bizottsága legalább öttagú. Ha az önkormányzati kerület választási bizottsága ilyen létszámmal nem alakult meg az (1) bekezdés szerint, vagy ha tagjainak száma 5 alá csökken, és póttag nem jöhet számításba, a hiányzó tagokat a választópolgárok közül nevezi ki az elnök.

(3) Az önkormányzati kerület választási bizottságának első ülését a választások napját megelőző 35. napig tartják meg; az ülést az elnök hívja össze.

(4) Az önkormányzati kerület választási bizottsága

a) irányítja a körzeti választási bizottságok és a szavazóköri választási bizottságok tevékenységét,

b) dönt a körzeti választási bizottságok eljárásai ellen emelt panaszokról,

c) megvizsgálja a jelöltlistákat, és nyilvántartásba veszi a jelöltek,

d) megállapítja és közzéteszi az önkormányzati kerületi választások eredményeit,

e) ellátja a jelen törvényben megszabott egyéb feladatait.

12. §

Körzeti választási bizottság

(1) A körzeti választási bizottságba legkésőbb 30 nappal a választások napja előtt egy képviselőt és egy póttagot küld minden politikai párt, amely jelöltlistát nyújt be a képviselőtestületi választásokra a választóközeten belül.

(2) A körzeti választási bizottság legalább öttagú. Ha a körzeti választási bizottság ilyen létszámmal nem alakult

meg az (1) bekezdés szerint, vagy ha tagjainak száma 5 alá csökken, és póttag nem jöhet számításba, a hiányzó tagokat a választópolgárok közül nevezi ki az elnök.

(3) A körzeti választási bizottság első ülését a választások napját megelőző 25. napig tartják meg; az ülést az elnök hívja össze.

(4) A körzeti választási bizottság

- a) irányítja a szavazóköri választási bizottságok tevékenységét,
- b) dönt a szavazóköri választási bizottságok eljárásai ellen emelt panaszokról,
- c) megállapítja és nyilvánosságra hozza a választókörzeti választási eredményeket,
- d) ellátja a jelen törvényben megszabott egyéb feladatait.

13. §

Szavazóköri választási bizottság

(1) A szavazóköri választási bizottságba legkésőbb 30 nappal a választások napja előtt egy képviselőt és egy póttagot küld minden politikai párt, amely jelölőlistát nyújt be a képviselőtestületi választásokra a választókörzetben, melynek része a szavazókör.

(2) A szavazóköri választási bizottság legalább öttagú. Ha a szavazóköri választási bizottság ilyen létszámmal nem alakult meg az (1) bekezdés szerint, vagy ha tagjainak száma 5 alá csökken, és póttag nem jöhet számításba, a hiányzó tagokat a választópolgárok közül nevezi ki a község polgármestere.

(3) A szavazóköri választási bizottság első ülését a választások napját megelőző 25. napig tartják meg; az ülést a község polgármestere hívja össze.

- (4) A szavazóköri választási bizottság
  - a) biztosítja a választások lefolytatását, elsősorban a szavazólapok helyes leadását felügyeli,
  - b) összeszámolja a szavazatokat, és jegyzőkönyvet készít a szavazásról, valamint ügyel a rendre a szavazóhelyiségben.

ÖTÖDIK RÉSZ

A JELÖLTLISTÁK BENYÚJTÁSA ÉS A JELÖLTEK REGISZTRÁLÁSA

14. §

Jelölőlisták benyújtása a képviselőtestületi választásokra

(1) Jelölőlistákat a képviselőtestületi

választásokra külön minden választókörzetre politikai pártok és független jelöltek nyújthatnak be.

(2) A politikai párt meghatalmazottja közvetítésével, a független jelölt személyesen kézbesíti a jelölőlistát két egyenértékű példányban legkésőbb 40 nappal a választások napja előtt az önkormányzati kerület választási bizottsága jegyzőjének.

(3) A politikai párt jelölőlistája tartalmazza

- a) a politikai párt megnevezését,
- b) a jelölt utónevét és családi nevét, tudományos címét, életkorát, foglalkozását és állandó lakhelyének címét, valamint sorszámát a jelölőlistán arab számmal kifejezve,
- c) a politikai párt meghatalmazottjának utónevét és családi nevét, valamint helyettesének utónevét és családi nevét a lakcímükkel együtt. A jelölt nem lehet meghatalmazott vagy helyettese.

(4) A politikai párt legfeljebb annyi jelöltet tüntethet fel jelölőlistáján, ahány képviselő megválasztható a képviselőtestületbe az adott választási körzetben.

(5) Ha a politikai párt egy választási körzetben önállóan nyújt be jelölőlistát, ugyanazon képviselőtestületi választásokra más választási körzetben nem nyújthat be jelölőlistát koalíció részeként; ha a politikai párt koalíció részeként nyújt be jelölőlistát, ugyanazon képviselőtestületi választásokra más választási körzetben is csak ugyanennek a koalíciónak a részeként nyújthat be jelölőlistát.

(6) A független jelölt jelölőlistája tartalmazza a jelölt utónevét és családi nevét, tudományos címét, életkorát, foglalkozását, állandó lakhelyének a címét és aláírását. A független képviselőjelölt jelölőlistája első egyenértékű példányának része a petíció (9), amit a választókörzet legalább 400 választópolgára aláírt. A petícióban minden aláírásnál fel kell tüntetni a választópolgár utónevét és családi nevét, állandó lakcímét, melyen a község neve, az utca neve – ha a község utcákra tagolódik – és a házsám értendő.

(7) A jelölőlista első egyenértékű példányához csatolni kell a jelölt saját kezűleg aláírt nyilatkozatát, hogy jelölésével egyetért, és nem járul hozzá ahhoz, hogy más jelölőlistán is feltüntessék, és hogy nincs tudomása arról, hogy megválasztását bármi akadályozná.

(8) A képviselőjelölt a képviselőtestületi választásokon csak egy választókörzetben indulhat.

(9) A képviselőtestületi képviselőjelöltnek olyan községben kell állandó lakhellyel rendelkeznie, amely azon választókörzet területén van, amelyben jelölteti magát.

(10) A képviselőtestület képviselői tisztségére jelöltheti magát az elnökjelölt is.

(11) A jegyző igazolja a jelölőlista benyújtását a politikai párt meghatalmazottja vagy a független jelölt részére a jelölőlista második egyenértékű példányán. A jegyző a jelölőlistákat az önkormányzati kerület választási bizottsága elé terjeszti felülvizsgálat és regisztráció (nyilvántartásba vétel) céljából.

15. §

A képviselőtestületi választások jelölőlistáinak nyilvántartásba vétele

(1) Az önkormányzati kerület választási bizottsága az előterjesztett jelölőlistákat megvizsgálja és törli róla azt a jelöltet,

- a) aki nem teljesíti a 3. §-ban taglalt feltételeket,
- b) akinek a javaslatához nem csatolták a 14. § (7) bekezdése szerinti nyilatkozatot,
- c) aki több politikai párt vagy több választási körzet jelölőlistáján van feltüntetve, mégpedig arról a jelölőlistáról, amelyhez nem mellékelte a 14. § (7) bekezdése szerinti nyilatkozatot; ha a jelölt több jelölőlistához írt alá nyilatkozatot, minden jelölőlistáról törlik,
- d) akit a jelölőlistán a 14. § (4) bekezdése szerinti legnagyobb lehetséges jelölőlétszám felett tüntettek fel,
- e) akinek nincs állandó lakhelye olyan községben, amely azon választási körzet területéhez tartozik, amelyben jelölteti magát, vagy
- f) hiányzik vagy nem teljes a 14. § (6) bekezdése szerinti petíciója.

(2) Az önkormányzati kerület választási bizottsága elutasítja a jelölőlista nyilvántartásba vételét, ha az nem áll összhangban a jelen törvénnyel és nem lehetséges módosítani azt az (1) bekezdésnek megfelelően. Az önkormányzati kerület választási bizottsága legkésőbb 30 nappal a választások napja előtt nyilvántartásba veszi a jelen törvénnyel összhangban álló jelölőlistákat, valamint azokat a jelölőlistákat, amelyeket az (1) bekezdésnek megfelelően módosítottak. A nyilvántartásba vétel tényét jelzi a jelölőlistán. A jelölőlisták nyilvántartásba vétele feltétele a szavazólapok elkészítésének.

(3) Az önkormányzati kerületek vá-

lasztási bizottsága felszólítja a politikai pártok meghatalmazottjait és a független jelöltek, hogy 24 órán belül személyesen vegyék át a határozatot a nyilvántartásba vételről. Ha a politikai párt meghatalmazottja vagy a független képviselő a záros határidőn belül nem veszi át a nyilvántartásba vételi határozatot, a határozatot kézbesítettnek kell tekinteni. Az érintett politikai párt vagy érintett jelölt, amelynek jelöltlistájáról jelöltet töröltek, vagy amelynek a jelöltlistáját nem vették nyilvántartásba, a határozat kézbesítésétől számított 24 órán belül az illetékes bírósághoz fordulhat indítványával, hogy adjon ki olyan határozatot, mellyel az önkormányzati kerület választási bizottságát kötelezi a jelölt jelöltlistán történő feltüntetésére vagy a jelöltlista nyilvántartásba vételére.

(4) Ha a bíróság külön jogszabály szerint 10) úgy dönt, hogy a jelöltet a jelöltlistán kötelezően fel kell tüntetni, vagy a jelöltlistát kötelezően nyilvántartásba kell venni, az önkormányzati kerület választási bizottsága a nyilvántartásba vételt végrehajtja a bírósági határozat kézhezvételétől számított 24 órán belül.

16. §

A jelöltlisták nyilvánosságra hozatala

(1) Az önkormányzati kerület választási bizottsága a jelöltlisták nyilvántartásba vételét követően megküldi a Központi Választási Bizottságnak, és az önkormányzati kerület területén székelő körzeti hivatalok közreműködésével a községeknek, legkésőbb 20 nappal a választások napját megelőzően a választási körzetek szerinti jelöltek névjegyzékét. A jegyzékben feltüntetik a jelölt utónevét és családi nevét, tudományos címét, életkorát, foglalkozását, állandó lakcímét és a politikai párt nevét, amely őt jelölte, vagy az adatot, hogy a jelölt független.

(2) A község a helyileg szokásos módon nyilvánosságra hozza a jelöltek névjegyzékét, legkésőbb 15 nappal a választások napja előtt.

17. §

Lemondás a jelöltségről és visszaléptetés a jelöltségtől

(1) A jelölt három nappal a választások napja előtt írásban lemondhat jelöltségéről. Ugyanezen időn belül jelölését írásban visszavonhatja a politikai párt,

amely őt jelölte.

(2) A jelöltségről való lemondó nyilatkozatot vagy a visszaléptetési nyilatkozatot két egyenértékű példányban kell kézbesíteni az önkormányzati kerület választási bizottsága elnökének, aki haladéktalanul rendelkezik annak közléstételéről. A jelöltségről való lemondást vagy a visszaléptetést bejelenti az önkormányzati kerület szakmai (szavazatösszesítő) alakulatának. A nyilatkozat visszavonhatatlan.

(3) Ha a jelöltségről való lemondó nyilatkozat vagy a visszaléptetési nyilatkozat a jelöltlisták nyilvántartásba vételét követően kerül benyújtásra, vagy ha a politikai párt feloszlására vagy tevékenységének felfüggesztésére 11) a jelöltlisták nyilvántartásba vételét követően kerül sor, a jelöltek adatai a szavazólapokon feltüntetve maradnak, de a mandátumok elosztásánál figyelmen kívül hagyják azokat.

18. §

Szavazólapok

(1) Az önkormányzati kerület választási bizottságának elnöke, együttműködve a kerületi székhely körzeti hivatalával, felel a szavazólapokon feltüntetett adatok helyességéért.

(2) Minden választókerületben egy közös szavazólap készül az összes jelölt feltüntetésével. A szavazólapot azonos betűtípussal és azonos betűnagysággal kell kinyomtatni azonos színű és minőségű papíron.

(3) A szavazólapon a jelöltek ábécésorrendben tüntetik fel, a sorszámuk, az utónevük és családi nevük, tudományos címük, életkoruk, foglalkozásuk és az őket jelölő politikai párt megadásával, vagy azon adat megadásával, hogy függetlenek, valamint feltüntetik a képviselőtestületi tagok számát, akiket abban a választási körzetben kell megválasztani.

(4) Az összes jelöltet és a rájuk vonatkozó adatokat kizárólag a szavazólap egyik oldalán kell feltüntetni. A szavazólapokat a jelöltek listájának alján az önkormányzati kerület választási bizottsága bélyegzőjének a lenyomatával látják el.

(5) Az önkormányzati kerületek székhelyének körzeti hivatalai biztosítják a szavazólapok kézbesítését a községeknek; a község biztosítja, hogy a szavazólapok legkésőbb a választások napján a szavazóköri választási bizottságok rendelkezésére álljanak.

(6) A választópolgár a választások napján a szavazóhelyiségben kapja kézhez a szavazólapokat.

19. §

Az elnökválasztási jelöltlisták benyújtása

(1) Elnökválasztási jelöltlistát politikai pártok vagy független jelöltek nyújthatnak be.

(2) A politikai párt meghatalmazottja közvetítésével, a független jelölt személyesen kézbesíti jelöltlistáját két egyenértékű példányban, legkésőbb 40 nappal a választások napja előtt az önkormányzati kerület választási bizottsága jegyzőjének.

(3) A politikai párt jelöltlistája tartalmazza

a) a politikai párt nevét,

b) a jelölt utónevét és családi nevét, tudományos címét, életkorát, foglalkozását és állandó lakhelyét,

c) a politikai párt meghatalmazottjának és helyettesének az utónevét és családi nevét, valamint a címét. A jelölt nem lehet meghatalmazott vagy annak a helyettese.

(4) A politikai párt a jelöltlistán csak egyetlen jelöltet tüntethet fel.

(5) A független jelölt jelöltlistája tartalmazza a jelölt utónevét és családi nevét, tudományos címét, életkorát, foglalkozását, állandó lakcímét és aláírását. A jelöltlista első egyenértékű példányának részét képezi a petíció 8), melyet az önkormányzati kerület legalább 1 000 választópolgára aláírt. A petíción minden aláírás mellett fel kell tüntetni az aláíró utónevét és családi nevét, állandó lakcímét, melyen a község megnevezése, ha a község utcákra tagolt, az utca neve és a házszám értendő.

(6) A jelöltlista első egyenértékű példányához csatolni kell a jelölt saját kezűleg aláírt nyilatkozatát arról, hogy a jelölésével egyetért és nem járult hozzá más jelöltlistán történő feltüntetéséhez, valamint hogy nem ismeretesek számára olyan tények, amelyek megválasztását akadályoznák.

(7) Az elnökjelöltnek állandó lakhellyel kell rendelkeznie olyan községben, amely az önkormányzati kerület területéhez tartozik, vagy olyan katonai körzetben, amely a választások vonatkozásában az önkormányzati kerület területéhez tartozik.

(8) Elnöki tisztségre jelöltheti magát a képviselőtestület képviselőjelöltje is.

(9) A jegyző a jelöltlista benyújtását

a politikai párt meghatalmazottjának vagy a független jelöltnek a jelöltlista második egyenértékű példányán igazolja vissza. A jegyző a jelöltlistákat az önkormányzati kerület választási bizottsága elé terjeszti felülvizsgálat és nyilvántartásba vétel céljából.

20. § Az elnökválasztási jelöltlisták nyilvántartásba vétele

(1) Az önkormányzati kerület választási bizottsága megvizsgálja a betervezett jelöltlistákat és törli azokat a jelöltet,
a) aki nem teljesíti a 4. §-ban taglalt megválaszthatósági feltételeket,
b) akinek javaslatához nincsenek csatolva a 19. § (6) bekezdése szerinti nyilatkozatok,
c) akinek nincs állandó lakhelye olyan községben, amely az önkormányzati kerület területéhez tartozik, vagy olyan katonai körzetben, amely a választások vonatkozásában az önkormányzati kerület területe, vagy
d) ha hiányzik, illetve nem teljes a 19. § (5) bekezdése szerinti petíció.
(2) A 15. § (2) – (4) bekezdése rendelkezései jelen esetre egyként vonatkoznak.

21. § A jelöltek listájának közzététele, a jelölt visszalépése és a jelölt visszalépése

Az elnökválasztásra a 16. és 17. § rendelkezései arányos mértékben vonatkoznak.

22. § Szavazólapok

(1) Az önkormányzati kerület választási bizottságának elnöke a kerületi székhely körzeti hivatalával együttműködve felelős azon adatok helyességéért, amelyek a szavazólapokra kerülnek.
(2) Az elnökválasztás céljára szavazólap készül, amelyen a jelölteket ábécésorrendben, sorszámmal ellátva tüntetik fel, utónevük és családi nevük, tudományos címük, életkoruk, foglalkozásuk és az őket jelölő politikai párt nevének feltüntetésével, vagy azon adat feltüntetésével, hogy független jelöltre van szó.
(3) A szavazólapot azonos betűtípussal és azonos nagyságú betűkkel nyomtatják ki, azonos színű és minőségű papíron.

(4) A 18. § (4) – (8) bekezdéseinek rendelkezései egyként hatályosak ez esetben is.

HATODIK RÉSZ A VÁLASZTÁSOK ELŐKÉSZÍTÉSE

23. § A választások időpontja

(1) A képviselőtestületi választások és az elnökválasztások a megbízási időszak utolsó 14 napjában kerülnek megtartásra. A választásokat a Szlovák Köztársaság Nemzeti Tanácsának elnöke hirdeti ki.
(2) A Szlovák Köztársaság Nemzeti Tanácsának elnöke a megtartásuk előtt legkésőbb 90 nappal hirdeti ki a választásokat és a választások napját. A Szlovák Köztársaság Nemzeti Tanácsa elnökének döntését a Szlovák Köztársaság Törvénytarában 12) hozzák nyilvánosságra.
(3) A választásokat a Szlovák Köztársaság egész területén ugyanazon a szombati napon tartják.
(4) A választások a megadott napon 7.00 órától 22.00 óráig tartanak. Ha a helyi körülmények azt megkövetelik, a község a választások kezdetét korábbi órában is meghatározhatja.

24. § A választópolgárok tájékoztatása

(1) A község legkésőbb 25 nappal a választások napja előtt kézbesíti minden, a választói névjegyzékben szereplő választópolgárnak az értesítést, melyben feltünteti a választások megtartásának időpontját, a szavazókört és a helyet, ahol a választópolgár szavazhat; az értesítésben egyben felhívja a figyelmet arra, hogy a szavazás előtt a kiletét személyi igazolvánnyal 8) kell kötelezően igazolnia, és röviden leírja a szavazólapok kezelésének módját.
(2) Külön jogszabályi rendelkezések értelmében 12a) a község az (1) bekezdésben taglalt értesítést államnyelven és a nemzeti kisebbség nyelvén kézbesíti.

25. § A szavazóhelyiség előkészítése

A szavazóköri választási bizottság elnöke a választások megkezdése előtt, a bizottság tagjainak jelenlétében ellenőrzi a szavazóurnát és a mozgóurnát,

majd lepecsételi azokat. Ellenőrzi a szavazóhelyiség felszerelését is, hogy előkészítették-e a választói névjegyzéket és az elegendő számú szavazólapot, valamint a község hivatalos bélyegzőjének lenyomatával ellátott üres, nem átlátszó borítékokat (a továbbiakban csak „boríték”).

26. § A szavazólapok kezelésére szolgáló elkülönített terek

(1) A szavazóhelyiségekben elkülönített fülkéket alakítanak ki a szavazólapok kezelésére oly módon, hogy a választások titkossága biztosítva legyen. Ezen fülkék számát a község határozza meg a szavazókörökhöz tartozó választópolgárok létszámát figyelembe véve.
(2) A szavazólapok módosítására szolgáló szavazófülkében a választópolgáron kívül senki más nem lehet jelen, kivéve a 30. § (1) bekezdése szerinti eseteket.

27. § Választási kampány

(1) Választási kampány alatt a választások megkezdését megelőző 17. nappal kezdődő és a választások megkezdését megelőzően 48 órával végződő időszakot értjük.
(2) A község a választási kampány céljaira legkésőbb 35 nappal a választások napja előtt a választási plakátok kihehelyezésére szolgáló területet jelöl ki. E terület felhasználásának tiszteletben kell tartania a politikai pártok jelöltjeinek és a független jelöltek egyenrangúságának elvét.
(3) 48 órával a választások megkezdése előtt és a választások napján mindenfajta választási kampány tilos.
(4) A választási bizottságok tagjai és a (szavazatösszesítő) szakmai alakulatok tagjai nem adhatnak tájékoztatást a választások folyamatáról és eredményéről egészen a szavazás eredményéről készített jegyzőkönyv aláírásáig.

HETEDIK RÉSZ A SZAVAZÁS LEFOLYTATÁSA

28. § A szavazás megkezdése

A 25. § szerinti ellenőrzés elvégzését követően a szavazóköri választási bizottság elnöke megnyitottá nyilvánítja

a választásokat. Az elnöknek és a szavazóköri választási bizottság tagjainak joguk van elsőként szavazni, amennyiben az adott szavazókörben van választási jogosultságuk.

A szavazás módja

29. §

(1) A választópolgár személyesen szavaz. Helyettesíteni őt tilos. A szavazóköri választási bizottság tagjai nem módosíthatják a választópolgárok szavazólapjait. A választópolgárok olyan sorrendben járulnak a szavazóköri választási bizottság elé, és olyan sorrendben szavaznak, amilyenben a szavazóhelyiségbe érkeztek.

(2) A választópolgár a szavazóhelyiségbe érkezve igazolja személyazonosságát (8), és a választói névjegyzékben történt kijelölése után átveszi a szavazóköri választási bizottság tagjaitól a borítékot és a szavazólapokat. Ha a választópolgár személyi igazolványt nem mutat fel és a szavazóköri választási bizottság tagjai közül senki nem ismeri őt, a bizottság felkéri, hogy személyazonosságát két, a bizottság által ismert személy tanúskodásával bizonyítsa. Amennyiben a választópolgár ezt nem teszi meg a választások lezárultáig, nem teszik lehetővé számára a szavazást.

(3) A boríték és a szavazólapok átvételét követően a választópolgár belép a szavazólapok módosítására szolgáló elkülönített szavazófülkébe. Ebben a fülkében helyezi bele a borítékba a választópolgár a képviselőtestületi választás szavazólapját és az elnökválasztás szavazólapját. A képviselőtestületi választások szavazólapján a jelölt sorszámanak bekarikázásával kijelöli azokat a jelöltek, akikre szavazatát leadja. A választópolgár legfeljebb annyi jelöltet karikázhat be, amennyi az adott választási körzetben megválasztható. Az elnökválasztási szavazólapon a választópolgár a sorszám bekarikázásával jelöli ki azt a jelöltet, akire a szavazatát leadja.

(4) A választópolgár kérésére a szavazóköri választási bizottság a rosszul kitöltött szavazólapok helyett új szavazólapokat bocsát rendelkezésre.

(5) A választópolgár úgy szavaz, hogy a szavazólapok módosítására szolgáló fülkéből való távozását követően a borítékot a szavazóurnába helyezi. Annak a választópolgárnak, aki nem vonult el a szavazófülkébe, a bizottság nem teszi

lehetővé a szavazást.

(6) A választópolgár komoly, elsősorban egészségi okokból kérheti a szavazóköri választási bizottságtól, hogy a választási helyiségen kívül szavazhasson, de kizárólag azon szavazókör területén, amelynek céljaira a szavazóköri választási bizottságot létrehozták. Ilyen esetben a szavazóköri választási bizottság két tagját kiküldi a választópolgárhoz a mozgóurnával, a szavazólapokkal és a borítékkal. A szavazás során a szavazóköri választási bizottság tagjai úgy járnak el, hogy a szavazás titkossága biztosítva legyen.

30. §

(1) A választópolgárnak, aki egészségkárosultsága miatt, vagy azért, mert nem tud olvasni és írni, ezért egyedül nem képes a szavazólapokat módosítani, jogában áll a szavazólap módosítására szolgáló fülkébe a szavazólap módosítása végett más választópolgárt magával vinni – aki nem lehet a szavazóköri választási bizottság tagja –, hogy helyette az ő utasításainak megfelelően ez a személy módosítsa a szavazólapot és helyezze a borítékba.

(2) Azon választópolgár helyett, akinek egészségkárosultsága nem teszi lehetővé, hogy egyedül helyezze a választási urnába a borítékot, kérésére és jelenlétében azt más választópolgár is megteheti, kivéve a szavazóköri választási bizottság tagját.

31. §

Rendfenntartás a választási helyiségben és közvetlen környékén

(1) A választási helyiség és közvetlen környéke rendjéért a szavazóköri választási bizottság elnöke felel. Távollétében annak az alelnöke.

(2) A választási helyiség rendjének a fenntartására kiadott utasítások és a szavazás méltóságának fenntartása minden jelenlétűre nézve kötelező. A szavazóköri választási bizottság elnöke, távollétében az alelnöke ügyel arra, hogy a választási helyiségek ne legyenek túltelítettek. A szavazóköri választási bizottság elnöke, távollétében alelnöke lehetővé teszi választási megfigyelők jelenlétét, amennyiben ez nem akadályozza a választások menetét.

32. §

A szavazás felfüggesztése

Ha olyan körülmények merülnek fel, amelyek nem teszik lehetővé a szavazás megkezdését, folytatását vagy rendes befejezését, a szavazóköri választási bizottság későbbi órára halaszthatja a szavazás megkezdését, felfüggesztheti a szavazást vagy meghosszabbíthatja a szavazás idejét. A szavazásra meghatározott teljes időtartam (23.§) azonban nem rövidíthető le. A szavazóköri választási bizottság az ilyen eseményről a helyben szokásos módon értesíti a választópolgárokat. Abban az esetben, ha a szavazást felfüggesztik, a szavazóköri választási bizottság lepecsételi a szavazólapokat, a borítékokat, a választói névjegyzéket, a szavazóurnát és a mozgóurnát. A szavazás újbóli megkezdésekor a választóköri választási bizottság elnöke, vagy távollétében az alelnöke a szavazóköri választási bizottság tagjainak jelenlétében meggyőződik a pecsétek sértetlenségéről, és jegyzőkönyvezi azt.

33. §

A szavazás befejezése

A szavazás zárulására meghatározott óra leteltével már csak azok a választópolgárok szavazhatnak, a választási helyiségben vagy közvetlenül előtte tartózkodnak. Ezt követően a választási helyiséget bezárják, és a szavazóköri választási bizottság elnöke a választásokat befejezettnek nyilvánítja.

NYOLCADIK RÉSZ A VÁLASZTÁSOK EREDMÉNYÉNEK MEGÁLLAPÍTÁSA

34. §

Jelenlét a szavazatszámoláson

A helyiségben, ahol a szavazóköri választási bizottság a szavazatokat összeszámolja, jogosultak jelen lenni a magasabb szintű választási bizottságok tagjai, ezek szakmai (szavazatösszesítő) alakulatainak tagjai, valamint olyan személyek (megfigyelők) is, akiknek erre engedélyt adott a szavazóköri választási bizottság.

35. §

A szavazatok összeszámolása a szavazóköri választási bizottságban

(1) A szavazás befejezését követően a szavazóköri választási bizottság elnö-

ke a fel nem használt szavazólapokat és borítékokat lepecsételteti, kivéve azokat, amelyeket a bizottság elnöke kiválasztott és megjelölt a bizottsági tagok jelenlétében a szavazatszámolás céljaira. Ezt követően a szavazóurnát felnyitják. Ha a szavazóköri választási bizottság egyes választópolgárok kifejezett kérésére mozgóurnát is használt, a bizottság az urnák felnyitását követően azok tartalmát összekeveri.

(2) A szavazóköri választási bizottság a borítékokat kivéve a szavazóurnából és megszámlolja azokat, majd összeveti a számukat a választói névjegyzéken álló bejegyzések számával. A nem hivatalos borítékokat, illetve a boríték nélkül urnába dobott szavazólapokat a bizottság kizárja.

(3) A szavazólapok kivételét követően a szavazóköri választási bizottság különválasztja a képviselőtestületi választásokon és az elnökválasztáson leadott szavazólapokat. Ezt követően meghatározza a képviselőtestületi választáson az egyes képviselőjelöltek leadott érvényes szavazatokat, és az elnökválasztáson az egyes elnökjelöltekre leadott érvényes szavazatokat. Az eredményeket feltünteti a szavazásokról készült jegyzőkönyvben.

(4) A szavazóköri választási bizottság minden tagjának jogában áll a szavazólapokat megtekinteni. A szavazóköri választási bizottság elnöke ellenőrzi a szavazatok összeszámlálásának helyességét.

36. § Érvénytelen szavazólap

(1) A szavazólap akkor érvénytelen,
a) ha nem az előírt nyomtatványon adják le,
b) ha nem módosították a 29. § (3) bekezdése értelmében, vagy
c) ha a választópolgár karikázással egyetlen jelöltet sem jelölt ki rajta, vagy ha több jelöltet karikázott be, mint ahány megválasztható a választókörzetben a képviselőtestületbe, illetve ha egyetlen jelöltet sem karikázott be az elnökválasztáson, vagy ha egynél több jelöltet karikázott be ezen a választáson.

(2) Ha a borítékban két vagy több szavazólap van a képviselőtestületi választáson, az összes szavazólap érvénytelen; ugyanez vonatkozik az elnökválasztás szavazólapjaira is.

(3) A szavazólap sérülése nem befolyásolja az érvényességét, ha róla egyér-

telműen leolvasható minden szükséges adat. Az áthozott vagy utólag hozzáírt neveket nem veszik figyelembe.

(4) Vitás esetekben a szavazólap érvényességéről vagy érvénytelenségéről a szavazóköri választási bizottság testületileg hoz végérvényes döntést.

37. § A szavazóköri választási bizottság jegyzőkönyve a szavazásról

(1) A szavazóköri választási bizottság két példányban készít jegyzőkönyvet a szavazásról, melyet aláír a bizottság elnöke, a bizottság többi tagja és a bizottság jegyzője. Az aláírás megtagadásának az okait a jegyzőkönyvben fel kell tüntetni.

(2) A szavazóköri választási bizottság jegyzőkönyvében fel kell tüntetni

- a) a szavazás megkezdésének és befejezésének időpontját, esetleg felfüggesztésének időpontját,
- b) a szavazókör választói névjegyzékében szereplő választásra jogosult polgárok számát,
- c) a választópolgárok számát, akik borítékot vettek át,
- d) a leadott borítékok számát,
- e) a képviselőtestületi választásokon az egyes jelöltekre leadott érvényes szavazatok számát,
- f) az elnökválasztáson az egyes jelöltekre leadott érvényes szavazatok számát.

38. § A szavazóköri választási bizottság tevékenységének befejezése

(1) A szavazatok összeszámlálása és a szavazásról szóló jegyzőkönyv két példányának aláírása után a szavazóköri választási bizottság elnöke kihirdeti a választások eredményét, és a jegyzőkönyv egyik példányát haladéktalanul átadja a körzeti választási bizottságnak, és várja annak utasítását a tevékenységük befejezésére.

(2) A szavazókörzeti választási bizottság a felhasznált szavazólapokat, borítékokat és választói névjegyzéket lepecsételi, s együtt a jegyzőkönyv második példányával és a többi választási irattal megőrzése átadja a községnek.

39. § A körzeti választási bizottság jegyzőkönyve a választókörzeti szavazásokról

(1) A körzeti választási bizottság a választókörzeti szavazások eredményeit a szavazóköri választási bizottságok szavazásokról készült alapanyagai alapján állapítja meg.

(2) A körzeti választási bizottságban jegyzőkönyvet készít két példányban a választókörzeti szavazások eredményéről, amelyet aláír a körzeti választási bizottság elnöke, a bizottság összes tagja és a bizottság jegyzője. Az aláírás megtagadásának okait a jegyzőkönyvben feltüntetik.

(3) A körzeti választási bizottság jegyzőkönyvében feltüntetik

- a) a választókörzet szavazóköreinek számát és azon szavazóköri választási bizottságok számát, amelyek beküldték a szavazások eredményeit,
- b) a választói névjegyzékekben szereplő jogosult személyek számát,
- c) azon választópolgárok számát, akiknek borítékot adtak át,
- d) a leadott borítékok számát,
- e) a képviselőtestületi választásokon az egyes jelöltekre leadott érvényes szavazatok számát,
- f) azon jelöltek utónevét és családi nevét, akiket a választókörzetben megválasztottak a képviselőtestület képviselőjévé, a póttagok utónevét és családi nevét, a politikai párt nevét, amely őket jelölte, vagy az adatot arról, hogy független jelöltként indultak,
- g) az elnökválasztáson az egyes jelöltekre leadott érvényes szavazatok számát.

(4) A választókörzeti választások eredményéről szóló jegyzőkönyv mindkét egyenértékű példányának aláírását követően a körzeti választási bizottság elnöke a jegyzőkönyv egyik példányát haladéktalanul átadja az önkormányzati kerület választási bizottságának, és megvárja annak utasítását a tevékenységük befejezésére; a jegyzőkönyv másolatát a bizottság minden tagja megkapja, ha ezt kéri. A jegyzőkönyv másik egyenértékű példányát a többi választási irattal együtt az elnök megőrzésre átadja az önkormányzati kerületnek.

40. § Az önkormányzati kerület választási bizottságának jegyzőkönyve a választások eredményéről

(1) Az önkormányzati kerület választási bizottsága két példányban készít jegyzőkönyvet az önkormányzati kerületi választásokról, melyet aláír a bizottság

elnöke, annak minden tagja és a bizottság jegyzője. Az aláírás megtagadásának okait jegyzőkönyvezik.

(2) Az önkormányzati kerület választási bizottsága jegyzőkönyvében feltüntetik a) a választási körzetek számát, b) a körzeti választási bizottságok számát, amelyek beküldték a jegyzőkönyvet a választókörzeti választások eredményéről, c) a választási névjegyzékbe felvett jogosult személyek számát, d) a választópolgárok számát, akik borítékot vettek át, e) a leadott borítékok számát, f) a képviselőtestületi választásokon az egyes jelöltekre leadott érvényes szavazatok számát, g) azon jelöltek utónevét és családi nevét, akiket megválasztottak a képviselőtestületbe, a póttagok utónevét és családi nevét, a politikai párt nevét, mely őket jelölte, vagy azt az adatot, hogy független jelöltek voltak, h) az elnökválasztáson az egyes jelöltekre leadott érvényes szavazatok számát, i) a megválasztott elnök utónevét és családi nevét, a politikai párt nevét, mely őt jelölte, vagy azt az adatot, hogy független jelölt volt, illetve azt a megállapítást, hogy a választások eredményére való tekintettel második fordulóra kerül sor, és azon jelöltek utónevét és családi nevét, akik bejutottak a választások második fordulójába.

(3) Az önkormányzati kerület választási bizottsága az önkormányzati kerületi választások eredményeiről szóló jegyzőkönyv két egyenértékű példányának aláírását követően kézbesíti a jegyzőkönyv egyik példányát a Központi Választási Bizottságnak, és megvárja annak utasítását a tevékenysége befejezésére; a jegyzőkönyvről másolat készül a bizottság minden tagjának, aki azt kéri. A jegyzőkönyv másik egyenértékű példányát a többi választási irattal együtt megőrzésre átadják az önkormányzati kerületnek.

41.§

A választások eredménye

(1) A képviselőtestület képviselőjévé azokat a jelölteket választották meg, akik a választókörzetben a legtöbb érvényes szavazatot kapták.

(2) Ha a választókörzetben ugyanazon párt két vagy több jelöltje azonos számú érvényes szavazatot szerez, a jelölt az érintett politikai párt jelöltlistáján

elfoglalt sorrendje szerint válik képviselővé.

(3) Ha nem lehet eldönteni, ki lett képviselővé választva a (2) bekezdés értelmében azért, mert különböző politikai pártok jelöltjeiről vagy független jelöltekről van szó, a körzeti választási bizottság sorsolással dönti el, ki kap képviselői mandátumot.

(4) Elnökké azt a jelöltet választották meg, aki megszerezte az érvényes szavazatoknak több mint a felét.

42.§

Második választási forduló

(1) Ha a választások első fordulójában egyetlen jelölt sem szerezte meg az érvényes szavazatoknak több mint a felét, 14 napon belül második választási fordulót tartanak. A választások második fordulóját és annak napját a Szlovák Köztársaság Nemzeti Tanácsának elnöke hirdeti ki, haladéktalanul a választások eredményének Központi Választási Bizottság általi kihirdetését követően.

(2) A második fordulóba az a két jelölt jut be, aki a legtöbb szavazatot szerezte meg az első fordulóban. Amennyiben a jelöltek valamelyike, aki bejutott a második választási fordulóba, már elveszítette elnökké váló megválaszthatóságát vagy visszalépett a jelöltségtől, a választások második fordulójába az a jelölt jut be, aki az első fordulóban sorrendben a további legtöbb szavazatot szerezte meg. Ha a második választási fordulóra nem marad két jelölt, új választásokat kell tartani (46.§ (1) bekezdés d) pont).

(3) A második választási fordulóban a 17. § szerint kell eljárni, a 21., 22., 25., 26., 28 – 40. §-t szem előtt tartva. A 23. és 27. § arányos mértékben alkalmazandó.

(4) A választások második fordulójában azt a jelöltet választják meg elnökké, aki a legtöbb érvényes szavazatot kapja. Szavazategyenlőség esetén új választásokat kell tartani (46.§ (1) bekezdés d) pont).

43. §

A választások eredményének nyilvánosságra hozatala

Az önkormányzati kerület választási bizottsága a képviselőtestületi választások és az elnökválasztás eredményéről szóló jegyzőkönyv aláírását követően haladéktalanul, az önkormányzati kerületben szokásos módon közzéteszi

a képviselőtestületi választások és az elnökválasztás eredményét. A választási eredményeket átadja a kerületben székhellyel rendelkező körzeti hivataloknak, amelyek továbbítják azokat minden egyes községnek. A községek biztosítják a helyben szokásos módon a nyilvánosság tájékoztatását.

44. §

A megválasztás hitelesítése

Az önkormányzati kerület választási bizottsága a képviselőtestület képviselőjévé megválasztott jelölteknek és az elnökké megválasztott jelöltnek bizonylatot ad ki megválasztásáról.

45.§

A Központi Választási Bizottság jegyzőkönyve a választások eredményéről

(1) A Központi Választási Bizottság állapítja meg a képviselőtestületi választások és az elnökválasztások eredményét a Szlovák Köztársaság egész területén.

(2) A Központi Választási Bizottság jegyzőkönyvet készít a Szlovák Köztársaság területén működő önkormányzati kerületek szerveinek megválasztásáról, amelyet aláír a bizottság elnöke, annak a többi tagja és a bizottság jegyzője. Az aláírás megtagadásának okait jegyzőkönyvezni kell.

(3) A jegyzőkönyvben feltüntetik

a) a választói névjegyzékekben szereplő jogosult személyek számát, b) a választópolgárok által átvett borítékok számát,

c) a képviselőtestületekbe megválasztott képviselők számát az egyes politikai pártok szerint, valamint a függetleneket,

d) az önkormányzati kerületek számát, amelyekben megválasztásra került a képviselőtestület,

e) a megválasztott elnököket az egyes politikai pártok szerint, valamint a függetleneket.

(4) A Központi Választási Bizottság az összesített eredményeket haladéktalanul, a választások eredményéről szóló jegyzőkönyv aláírását követően közzéteszi. A választási iratokat megőrzésre átadja a Szlovák Köztársaság Belügyminisztériumának.

46. §

Új választások

(1) A Szlovák Köztársaság Nemzeti Tanácsának elnöke új választásokat ír ki, ha

a) valamely önkormányzati kerületben bármilyen okból a jelen törvény szerint nem tartották meg a választásokat,

b) a Szlovák Köztársaság Alkotmánybíró-sága a választásokat érvénytelenítette, vagy azok eredményét megsemmisítette,

c) ha a képviselőtestületben megüresedik a mandátum és erre a helyre nincs póttag a 48. § (1) bekezdése értelmében, vagy ha megüresedik az elnöki tisztség, vagy

d) a második választási fordulóban nincs két jelölt, vagy ha az elnökjelöltek a második választási fordulóban azonos számú szavazatot szereztek.

(2) Ha az (1) bekezdés a) pontja szerinti tényállás merült fel, a Szlovák Köztársaság Nemzeti Tanácsának elnöke a választási eredmények Központi Választási Bizottság általi közzétételét követően, 14 napon belül új választásokat ír ki.

(3) Új választások (1) bekezdés c) pontja szerinti kiírására az önkormányzati kerületek kérvényüket a Szlovák Köztársaság Nemzeti Tanácsa elnökéhez a Szlovák Köztársaság Belügyminisztériumának közreműködésével terjesztik be.

(4) Az új választásokra vonatkozó, jelen törvényben megszabott határidők lerövidíthetők, legfeljebb azonban az egyharmadukkal. Az új választásokra vonatkozó határidők a Szlovák Köztársaság Nemzeti Tanácsa elnöke új választások kiírásáról szóló határozatának a mellékletét képezik.

(5) Nem írhatók ki új választásokat az önkormányzati szervek megbízási idejének utolsó hat hónapjában. 13)

47. §

A választási bizottságok tevékenysége

A választási bizottságokat és szakmai testületeiket az egész megbízási időszakra állítják fel.

48. §

Póttagok

(1) Ha a képviselőtestületben megüresedik egy mandátum, a képviselőtestület képviselője póttagként az a jelölt lesz, aki a legtöbb szavazatot kapta a választókörzetben, amelyben megüresedett a mandátum, de ahol őt képviselővé nem

választották meg. Szavazategyenlőség esetén a 41. § (3) bekezdése szerint kell eljárni.

(2) A póttag hivatalba lépését a képviselőtestület 15 nappal azután hirdeti ki, hogy a mandátum megüresedett, és átadja a póttagnak a bizonylatot arról, hogy képviselő lett. A bizonylatot az elnök írja alá.

KILENCEDIK RÉSZ KÖZÖS, ÁTMENETI ÉS ZÁRÓRENDELKEZÉSEK

49. §

Segédeszközök biztosítása

(1) Minden segédeszközt, elsősorban a választási helyiségben és kísérető munkaerőt a szavazóköri választási bizottságoknak a község biztosít.

(2) A választókörzeti választási bizottságoknak és az önkormányzati kerület választási bizottságának minden segédeszközt és kísérető munkaerőt az önkormányzati kerület biztosít.

50. §

A közhatalmi szervek együttműködése

A jelen törvény végrehajtása során a közhatalmi szervek kötelesek együttműködni.

51. §

A választási eredmények számítástechnikai eszközökkel történő feldolgozásának biztosítása

(1) A választási eredmények számítástechnikai eszközökkel történő feldolgozásához szükséges programokat, szervezési és műszaki eszközöket a Szlovák Köztársaság Statisztikai Hivatala biztosítja.

(2) A Szlovák Köztársaság Belügyminisztériuma és a választási hatóságok kötelesek időben és írásban jelezni a Szlovák Köztársaság illetékes állami statisztikai szervének minden olyan tényről, amely kihatással lehet a választási eredmények számítástechnikai eszközök segítségével történő feldolgozásának biztosítására.

52. §

A választási bizottsági tagok jogigényei

(1) A választási bizottsági tagság tiszteletbeli tisztség. A választási bizottsági

tag tisztsége végzése miatt nem korlátozható jogaiban és munkaviszonyából fakadó jogigényeiben; elsősorban joga van munkabér-térítési szabadságra, esetleg – ha önfoglalkoztató személyről van szó – kártalanításra, amely az alkalmazotti jogviszonyban lévők havi minimálbérének arányos része.

(2) Az a munkáltató, aki bérpótlékot fizet ki az (1) bekezdés szerint, jogosult a kifizetett összeg megtérítésére.

(3) Az (1) és (2) bekezdés szerinti térítés vagy bérpótlék kifizetésének módját általános érvényű rendeletben szabályozza a Szlovák Köztársaság Belügyminisztériuma a Szlovák Köztársaság Pénzügyminisztériumával történt megállapodását követően.

(4) A szavazóköri választási bizottság tagjának és jegyzőjének joga van a tisztség betöltésének azon idejére, mely alatt az (1) bekezdés szerinti bérpótló juttatást nem kap, jutalomra. A jutalom összegét és kifizetésének módját általános érvényű rendeletben szabályozza a Szlovák Köztársaság Belügyminisztériuma a Szlovák Köztársaság Pénzügyminisztériumával történt megállapodását követően.

53. §

A jelöltek jogigényei

Az a körülmény, hogy valaki jelölt, nem okozhat neki hátrányt a munkajogi vagy ahhoz hasonló jogviszonyában.

54. §

A választásokkal kapcsolatos költségek megtérítése

(1) A választásokkal kapcsolatos költségeket az állami költségvetésből fedezik.

(2) A választásokkal kapcsolatos egyes költségfajtákat, melyeket az állami költségvetésből fedeznek, és azok térítésének a módját általános érvényű rendeletben szabályozza a Szlovák Köztársaság Belügyminisztériuma a Szlovák Köztársaság Statisztikai Hivatalával és a Szlovák Köztársaság Pénzügyminisztériumával történt megállapodását követően.

(3) Minden politikai párt és független jelölt maga viseli választási kampányja költségeit.

55. §

Eljárás a tétlenség esetén

Ha a község vagy annak szervei nem

teljesítik a 6. § (2) bekezdése, a 7. § (1) és (2) bekezdése, a 9. § (2) bekezdése d) pontja, a 13. § (2) és (3) bekezdése, a 16. § (2) bekezdése, a 18. § (5) bekezdése, a 23. § (4) bekezdése, a 24. §, a 26. § (1) bekezdése, a 27. § (2) bekezdése, a 43. § utolsó mondata, a 49. § (1) bekezdése szerinti feladatokat, azok teljesítését haladéktalanul biztosítja a körzeti hivatal előljárója.

Átmeneti rendelkezések

56. §

(1) Az első alkalommal megrendezésre kerülő választások választóközzeit, a bennük megválasztandó képviselők létszámait, az önkormányzati kerületek választási bizottságainak és a választóközreti választási bizottságok székhelyeit a melléklet tartalmazza.

(2) Az első alkalommal megrendezésre kerülő választások önkormányzati kerületi választási bizottságai jegyzőjét a Szlovák Köztársaság belügyminisztere jelöli ki és ő hívja össze az önkormányzati kerületi választási bizottságok első ülését is.

(3) Az első alkalommal megrendezésre kerülő választásokon a 9. § (2) bekezdése c) pontja, a 11. § (2) és (3) bekezdése és a 12. § (2) és (3) bekezdése szerinti elnöki jogköröket a körzeti hivatal előljárója gyakorolja, a 49. § (2) bekezdése szerinti önkormányzati kerületi jogköröket pedig a körzeti hivatal látja el.

57. §

A közhatalmi szervek által a választások kihirdetése előtt a jelen törvény végrehajtására meghozott azon intézkedésekre, amelyek a jelen törvény végrehajtását szolgálják, úgy kell tekinteni, mintha már annak a hatályossága idején történtek volna meg, amennyiben azok nem ütköznek a törvényekbe.

58. §

Zárórendelkezések

(1) A Szlovák Köztársaság Belügyminisztériuma

a) biztosítja a szavazólapok kinyomtatását a szükséges mennyiségben,

b) részletesen szabályozza a községek és a helyi államigazgatási szervek feladatait

1. a szavazókörök kialakítása során,

2. a választói névjegyzéke összeállítására során,

3. a választási helyisége biztosítása és

berendezése során,

4. a szavazólapok és egyéb választási iratok megőrzésében,

c) rendelkezésre bocsátja a választási nyomtatványok és borítékok mintáit, és biztosítja azok elkészítését.

(2) A Szlovák Köztársaság Statisztikai Hivatala a Szlovák Köztársaság Belügyminisztériumával történt megállapodást követően módszertani utasítást ad ki a választási eredmények feldolgozást illetően.

II. cikkely

A Tt. 99/1963. sz., a Polgári perrendtartásról szóló törvénye a Tt. 36/1967. sz. törvénye, a Tt. 158/1969. sz., a Tt. 49/1973. sz., a Tt. 20/1975. sz., a Tt. 133/1982. sz., a Tt. 180/1990. sz., a Tt. 328/1991. sz., a Tt. 519/1991. sz., a Tt. 263/1992. sz., az SzK Nemzeti Tanácsa Tt. 5/1993. sz., a Tt. 46/1994. sz., a Tt. 190/1995. sz., a Tt. 232/1995. sz., a Tt. 233/1995. sz., a Tt. 22/1996. sz. és a Tt. 58/1996. sz. törvénye értelmében kiegészül:

A 200.gb § után beillesztésre kerül a 200.gc §, mely címével együtt így hangzik:

„ 200.gc §

Eljárást a jelöltlisták nyilvántartásba vételi ügyeiben

(1) Amennyiben a külön jogszabály szerint 34e) illetékese választási bizottság úgy döntött, hogy törli az önkormányzati kerületek szerveibe történő választások jelöltlistájáról a jelöltet, vagy elutasítja a jelöltlista nyilvántartásba vételét, az érintett politikai párt vagy érintett jelölt az önkormányzati kerület választási bizottsága döntésének kézhezvételétől számított 24 órán belül az önkormányzati kerület választási bizottsága székhelyén működő járásbíróhoz fordulhat olyan javaslattal, hogy az határozatban kötelezze az önkormányzati kerület választási bizottságát a jelölt jelöltlistán való szerepeltetését vagy a jelöltlista nyilvántartásba vételét.

(2) Az eljárás résztvevője az érintett politikai párt, az érintett jelölt és az önkormányzati kerület választási bizottsága.

(3) A bíróság határozattal dönt, mégpedig a javaslat benyújtásától számított három napon belül.“

„34e) A t. 303/2001. sz., az önkormányzati kerületi választásokról és a Polgári perrendtartás módosításáról szóló tör-

vénye 15. §-ának (3) és 20. §-ának (2) bekezdése.

III. cikkely

Hatályba léptetés

A jelen törvény a kihirdetése napján lép hatályba.

Rudolf Schuster s. k.

Jozef Migaš s. k.

Mikuláš Dzurinda s. k.

1) A Tt. 302/2001. sz., a nagyobb területi egységek önkormányzatáról (az önkormányzati kerületekről) szóló törvénynek 2. §-a.

2) Az SzK NT Tt. 272/1994. sz., az emberi egészség védelméről szóló törvénye 11. §-a a későbbi módosítások szerint, a Tt. 277/1994. sz., az egészségügyi ellátásról szóló törvénye 14. §-a a későbbi módosítások szerint.

3) A Tt. 59/1965. sz., a szabadságvesztés-büntetés végrehajtásáról szóló törvénye a későbbi módosítások értelmében.

4) A Polgári törvénykönyv 10. és 855. §-a.

5) A Tt. 35/1997. sz. honvédelmi törvénye a későbbi módosítások szerint.

6) A Tt. 80/1990. sz., a Szlovák Köztársaság Nemzeti Tanácsának megválasztásáról szóló törvénye 4. és 5. §-a, a 6. § (1) bekezdése, a 8. § (1) és (2) bekezdése a későbbi módosítások értelmében.

7) A Polgári perrendtartás 200.f §-a.

8) Az SzK NT 162/1993. sz., a személyi igazolványokról szóló törvényének 1. §-a a későbbi módosítások szerint.

Az SzK NT Tt. 73/1995. sz., az idegenek Szlovák Köztársaság területén való tartózkodásáról szóló törvényének 9. §-a a későbbi módosítások szerint.

9) A Tt. 85/1990. sz., a petíciós jogról szóló törvénye a Tt. 242/1998. törvénye szerint.

10) A Polgári perrendtartás 200.gc §-a.

11) A Tt. 424/1991. sz., a politikai pártokról és mozgalmakról szóló törvénye 12 – 16. §-a a későbbi módosítások szerint.

12) Az SzK NT Tt. 1/1993. sz. törvénye a Szlovák Köztársaság Törvénytáráról, 1. § (2) bekezdés d) pont.

12a) A Tt. 184/1999. sz., a nemzeti kisebbségi nyelvek használatáról szóló törvénye a későbbi módosítások szerint.

13) A Szlovák Köztársaság Alkotmánya 69. cikkelyének (5) és (6) bekezdése.

Nemzeti Összefogás Krasznahorkáért

Az SzK Belügyminisztériuma SVS – OVVS3 – 2012/009379. sz. határozatában jóváhagyta a nemzeti összefogás jegyében, a történelmi – kulturális örökség támogatására és védelmére, közhasznú céllal indított „Nemzeti Összefogás Krasznahorkáért” gyűjtést, melynek bevétele a Szlovák Köztársaság területén, a várat ért károk helyreállítására lesz felhasználva.

A gyűjtés 2012. május 8-án indult és 2013. április 3-án ér véget.

A hatóságilag jóváhagyott gyűjtőszámla száma, melyre az adományok ezen időkeretben befizethetők:

Nemzeti Összefogás Krasznahorkáért

13692114/5200 OTP Banka Slovensko, a.s.

IBAN: SK58 5200 0000 0000 1369 2114; SWIFT/BIC: OTPV SKBX

A gyűjtést a Magyar Megmaradásért Polgári Társulás, a Magyar Polgári Kör, a Magyarok Szövetsége, a Somorja Hangja – Vox Samariae, a VIA NOVA Ifjúsági Csoport, az Egy Jobb Komáromért Polgári Kezdeményezés, a Gradus Montana Polgári Társulás és a Pázmaneum Polgári Társulás hirdette meg és felügyeli.

E szervezetek azt vallják: Krasznahorka vára múltunk, nemzeti kulturális örökségünk gyönyörű darabja. Sorsa nem lehet közömbös számunkra. Ha csak egy téglá árág is, valamennyien tehetünk azért, hogy újabb évszázadokon át emlékeztessen bennünket: itthon vagyunk.

A Csemadok Országos Tanácsa tisztelettel meghív mindenkit
a Szövetség 2013. év első felében
megrendezésre kerülő országos rendezvényeire.

- Tompa Mihály Országos Vers- és Prózamondó Verseny, **Rimaszombat, április 25-28.**
- Csengő Énekszó - Gyermek és Ifjúsági Kórusok Országos Fesztiválja, **Érsekújvár, május 30-31.**
- Duna Menti Tavasz, **Dunaszerdahely, június 4-7.**
- Országos Népművészeti Fesztivál, **Deáki, június 1-2.**
- Ipolyi Arnold Magyar Népmesemondó Verseny, **Rozsnyó, június 2-3.**
- Országos Kulturális Ünnepegy - **Gombaszög, Rozsnyó, Gombaszög, július 5-6**

